

Moravská zemská knihovna v Brně

Výroční zpráva

2016

Brno 2017

Vydala Moravská zemská knihovna v Brně v roce 2017

Redakce: Tomáš Kubíček, Pavel Albert, Adéla Dilhořová, Soňa Dresslerová, Jiří Dufka, Jaroslava Dvořáková, Eva Fukarová, Hana Glombová, Markéta Gurková, Radka Chlupová, Michal Indrák, Věra Jelínková, Přemysl Kachlík, Romana Macháčková, Martina Machátová, Zdenka Machková, Jitka Machová, Roman Mátl, Jindra Pavelková, Ludmila Pohanková, Tomáš Prachař, Jiří Smrž, Daniela Soldánová, Tereza Stodolová, Štěpánka Studeníková, Soňa Šinclová, Michal Škop, Eva Tauwinklová, Petr Žabička, Petra Žabičková.

Sazba: Studio a tiskárna LUK

Tisk:

ISBN 978-80-7051-215-9

© Moravská zemská knihovna v Brně, 2017

OBSAH:

Rok 2017 v Moravské zemské knihovně v Brně	5
Úvodník	5
Španělsko v Moravské zemské knihovně	7
Jižní Morava čte	9
Místo Duhy na informační obloze.....	11
Výzkum a vývoj v Moravské zemské knihovně v Brně.....	13
Významné projekty	14
Mezinárodní aktivity	17
Výstavní projekty	22
Hospodářská činnost organizace v roce 2016	25
Investiční akce	30
Základní činnosti organizace v roce 2016	36
Služby uživatelům	36
Správa, zpracování a zpřístupnění fondů	38
Služby knihovnám	43
Výzkum a vývoj	46
Program na podporu aplikovaného výzkumu a experimentálního vývoje národní a kulturní identity na léta 2016–2022 (NAKI II)	46
Horizon 2020	51
Grantová agentura ČR	51
Výzkumné záměry řešené v rámci Institucionální podpory vědy a výzkumu dlouhodobého koncepčního rozvoje výzkumné organizace	51
Mezinárodní Visegradský fond	53
Kulturní aktivity	56
Publikační aktivity a vystoupení na konferencích	78
Organizační struktura	87
Plnění výkonových ukazatelů za rok 2016	88

Rok 2017 v Moravské zemské knihovně v Brně

Úvodník

Milé čtenářky, milí čtenáři,

„Souhrn všech knihoven na světě obsahuje kolektivní paměť lidstva“, tvrdí Umberto Eco a připomíná, že „naše totožnost spočívá v paměti“. Tento citát jsem si nevypůjčil od Eca, ale zprostředkovaně od Sylvie Richterové. Autorky, která svým fejetonem o knihovnách a o Ecovi uzavřela druhé číslo našeho časopisu *Duha*, jenž v roce 2016 oslavil třicetileté výročí. Avšak nejenom toto výročí bylo jedním z úhelných momentů života knihovny v loňském roce.

Činnost knihovny byla v roce 2016 tradičně určována dvěma principy. Intenzivním a extenzivním. Ten první vedl k zlepšování chodu knihovny jako tradiční instituce, jejímž účelem je zajistit co nejkomfortnější a nejkomplexnější přístup k fondům a zabezpečit co nejúplnější podobu těchto fondů. Což souvisí i se skutečností, že Moravská zemská knihovna je od roku 1935 nositelem práva povinného výtisku. I díky tomu spravujeme v současnosti fond o objemu 4 239 016 svazků. Znamená to, že jen v loňském roce přišlo do knihovny v průměru sto knih denně – a to i o svátcích, o sobotách a o nedělích. Tedy alespoň z pohledu statistiky. Tyto knihy bylo třeba katalogizovat, zařadit do systému, uložit a předat čtenářům. Tím však práce s přírůstkem nekončí. Je třeba zajistit nástroje, které čtenáři umožní, aby knihu vůbec našel. Popřípadě, aby našel i knihy, o nichž nemá ani tušení, ale které přesto potřebuje. Na rozhraní mezi intenzivní a extenzivní prací knihovny tak stojí katalog. Moravská zemská knihovna však nepracuje pouze s katalogem pro vlastní fond (to by byla intenzivní práce), nýbrž i s katalogy jiných knihoven (což je práce extenzivní). V loňském roce byl z pilotního do řádného provozu převeden portál Knihovny.cz, který má poskytnout jednotný přístup ke službám českých a moravských knihoven – komukoliv, odkudkoliv a kdykoliv. Moravská zemská knihovna byla v roce 2015 pověřena realizací tohoto projektu, jenž slibuje stát se jedním z nejvýznamnějších nástrojů českého knihovnictví pro čtenáře v zemi, která se chlubí nejhustší sítí knihoven na světě. Portál byl slavnostně

předán uživatelům v druhé polovině roku 2016 pod záštitou ministra kultury České republiky Daniela Hermana. Práce na něm však neskončila, pouze přešla do další fáze.

Neméně významnou událostí se stalo setkání střeoevropských knihovníků v rámci konference V4, kterou jsme z pověření Ministerstva kultury organizovali a za jejíž téma jsme určili otázky, které se otevírají před knihovnami v souvislosti s postupující digitalizací fondů, tedy s celosvětovými procesy, které zpětně mění povahu knihovnické práce, zpřístupňování fondů a přináší nové nároky na osobu knihovníka a jeho vzdělávání. Přes sto účastníků konference svědčí o tom, že téma bylo zvoleno správně a přilákalo

širokou pozornost. Moravská zemská knihovna tak potvrdila svoji přirozenou pozici nadnárodního podněcovatele odborných knihovnických debat, které mají celospolečenský význam. Zde šlo zřetelně o extenzivní činnost, která však bude mít dopad na intenzivní charakter práce s fondy a jejich zpřístupňování. Ne bez souvislosti je skutečnost, že naše knihovna jako první akreditovala v loňském roce programy dalšího vzdělávání v knihovnictví a na sklonku roku pak zahájila jejich výuku.

Jedním z viditelných projektů loňského roku, vedle pravidelného cyklu Oči Brna, jenž vstoupil do svého druhého ročníku, a zajišťování české účasti na zahraničních knižních veletrzích, se stal projekt na podporu a rozvoj čtenářských kompetencí Jižní Morava čte. První, pilotní, ročník se díky pozitivnímu ohlasu dočká dalších pokračování. V rámci něj se v jiho-moravských knihovnách uskutečnilo téměř dvě stě setkání čtenářů a zúčastnilo se ho téměř pět a půl tisíce dětí. Projekt však nebyl určen pouze pro děti, ale měl za cíl tematizovat i mezigenerační vztahy. Ostatně jeho motem se stala paměť místa, a výstupem pak byly texty, v nichž děti formou fikce reflektovaly skutečnost, že žijí na určitém místě, které má minulost i příběhy, a že vedle nich žijí lidé, kteří tyto příběhy mohou předávat a tím se stávají vzácným médiem paměti. Slavnostní vyhlášení autorů nejlepších textů se odehrálo začátkem prosince v Divadle Polárka – a pro mě osobně bylo velmi silným a motivujícím zážitkem. V roce 2016 se rozšířily i naše zahraniční knihovny. Vedle americké, anglické, německé a rakouské se od poloviny roku otevřela pro čtenáře knihovna španělská. K jejímu předání došlo za účasti velvyslance Španělska v České republice Jeho Excelence Pedra Calva-Sotela. Otevření bylo spojeno s výstavou a účastníci slavnostního aktu se mohli prostřednictvím výstavy seznámit nejenom s laureáty Cervantesovy ceny, ale měli možnost si zblízka prohlédnout první lisabonské vydání nejslavnějšího španělského románu Miguela de Cervantese y Saavedry *Důmyslný*

rytíř Don Quijote de la Mancha. I v tomto případě můžeme mluvit o spojení extenzivního a intenzivního.

Radost mám ještě i z dalšího čísla. V průběhu roku jsme přímo v knihovně realizovali 446 kulturních a vzdělávacích akcí pro odbornou i laickou veřejnost. Co mě však ještě více těší, je jejich návštěvnost, a tedy zájem o ně. Což dosvědčuje jejich kvalitu. Jsou to například pořady, které knihovna realizuje ve spolupráci s Masarykovou univerzitou jako součást univerzity třetího věku, školicí kursy, veřejné diskuse, přednášky o literatuře, kultuře, ale i popularizační přednášky zaměřené na přírodní a technické vědy, autorská čtení a filmové projekce, popřípadě výstavy atd. Knihovna se jejich prostřednictvím podílí nejenom na formování vzdělané, informované a kritické občanské společnosti, ale získává si respekt jako jedinečná kulturní a komunitní instituce. V neposlední řadě díky těmto aktivitám přicházejí noví čtenáři. Práce extenzivní se spojuje opět s intenzivní.

Postavení a význam knihovny potvrdil na závěr uplynulého roku ministr kultury, který ji pověřil založením Českého literárního centra. To by se mělo starat o soustavnou propagaci české literatury a knižní kultury především v zahraničí, ale současně by se mělo podílet na kulturním životě v České republice. Umberto Eco, podle v úvodu citované Sylvie Richtrové, říká, že knihovny jsou kolektivní paměť lidstva. Mluví však o souhrnu, nikoliv o jednotlivých knihovnách. Moravská zemská knihovna se na úrovni mezinárodní, národní i regionální pokoušela v minulém roce aktivně podílet na utváření a zpevňování této sítě. A máme v úmyslu v tom dále pokračovat. Je to ostatně naše povinnost k vám, našim čtenářům – ať už jste kdekoliv.

Přeji Vám proto, ať naším prostřednictvím najdete vše, co potřebujete. A možná i něco více.

Váš

Tomáš Kubiček

ŠPANĚLSKO V MORAVSKÉ ZEMSKÉ KNIHOVNĚ

V roce 2016 převzala Moravská zemská knihovna dar souboru téměř dvou set knih od Španělského království, který se stal základem pro nově vybudovanou Španělskou knihovnu. Knihovna byla otevřena dne 4. července 2016 a stala se zatím posledním přírůstkem do zahraničních knihoven MZK. Slavnostní zahájení proběhlo za účasti velvyslance Španělska v České republice Jeho Excelence Pedra Calva-Sotela. Hlavním motivem otevření se stal nejznámější román Miguela de Cervantese y Saavedry *Důmyslný rytíř Don Quijote de la Mancha*. Účastníci zahájení měli možnost si zblízka prohlédnout první lisabonské vydání tohoto románu z fondu rajhradského benediktinského kláštera a součástí zahájení byla také vernisáž výstavy portrétů laureátů Cervantesovy ceny.

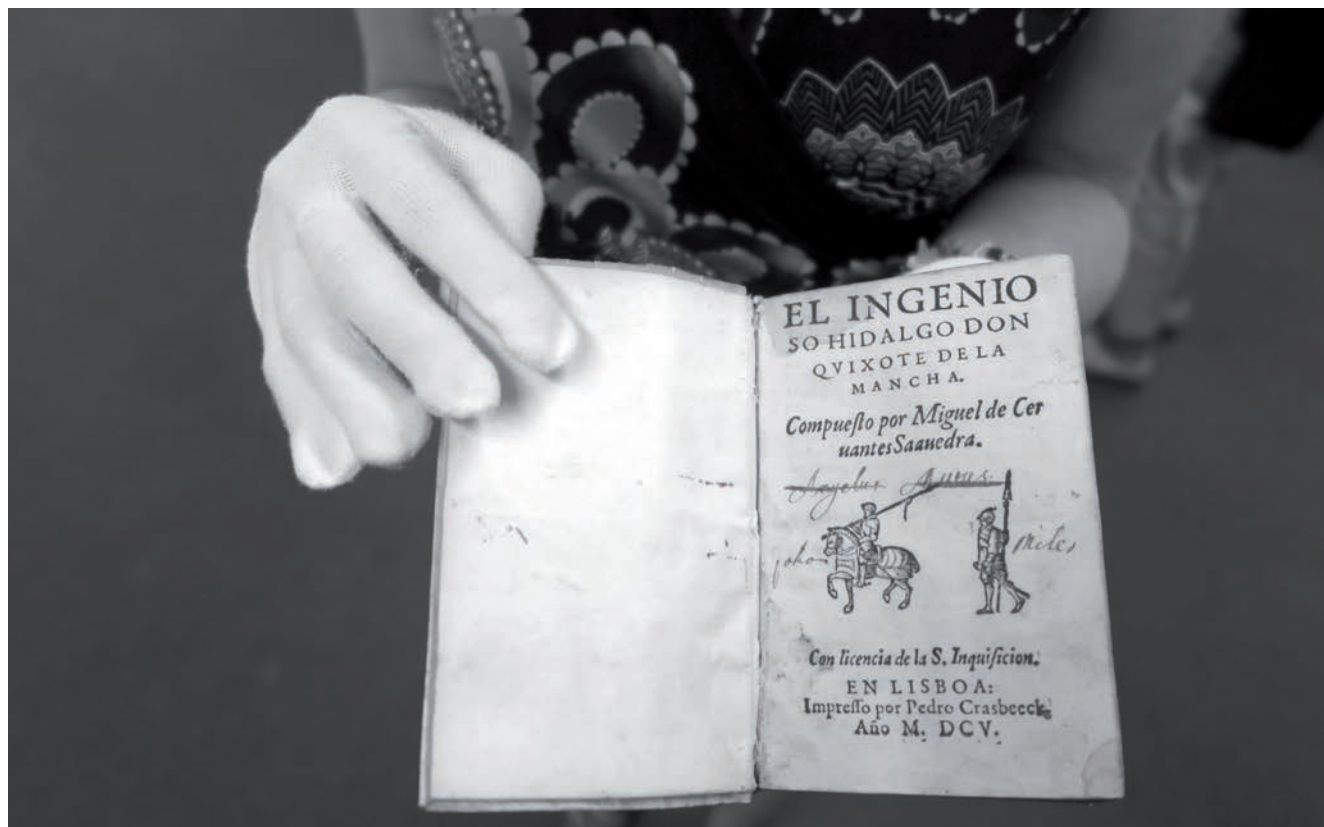
Knihovna navázala spolupráci s Ústavem románských jazyků a literatur na Filozofické fakultě Masarykovy univerzity v Brně a v říjnu 2016 začala s pravidelným cyklem promítání španělských filmů v originálním znění s českými titulky. Promítání se

koná jednou měsíčně. Jeho součástí je krátká přednáška, která upozorní na jazykové zajímavosti nebo problémy a společenské jevy, které film rozebírá. Nový typ programu se setkal se zájmem čtenářů, jenž stále vzrůstá, čemuž i knihovna vychází vstříc.

V listopadu 2016 byl připraven další populárně-naučný program: workshop s názvem *Don Quijote putuje*. Ten je určen pro střední školy a gymnázia s výukou španělského jazyka. Celý program trvá asi devadesát minut a je rozdělen do dvou částí. V první se žáci dozvědí reálie ze Španělska 16. století, o životě Miguela de Cervantese i o vzniku jeho nejslavnějšího románu o Donu Quijotovi. Po výkladu se rozdělí do skupin a, podobně jako Don Quijote putoval po Španělsku, putují po celé knihovně, od stanoviště ke stanovišti, kde plní různé úkoly. Pracují s mapou Španělska, se španělskými reáliemi, komiksem Dona Quijota, animovaným příběhem na motivy Dona Quijota i s různými knižními adaptacemi a ilustracemi. Seznamují se tak nejenom s osudy románu

Jeho Excelence Pedro Calvo-Sotelo a ředitel Moravské zemské knihovny Tomáš Kubiček

Titulní list lisabonského vydání Dona Quijota

a s tématem španělské literatury a společnosti, ale i s knihovnou. I tímto způsobem motivujeme studenty středních škol k tomu, aby se v budoucnu stali čtenáři Moravské zemské knihovny.

To podstatné však je, že podobně jako ostatní zahraniční knihovny i Španělská knihovna svými

programy a svou skladbou pomáhá rozvíjet kulturní kompetence našich čtenářů, a přispívá tak svým dílem myšlenkám evropanství založené na hlubším vzájemném poznání evropských národů.

Účastníci workshopu Don Quijote putuje

Moravská zemská knihovna v Brně iniciovala a spolu s Městskou knihovnou v Břeclavi připravila celokrajský projekt na podporu čtení a čtenářských kompetencí. Finančně byl projekt zaštitěn Jihomoravským krajem.

Programy, které byly realizovány v rámci projektu a které se uskutečnily v období od září do listopadu 2016, se zaměřovaly na posilování nejenom čtenářských dovedností a tvůrčího myšlení, ale i na rozvoj a posílení sdílené regionální identity a na propojení mezigeneračních vztahů. Jedním z primárních cílů totiž bylo podpořit u dětí vědomí významu vztahu k místu, k rodu a ke společnosti. Umožnit jim, aby pochopily význam pojmů, jako je paměť místa a příběh domova.

Začátkem září byla vyhlášena literární soutěž na téma *Mýty a legendy mého kraje*. Povídky, pohádky, eseje či básničky na motivy legend a pověstí skutečných či vymyšlených dětí odevzdávaly do konce října

ve vybraných šedesáti knihovnách. Soutěž proběhla ve dvou věkových kategoriích. V knihovnách se konaly besedy o pověstech, knihovnice, učitelé, regionální spisovatelé či zastupitelé obcí (starostové či místostarostové) četli dětem vybrané texty nejenom z regionální literatury. Setkání někde probíhala i mimo knihovny, např. v muzeu, místní čajovně či kavárně. Celkem se v Jihomoravském kraji uskutečnilo přes 170 akcí, včetně doprovodných výstav výtvarných prací, zejména menších dětí. Všechny aktivit v knihovnách Jihomoravského kraje se zúčastnilo na pět a půl tisíce dětí. Projekt byl propagován v regionálním tisku (v místních zpravodajích, regionálních denících), ale také v celostátních médiích, jako např. v České televizi či Českém rozhlase Brno.

Děti se při slavnostním vyhlášení výsledků literární soutěže v knihovnách na konci listopadu těšily z darů (knižní poukazy do knihkupectví či vstupenky do Vida Science centra v Brně) a také ze zajímavých

Účastníci akce z Vyškova

Slavnostní vyhlášení v Divadle Polárka

propagačních materiálů (sešity, rozvrhy, záložky projektu). Autoři prací, které byly v obou kategoriích v knihovnách vybrány jako nejlepší, obdrželi pozvánku do brněnského Divadla Polárka na slavnostní vyhlášení a tím postoupili do tzv. krajského kola. Komise vybrala v obou věkových kategoriích tři nejlepší práce, které byly v divadle slavnostně vyhlášeny a odměněny knižními dary. Publikum si vyslechlo dramatizaci vítězných textů v podání herců divadla.

Všechny děti odcházely z divadla s darem od mediálních partnerů projektu (Audiotéka.cz a nakladatelství Host). Pro některé z nich, zejména ty z malých obcí, to bylo první setkání s divadlem vůbec.

Aktivitami v rámci tohoto projektu se výrazně posílila spolupráce s místními školami, veřejnými knihovnami i obcemi celé Jižní Moravy. Knihovny tak také potvrdily, že jsou komunitními centry a místem mezigeneračních setkávání v obcích.

Jihomoravský kraj

MÍSTO DUHY NA INFORMAČNÍ OBLOZE

První číslo *Duhy* vyšlo na jaře roku 1987. Unylo normalizační grafiku tenkrát rozčísila rafinovaná jednoduchost Rajlichova grafického řešení. Nebyla to však jen vnější tvář časopisu, co připoutalo pozornost čtenářů. Vedle informací z provozu takřkajíc knihovnického, článků, které informovaly o věcech kolem knihovních fondů a o práci s nimi, se časopis od počátku soustředil na oblast literatury či literární kultury. V tomto smyslu dal jasně a nevytáčivě najevo, že knihovnictví je kulturní práce nejenom s fondy, ale i s jejich obsahy.

Nepředstavujme si však *Duhu* jako časopis, který v normalizačním marasmu boural tabu. Opatrnost při volbě témat, která překračovala horizont knihovnické každodennosti, zde byla patrná. Psalo-li se v prvním ročníku o spisovatelích, pak bylo loveno ve

vodách bezproblémových. Nikoliv však mezi těmi, kdo tvořili a dohlíželi na kulturní politiku strany a vlády, ale mezi těmi, kteří se jí pokoušeli nepřekážet. Synonymem této opatrnosti mohou být fejetony Jiřího Křenka, které ve své průměrnosti nepřekvapují ani literárně, ani myšlenkově, ale zajistily slušný standard. Co však jistě v prvním ročníku časopisu zaujalo, byly příspěvky k dějinám literatury na Moravě. Zde se o kvalitě nediskutovalo, neboť je svou autorskou osobností zašitili přední literární historici – Jiří Hájek, Dušan Jeřábek, Milan Kopecký, Karel Palas či Pavel Pešta. Podobně vysokou úroveň měla i rubrika knižních recenzí. Ta přinášela texty kritiků, kteří zde získávali své ostruhy a jejichž soud byl důležitý v následujícím období vývoje literárního života. Jmenuji za všechny alespoň Richarda Svobodu, Miroslava

Zahájení výstavy proběhlo 3. května 2016

Zelinského či Jiřího Trávnicka. Inteligentní kresby humoristy Vladimíra Renčina, umístované na zadní straně obálky, způsobily, že řada čtenářů začínala časopis číst odzadu.

Opatrnost prvního ročníku byla na místě, uvážíme-li že šlo o první literárně-kulturní časopis vydávaný mimo centrum a mimo ostře kontrolované struktury. Nakonec doboví čtenáři nejenom z Brna měli ještě v paměti nulté číslo časopisu *Rok*, který vyšel pod taktovkou Jiřího P. Kříže v roce 1985, aby byl okamžitě zaštekán tehdejšími kulturtrégry. *Duha* však svůj první ročník důstojně ustála a i díky tomu získali čeští knihovníci časopis, jenž vychází nepřetržitě už třicet let.

Jestliže si *Duha* v prvním ročníku předsevzala funkci informační, na přelomu osmdesátých let získává zřetelně další funkce. Stává se nástrojem proměny společnosti a současně i svědectvím o ní. To se týká nejenom oblasti literární (publikují zde autoři jako Jiří Kratochvil, Jindřich Zogata, Ludvík Němec, Jan Trefulka, Ludvík Kundera a řada dalších, jejichž

jméno se ještě před nedávnem nesmělo objevovat), ale i knihovnické. V devadesátých letech se *Duha* stává svědkem změny povahy knihovnické práce i jejím podněcovatelem. Ocitli jsme se na prahu informační společnosti a knihovnický časopis tuto svou novou roli přijal. Spojení práce knihovnické a kulturní však i v nové situaci zůstalo zachováno a stalo se jedním z klíčových rysů tváře časopisu.

K oslabení této životadárné symbiózy došlo až na konci prvního desetiletí 21. století. Projevuje se to v přesunu důrazu na témata spojená s technikou, s knihovnickými systémy, s informačními zdroji. Literární a kulturní život se z časopisu vytrácí. Časopis se tematicky zavíral do sebe, ztrácel ambice oslovit širší publikum. Z tištěné verze se stala verze dostupná toliko on-line, což zcela neodpovídalo nárokům publika, pro něž byla *Duha* určena. Diktát informační společnosti o hierarchii hodnot byl vyslyšen až sem. Jsme rádi, že poslední čísla časopisu se opatrně vrací k byvšímu dědictví a ambice *Duhy* se opět probouzejí.

Výstava byla umístěna v 1. patře budovy MZK

VÝZKUM A VÝVOJ V MORAVSKÉ ZEMSKÉ KNIHOVNĚ V BRNĚ

Moravská zemská knihovna v Brně má od roku 2009 statut výzkumné organizace, její bohaté fondy, založené nejen na právu povinného výtisku, jí také umožňují naplňovat roli informační infrastruktury výzkumu, vývoje a inovací. V rámci této činnosti se zaměřuje na tematiku knihovědnou, na studium knižní kultury a dějin literatury. Neméně významná je i práce zaměřená na rozvoj prostředí pro nové technologie, na ochranu analogových fondů či akvizici, ochranu a zpřístupnění digitálních dokumentů a vývoj on-line služeb pro knihovny.

Na základě svých dosavadních aktivit se MZK mohla zapojit do stěžejního evropského výzkumného programu Horizon 2020, konkrétně do projektu AARC (Authentication and Authorisation for Research and Collaboration) a navazujícího AARC2, jež si klade za cíl usnadnění zpřístupnění výsledků výzkumu napříč všemi obory.

Historie vědecké práce v MZK se samozřejmě nedvíjí až změnou jejího statutu z roku 2009, ale má trvalý charakter a je koncepční součástí knihovny od okamžiku jejího vzniku. V tomto smyslu bylo povýšení statutu jen logickým završením její tradiční práce. Mezi významné osobnosti, které se podílely na vědeckém profilování knihovny, patřil například Vladislav Dokoupil, Jaromír Kubíček, Jaroslav Vobr či Zdeněk Zouhar. Ti položili základy mnoha soudobých badatelských a výzkumných programů, na nichž knihovna kontinuálně pracuje. K těm projektům, které bezprostředně předcházely povýšení knihovního statutu, patřil především výzkumný záměr Historické fondy MZK, který v letech 2005–2010 umožnil převést celý historický fond knihovny (včetně tzv. fondu rezervního) do databáze ALEPH. Vedle toho byla knihovna zapojena rovněž do projektů EUROPEANA Travel a Living Web Archives. Péče o historický fond nejen vlastní, ale i o fondy klášterních knihoven, které MZK spravovala v letech 1950 – cca 1990, pokračuje i nadále, a to buď formou jednoletých projektů v rámci programu VISK nebo víceletými projekty NAKI a NAKI II. MZK využívá pro realizaci svých aktivit v oblasti VaV i Institucionální podporu VaV či projekty GAČR.

Vedle tradičních knižních fondů byly v rámci vědecko-výzkumných projektů zpracovány, digitali-

zovány a široké veřejnosti zpřístupněny i fondy mapové a grafické. V neposlední řadě je činnost knihovny zaměřena i na bohatý fond historických hudebnin. V této oblasti je třeba zmínit primární postavení našeho pracoviště například při zpracování hudebních incipitů.

V poslední době se v oblasti správy fondu zaměřuje pozornost na průzkum fyzického stavu a nastavení systému jeho dlouhodobé ochrany. Ve snaze ochránit kulturní a znalostní dědictví dalším pokolením čtenářů a badatelů spolupracujeme s Národní knihovnou na průzkumu povahy a rozsahu poškození knižních fondů od počátku 19. století po současnost (řešeno opět v rámci projektů NAKI), ale také na digitalizaci fondů, která umožňuje poskytovat uživatelům knihovní jednotky v digitální podobě a chránit tak ohrožené originály. I projekt Národní digitální knihovny (nyní již ve druhém roce udržitelnosti) je součástí koncepční strategické práce s národními fondy. Velkou výhodou v oblasti digitálního zpřístupnění knihovních jednotek bylo zapojení MZK do evropského projektu E-book on Demand, jehož rozšíření do českých knihoven MZK dopomohla. Je nutné zmínit i projekt Obálky knih, u jehož zrodu knihovna stála a který nyní s jejím přispěním rozvíjí Jihočeská vědecká knihovna v Českých Budějovicích. Další projektovou aktivitou knihovny je výstavba knihovních portálů. Pilotní charakter měl portál Číst Brno, po něm následovaly portály Virtuální národní fonotéka a Historické fondy. V současné době tým vývojářů a specialistů pracuje na výstavbě a zabezpečení provozu jednoho ze základních nástrojů čtenářů i knihovníků, celorepublikovém portálu Knihovny.cz. Jeho cílem je nabídnout uživatelům na jednom místě nejen katalogy všech knihoven ČR, ale také jimi poskytované služby.

Řešení všech projektů je vzájemně provázané a rozvíjí mnohé fasety badatelského a výzkumného potenciálu knihovny. Jejich prostřednictvím se ukazuje logické a současně aktivní místo knihoven v rozvoji vědy a výzkumu, a to nikoli pouze jako institucí poskytujících přístup k materiálu.

Ocenění pro projekt Obálky knih

Dne 13. října 2016 obdržely Jihočeská vědecká knihovna v Českých Budějovicích a Moravská zemská knihovna v Brně zvláštní ocenění a diplom za vytvoření a rozvíjení projektu ObalkyKnih.cz.

Projekt ObalkyKnih.cz jako jeden z nejpřínosnějších projektů na národní úrovni využívá dnes již většina českých knihoven, ale i muzea, archivy a další instituce. Hlavní servery projektu jsou provozovány v Jihočeské vědecké knihovně v Českých Budějovicích, záložní server je umístěn v Moravské zemské knihovně v Brně.

Projekt obohacuje katalogy knihoven především o obálky a obsahy knih, periodik, hudebnin, map, CD, DVD a dalších dokumentů. Součástí databáze jsou ale i anotace, komentáře a čtenářská hodnocení.

Nově je nabízena i služba obohacení katalogu o citace dle normy ČSN ISO 690.

Databáze ke konci roku 2016 nabízela již více než 1,42 milionu obálek a 238 tisíc obsahů českých i zahraničních dokumentů, více než 300 tisíc anotací, 60 tisíc hodnocení a 14 tisíc komentářů a nově i přes 47 tisíc fotografií autorů. V roce 2016 služba zpracovávala přes jednu miliardu požadavků. Denně do databáze přibývá průměrně pět set dokumentů (cca 6 GB dat). Moravská zemská knihovna přispěla v roce 2016 do databáze 13 204 stranami obálek a obsahy z 7 936 dokumentů.

Projekt Cizojazyčná literatura

Projekt Cizojazyčná literatura vznikl na základě výsledků průzkumu, který se týkal podpory doplňování literatury pro potřebu rozvoje jazykových dovedností obyvatel a pro potřebu migrantů a národnostních menšin. Průzkumu se zúčastnilo 70 % veřejných knihoven s profesionálními pracovníky. Prokázalo se, že knihovny nejsou dostatečně doplňovány cizojazyčnou literaturou, která je potřebná k jazykovému vzdělávání obyvatel, chybí cizojazyčná beletrie, zahraniční populárně naučná literatura a jazykové příručky.

Členkou pracovní skupiny PhDr. Šárkou Kašpárkovou byl zpracován návrh pilotního projektu, na jehož základě by byla do knihoven v ČR doplňována cizojazyčná literatura. Ministerstvo kultury ČR tento projekt podpořilo a pověřilo Moravskou zemskou knihovnu jeho realizací.

Projekt je založen na čtyřech na sebe navazujících etapách. První etapa projektu proběhla v roce 2014 a zúčastnilo se jí patnáct vybraných profesionálních veřejných knihoven. Do druhé etapy, v roce 2015, bylo zahrnuto dalších patnáct nových knihoven. Na druhé etapě se podílelo třicet knihoven. Ve třetí etapě v roce 2016 přibýlo dalších dvanáct knihoven a do čtvrté etapy se v roce 2017 zapojí dalších dvanáct knihoven. Tím bude vytvořeno 54 center cizojazyčné literatury, která pokryjí celou Českou republiku.

V nabídkovém seznamu titulů pro knihovny, na kterém spolupracují odborníci na cizojazyčnou literaturu spolu s akvizitery vybraných knihoven, je zastoupena cizojazyčná beletrie, zjednodušená četba, literatura pro děti a mládež, knihy pro začátečníky, populárně naučná literatura aj. Nabídka představuje převážně aktuální podobu kvalitní současné zahraniční literatury.

Knihovny si mohou vybírat tituly v jazyce anglickém, německém, ruském, španělském, francouzském, slovenském a italském. Každým rokem se v nabídkovém seznamu pro knihovny zvyšuje počet nabízených publikací. V roce 2014 to bylo 183 titulů, v roce 2015 se navýšila nabídka na 314 titulů a v roce 2016 jsme pro knihovny připravili nabídku 529 titulů. Tato velká nabídka na rok 2016 obsahovala 35 nejžádanějších titulů z roku 2014, 150 nejžádanějších titulů za rok 2015 a 344 zcela nových titulů.

Finanční limit pro základní řadu je 30 000 Kč na knihovnu a v rezervě si knihovny mohou vybrat knihy za dalších 20 000 Kč. Po sumarizaci objednávek oddělení Česká knihovna objednává knihy ze

základní řady prostřednictvím elektronického tržiště Tendermarket.

Knihovny tento projekt hodnotí velmi kladně, je pro ně velkým přínosem k doplnění cizojazyčné literatury do jejich knihovních fondů. Vybraná literatura přispívá k rozvoji jazykových dovedností čtenářů a uživatelů knihoven.

Většina zapojených knihoven do projektu se ujala jeho propagace na svých webových stránkách a na Facebooku. Touto propagací získali čtenáři a uživatelé knihoven bližší informace o projektu a o cizojazyčné literatuře, kterou knihovny doplnily do svých fondů. Knihovny také pořádaly výstavky pro čtenáře, vytvořily letáky a plakáty k projektu. Některé knihovny měly možnost o projektu referovat v místním tisku či televizi. Za všechny knihovny uveďme odkaz na knihovnu v Novém Jičíně:

<https://polar.cz/zpravy/novojicinsko/novy-jicin/11000003929/knihovna-ma-nove-tituly-v-cizich-jazycich->

Mimořádně kladná odezva ze strany čtenářů, knihovníků i učitelů tak dává důvody pro to, aby projekt podpory jazykových a kulturních kompetencí pokračoval jako řádný projekt i v dalším období.

Portál Knihovny.cz

V průběhu roku probíhal v koordinaci s Expertní skupinou a Řídícím výborem vývoj Centrálního portálu knihoven. Práce byly zaměřeny především na dokončení úprav uživatelského rozhraní na základě analýz a výzkumů uživatelských potřeb. Došlo také k vytvoření informační části portálu, infrastruktury pro inspirační část portálu a začlenění adresáře knihoven. Paralelně probíhaly práce na umožnění stahování záznamů z portálu prostřednictvím Z39.50 a testování zapojení centrálních indexů.

V roce 2016 byla zapojena většina zakládajících knihoven a dalších klíčových informačních zdrojů dle časového harmonogramu a připravenosti jednotlivých knihoven. Zásadním milníkem pak bylo vytvoření produkční infrastruktury, nastavení procesů a jejich stabilizace tak, aby na ní mohl být portál veřejně provozován a současně nadále vyvíjen a aktualizován. Portál byl 26. října uveden do veřejného provozu na adrese www.knihovny.cz.

Pro budoucí rozvoj portálu jsou důležité i výsledky paralelně běžícího vývojového projektu Využití sémantických technologií pro zpřístupnění kulturního dědictví prostřednictvím Centrálního portálu, financovaného z programu NAKI II. Ve spolupráci

s kolegy z Vysokého učení technického probíhaly první rok převážně analytické práce, ale vznikly již první praktické výsledky. Z nich klíčové bylo zejména

dokončení vývoje Správce zdrojů, který zajišťuje stahování, aktualizaci, deduplikaci a indexaci dat vstupujících do portálu.

Slavnostní spuštění portálu proběhlo v Moravské zemské knihovně 26. října 2016

Konference Knihovny zemí V4 v nástrahách digitálního věku

Ve dnech 31. května – 1. června 2016 se v Brně uskutečnil šestý ročník konference knihoven zemí Visegrádské skupiny, která pravidelně doprovází jednání ministrů kultury příslušných zemí. Pod záštitou Ministerstva kultury ČR uspořádala Moravská zemská knihovna v Brně za spolupráce Národní knihovny ČR a Kabinetu informačních studií a knihovnictví FF MU konferenci s názvem Knihovny zemí V4 v nástrahách digitálního věku. Brno hostilo tuto konferenci již podruhé, poprvé bylo její uspořádání v roce 2008 součástí oslav dvoustletého výročí existence knihovny.

Témata jednotlivých příspěvků byla zaměřena na digitalizaci a procesy, které s ní úzce souvisejí. Na program se dostaly zejména koncepce knihovnictví zemí V4, budování národních portálů a v neposlední řadě knihovnické vzdělání, které je především v posledních letech tolik ovlivněno moderními trendy ve zpracování a zpřístupnění fondů a proměňující se rolí knihoven ve společnosti.

Konferenci zahájila JUDr. Kateřina Kalistová, náměstkyně pro řízení sekce živého umění, která ve

svém proslovu předznamenala zaměření konference a zdůraznila i potenciální význam posílení postavení knihoven ve společnosti. Pozvání na odborné setkání přijaly přední osobnosti z národních knihoven České republiky, Slovenska, Polska a Maďarska, které představily aktuální směřování svých institucí a navrhly možnosti vzájemné spolupráce na klíčových koncepčních otázkách. Zásadní byla rovněž účast Jerkera Rydēna ze švédské Národní knihovny, který zaměřil svoji přednášku na právní aspekty digitalizace. Mimořádně přínosnou jistě byla přednáška finských odborníků Erkki Tolonena a Ere Maijala, kteří představili okolnosti vzniku a fungování portálu FINNA. Přímá inspirace tohoto nástroje pro aktuálně řešený projekt Centrálního portálu knihoven je přitom zřejmá.

Na konferenci bylo předneseno celkem 28 příspěvků a zúčastnilo se jí přes 120 posluchačů. Výstupem konference je sborník, který vyšel za podpory Mezinárodního visegrádského fondu. Partnery projektu byli National Széchényi Library of Hungary, Biblioteka Narodowa a Štátna vedecká knižnica v Banskej Bystrici.

Úvodní slovo konference měl ředitel Moravské zemské knihovny Tomáš Kubiček

Jeden z příspěvků přednesl Tomáš Foltýn z Národní knihovny ČR

Moravská zemská knihovna jako organizátor české účasti na zahraničních knižních veletrzích

V roce 2016 vystupovala Moravská zemská knihovna již tradičně v roli realizátora národního stánku České republiky na zahraničních knižních veletrzích. Pod hlavičkou Ministerstva kultury ČR pak připravila nejen expozice v Lipsku, Boloni, Londýně a Frankfurtu nad Mohanem, ale zároveň představila zahraničním zájemcům vybrané autory, kteří četli ze svých děl a diskutovali o nich před širokým publikem.

Jarní sezóna byla zahájena knižním veletrhem v Lipsku, který doprovází vedle Manga-Comic-conu i uznávaný literární festival Leipzig liest. Během něj se v Lipsku čte téměř všude, nejen na veletržním výstavišti, ale i na akademické půdě, v místních restauracích, divadlech a na dalších různorodých scénách. Čtveřice českých autorů, kteří se zde představili, byla taktéž různorodá. Ze svých děl četli Jiří Padevět, Petr Stančík, Milena Slavická a Jiří Dvořák, tedy autoři se zaměřením od odborné literatury, přes soudobou prózu, až po literaturu pro nejmenší. Na národním stánku pak byl k vidění výběr z nejnovější české literatury, expozice překladů do cizích jazyků a v neposlední řadě soubor nositelů deseti vybraných literárních cen. Prezentace v Lipsku a Londýně byla přizpůsobena novému vizuálu českého stánku, který odkazoval svým vzhledem k brněnskému funkcionalismu minulého století. Stánek v Boloni byl pak rozšířen o ilustrace z dílny Alžběty Zemanové.

Veletržní rok vyvrcholil v říjnu ve Frankfurtu nad Mohanem, kde se se sloganem „Dit is wat we delen“ [Toto sdílíme] představily jako hlavní země Nizozemí a Vlámko. Stánek České republiky byl věnován výročí Václava Havla a zároveň připomínal Havlovo ocenění Mírovou cenou německých knihkupců v roce 1989. Osobnosti prvního českého prezidenta byly věnované i jednotlivé kulturní pořady, které vznikly mimo jiné ve spolupráci s Knihovnou Václava Havla. V rámci kulturního pořadu vystoupil její ředitel, spisovatel a Havlův mluvčí Michael Žantovský, v jiném pořadu pak diskutoval s Karlem Hvíždalou, který je autorem několika knižních rozhovorů s Václavem Havlem. Třetím autorem, který reprezentoval Českou republiku, byl Tomáš Halík, jenž na veletrhu vystoupil nejen v české expozici, ale i v rozhovoru s německým teologem a knězem Anselmem Grünem na jednom z největších čtenářských a diskusních fór

Stánek České republiky na veletrhu v Boloni

Tomáš Halík na českém stánku ve Frankfurtu nad Mohanem

Autorské čtení Jiřího Dvořáka moderovala Šárka Krtková

Autorské čtení Jiřího Padevěta moderovala Zuzana Jürgens

veletrhu a přilákal skutečný dav publika. Zájem o veřejná čtení a diskutující se pozitivně odrazil ve zvýšeném zájmu o český stánek a vystavovanou produkci současné české literatury.

Bohemistický seminář

Na začátku července uspořádala Moravská zemská knihovna v Brně z pověření Ministerstva kultury ČR bohemistický seminář, který je již tradičně určen zejména překladatelům české literatury, vysokoškolským pedagogům a dalším odborným zájemcům. Pětidenní akci absolvovalo přes šedesát účastníků z osmnácti zemí světa, a to včetně vítězů překladatelské ceny Susanny Roth, kterou do roku 2016 organizoval Institut umění – Divadelní ústav ve spolupráci s Českými centry. Na program byly přednášky předních českých literárních vědců, divadelních teoretiků a translato-logů, které byly doplněny řadou exkurzí a autorských čtení.

Na první dny semináře byly připraveny přednášky z oblastí (nejen) české knižní kultury. Mezi nimi byla například přednáška o marketingu literárního díla Miroslava Balaštíka, šéfredaktora nakladatelství a časopisu Host, Petra A. Bílka na téma současné prózy v posledních pětadvaceti letech či Davida Drozda o současných podobách českého dramatu. Překladatelům byla určena přednáška Radima Kopáče z Oddělení literatury a knihoven Ministerstva kultury ČR o možnostech financování vydávání české literatury v zahraničí. Vzhledem k povaze semináře, který je určen i pro seznamování se s realitami české kultury, se následující dny odehrávaly mimo Brno – v Olomouci a na Halasově Kunštát-sku. I zde však byl zaručen kvalitní literárněvědný program, který zaštitili Josef Jařab a Ingeborg Fialová-Fürst či Milan Uhde.

Účastníky semináře přivítal v Brně ředitel Moravské zemské knihovny Tomáš Kubíček

Halasovým Kunštátskem provázel účastníky semináře Milan Uhde

Odborné přednášky doplnily autorské pořady, a to jednak ve spolupráci s organizátory aktuálně probíhajícího Měsíce autorského čtení (Michal Viewegh a Petra Soukupová) a jednak v podobě samostatných večerů (Roman Ludva, Anna Zonová, Jan Dadák, Petr Pustoryje a Stanislav Denka). Na programu semináře byly i exkurze. Průvodkyní první z nich se stala spisovatelka Kateřina Tučková, která s tématem německé minulosti industriálního Brna zamířila do oblasti brněnského Cejlu. Jeho funkcionalistickou podobu pak představil architekt Jan Sapák.

Završením semináře byla velká diskuze, která proběhla na zámku v Lysicích. V jejím rámci se

Závěrečnou diskuzi v Lysicích vedl Mgr. Radim Kopáč z Ministerstva kultury ČR

diskutovalo především o budoucích ročnících seminářích, které budou i v následujícím období v gesci Moravské zemské knihovny. Knihovna si totiž jasně uvědomuje velký význam kulturní práce, kterou zahraniční bohemisté pro Českou republiku odvádějí a skutečnost její nedostatečné podpory a koordinace. V rámci svých možností pak chce přispět k odstranění této dis-proporce.

Brněnský expresionismus v poli meziválečné literatury

Na začátku září proběhla na půdě Moravské zemské knihovny v Brně konference věnovaná nejenom literárnímu expresionismu. Spolupracovali na ní ústavy české literatury na Filozofické fakultě Univerzity Karlovy, Jihočeské univerzity a Masarykovy univerzity a pražský Goethe Institut. Téma vzešlo z aktuálních diskusí na poli literární vědy o problematice modernismu a avantgardy a stalo se jím činnost brněnské Literární skupiny v meziválečném období v kontextu světového expresionismu a dobové kultury vůbec.

Konference byla zahájena úvodními slovy Vladimíra Papouška, Jana Wiendla, Tomáše Kubíčka a Zbyňka Fišera, kteří naznačili tematické směry, jimiž se následně vydaly jednotlivé bloky konference. V jejím průběhu vystoupili přední domácí a zahraniční badatelé, kteří mimo jiné podrobili kritickému zkoumání sám klíčový pojem expresionismus a ptali se po možných přesazích jeho jednotlivých podob. Výstupem konference bude sborník, jenž tak širší odborné veřejnosti umožní na konferenci alespoň čtenářsky participovat.

Jako doprovodná akce byla po celé září v prostorách knihovny umístěna i tematická výstava, na níž mohli návštěvníci zhlédnout původní vydání časopisu *Host* a publikace autorů z okruhu Literární skupiny. Vystavena zde byla například díla Čestmíra Jeřábka, Josefa Chaloupky, Zdeňka Kalisty, Lva Blatného či Františka Götze, představeno však bylo i asi nejrepresentativnější společné vystoupení členů skupiny, a to *Sborník Literární skupiny* z roku 1923. Vedle dobové produkce byla expozice doplněna i současnými odbornými pracemi, které se zabývají otázkami literárního expresionismu či celkovým rámcem literární moderny.

Zahájení vědecké konference o expresionismu

O cestách a putování. Cestopisy z historických fondů MZK

V prosinci 2016 byla slavnostně zahájena výstava cestopisů z historických fondů Moravské zemské knihovny, která byla ukončena až v únoru následujícího roku. V jejím rámci byla představena řada tisků a rukopisů, část dokonce poprvé.

Přes velký časový odstup od doby vzniku vystavených dokumentů nabídla výstava výsostně aktuální téma. Mezi časté cíle poutníků a spisovatelů patřil především Blízký východ s památnými místy známými celému křesťanskému světu z biblických textů. Tehdejší stereotypní pohledy na muslimy, židy i východní křesťany, jejich jednání, oblékání nebo veřejný život, jsou velmi podobné dnešním zkratkovitým mediálními hodnocením. Pohled na texty staré několik staletí umožňuje zřetelněji vidět často iracionální kořeny těchto představ. Směs obav z odlišného a neznámého, stará antropologická konstanta podněcovaná také z politických důvodů, určovala pohled nejen na obyvatele Palestiny. Srovnání památných míst s dávno minulými biblickými a antickými časy ústilo v častá negativní hodnocení všeho, co tuto domněle zlatou dobu převrstvilo, přineslo pohrdání vším, co se nesrovnávalo s normami latinského kulturního okruhu.

Cestopisy měly na těchto hodnoceních nemalý vliv. Knihy totiž zprostředkovávají charakteristiky, popisy a hodnocení vzdálených zemí a jejich obyvatel ve stovkách shodných exemplářů a tím se významně podílí na rozšíření těchto představ ve společnosti; nová vydání je potom potvrzují a dále rozvíjejí. Dlouhý život tradovaných obrazů, navzdory změnám jejich významů v čase, spojuje naše představy o cizím a vzdáleném s cestopisy starými stovky let.

Návštěvníci výstavy mohli sledovat proměnu cestopisu od středověku přes období humanismu až na samotný práh moderní doby. Jednotlivá období byla reprezentována klíčovými osobnostmi a jejich díly. První

Součástí vernisáže výstavy bylo úvodní slovo Jiřího Dufky

etapa byla zastoupena pracemi Marca Pola a tzv. Mandevilly, pozdně humanistická díla byla představena na příkladu knihy Kryštofa Haranta z Polžic a Bezdruzic a počátek 18. století se odrážel v cestopise učeného servity Angelika Müllera. Tuto základní osu potom doplnila díla dalších autorů, cestovatelské příručky nebo třeba mapy a atlasy.

K výstavě byl vydán katalog obsahující studie k jednotlivým nastíněným obdobím, nezbytnou součástí tvoří samotný přehled vystavených děl. Katalog má ambici nabídnout podnětné texty k podobě cestopisu v minulosti, představit známá i polozapomenutá díla, jejich konkrétní výtisky s vlastní historií i, v obecné rovině, způsob konstruování stereotypního obrazu cizince, respektive cizí země.

*Výstavu zahájilo netradiční hudební vystoupení ve foyer budovy
Moravské zemské knihovny v Brně*

Oči Brna

I v roce 2016 pokračoval cyklus Oči Brna věnovaný osobnostem proměňujícím či svým dílem reflektujícím město Brno. Pravidelné, každoměsíční výstavy byly doprovázeny množstvím odborných přednášek, autorských čtení, slavnostních vernisáží s odborným doprovodným slovem i kulturním programem, prohlídek historických objektů apod. Postupně se brněnským návštěvníkům a čtenářům představovaly životní osudy a dílo spisovatele, překladatele a dramatika Ludvíka Kundery; brněnského starosty, poslance a historika Christiana d'Elverta; architekta světového významu Ludwiga Miese van der Rohe; výtvarníka a scénografa Eduarda Miléna; vydavatele salonních časopisů a mecenáše Bohuslava Kiliana; spisovatelky, esejistky, básnířky a překladatelky Sylvie Richterové; dramatika, režiséra, herce a spisovatele Arnošta Goldflama; hudebního historika a organologa Jiřího Sehnala; spisovatelky, sociální aktivistky, bojovnice proti alkoholismu a za lidská a hlavně ženská práva Jindřišky Wurmové a romanopisce světového věhlasu Roberta Musila.

Kromě pravidelných drobných informačních materiálů byly sepsány ve spojitosti s tímto cyklem také dvě publikace: doprovodný katalog k výstavě *Sylvie Richterová. Proměny cesty* a také publikace *Cantantibus organis*, která vznikla u příležitosti životního jubilea prof. Jiřího Sehnala. Během dvou let, co cyklus Oči Brna probíhá, se kolem něj soustředila skupina příznivců, kteří akce navštěvují pravidelně. Zároveň se díky jednotlivým měsíčním akcím podařilo získat řadu dokumentačního materiálu, včetně takového, který dali k dispozici rodinní příslušníci významných osobností, a to především v případě osobnosti Jindřišky Wurmové. Postupně tak také rozšiřujeme fond Moravské zemské knihovny.

Září patřilo Arnoštu Goldflamovi

Vernisáž výstavy věnované Sylvii Richterové
proběhla 2. června 2016

Zároveň je na tento cyklus navázána další velmi podstatná služba čtenářům MZK vedoucí k vyššímu komfortu – ve formě kompletní digitalizace jednotlivých knižních jednotek vztahujících se k daným osobnostem. Přestože základem pravidelných výstav je především knižní fond MZK, v průběhu roku naše knihovna spolupracovala i s řadou jiných institucí, např. s Moravským zemským archivem v Brně, Muzeem města Brna nebo s Filozofickou fakultou Karlovy univerzity v Praze.

O Robertu Musilovi přednášel dr. Vojen Drlík

Česká literatura v překladu

Moravská zemská knihovna v Brně ve spolupráci s Ministerstvem kultury ČR a kurátorkou Kateřinou Tučkovou připravila výstavu Česká literatura v překladu 1998–2016. Vernisáž výstavy proběhla 10. října 2016 v 17 hodin v Galerii MZK. Její součástí byla i diskuze s Danou Blatnou, Hasanem Zahirovičem a Kateřinou Tučkovou moderovaná Radimem Kopáčem.

V roce 1998 vznikl na Ministerstvu kultury ČR dotační program na podporu překlady české literatury. Do dnešní doby bylo z tohoto programu podpořeno vydání více než 750 knižních titulů, které vyšly v desítkách zemí světa (včetně exotických destinací jako Japonsko, Mexiko, Sýrie, Albánie, Gruzie ad.).

Výstava byla věnována knižním překladům české literatury, které vyšly v daném období v zahraničí, a ukázala rostoucí zájem zahraničních nakladatelství

o díla zejména současných českých spisovatelů, ale také různé formy práce s textem a grafickým zpracováním knihy, v nichž se do jisté míry odráží charakter dané země. České veřejnosti (autorům, nakladatelům, čtenářům, bohemistům, překladatelům, literárním historikům, grafikům a samozřejmě studentům a jejich učitelům, ale i dalším zájemcům) výstava nabízí cenný pohled zvenčí. Ukazuje, jak svět vnímá a reflektuje českou literaturu a její autory.

Výstava byla zahájena v zimním semestru 2016 v Moravské zemské knihovně v Brně. V následujících semestrech pak bude ucelený soubor vystaven v dalších univerzitních a vědeckých knihovnách po celé České republice. V rámci každé zastávky probíhá vernisáž, v jejímž průběhu vystoupí v diskuzi vždy některý z renomovaných zahraničních bohemistů, a doprovodná akce k tématu (opět formou diskuze: s překladateli, spisovateli, literárními historiky, literárními agenty, knižními grafiky apod.).

K výstavě vyšel doprovodný katalog s texty Kateřiny Tučkové, Tomáše Kubíčka a Radima Kopáče. Katalog obsahuje reprodukce několika stovek obálek překladových titulů a zároveň kompletní bibliografii za roky 1998–2016.

Výstavu Česká literatura v překladu zahájila 10. října 2016 v Moravské zemské knihovně v Brně Kateřina Tučková

HOSPODÁŘSKÁ ČINNOST ORGANIZACE

V ROCE 2016

Údaje o rozpočtu příjmů a výdajů

V upraveném rozpočtu na rok 2016 obdržela Moravská zemská knihovna v Brně příspěvek na provoz ve výši **81 568 729,00 Kč**. V průběhu roku 2016 bylo provedeno **24** rozpočtových úprav.

Dotace a příspěvky (v tis. Kč):

Příspěvek na provoz MK ČR	76 509
Dotace na projekty MK ČR	23 781
Mimorozpočtové zdroje	4 318
Neinvestiční dotace a příspěvky celkem	104 608

Vyhodnocení výnosů a nákladů

Přehled celkových nákladů a výnosů organizace a porovnání nákladů a výnosů s upraveným rozpočtem jen za provozní činnost bez účelových dotací a příspěvků uvádí následující tabulka.

Vybrané ukazatele (v tis. Kč):

Ukazatel	Skutečnost k 31. 12. 2016 včetně mimorozpočtových zdrojů	Upravený rozpočet	Provoz	% plnění
			Skutečnost k 31. 12. 2016	
Výnosy celkem	115 129	89 731	88 256	
výnosy z vlastní činnosti	5 363	4 462	5 363	120,19
aktivace	0	0	0	0,00
zúčtování fondů	0	1 866	0	0,00
ostatní výnosy	1 312	1 832	1 312	71,62
finanční výnosy	12	2	12	600,00
dotace od zřizovatele	103 960	81 569	81 569	100,00
mimorozpočtové zdroje	4 482	0	0	0,00
Náklady celkem	113 761	89 731	86 888	
spotřebované nákupy	17 288	12 383	10 162	82,06
z toho akvizice	10 427	4 252	3 533	83,09
opravy	2 641	4 570	2 486	54,40
cestovné	825	190	170	89,47
reprezentace	117	90	105	116,67
služby	8 696	6 239	5 609	89,90
z toho databáze	630	765	630	82,35
osobní náklady	71 614	56 197	56 287	100,16
z toho mzdy	49 035	40 528	40 528	100,00
daně a poplatky	116	354	116	32,77
ostatní náklady	4 734	2 208	4 223	191,26
odpisy	7 555	7 460	7 555	101,27
ZC prodaného majetku	0	0	0	0,00
finanční náklady	19	40	19	47,50
daň z příjmů	156	0	156	0,00
Výsledek hospodaření	1 368	0	1 368	

Pozn.: Položky ostatní výnosy a finanční výnosy jsou ovlivněny proúčtováním prodeje nemovitého majetku ve vlastnictví státu.

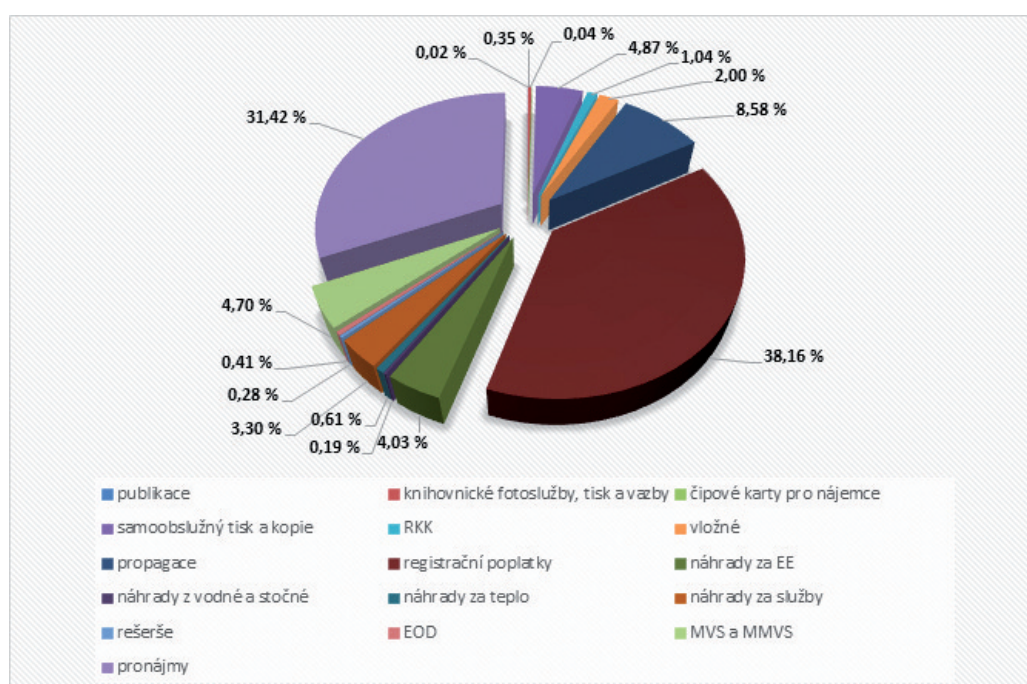
Pozn.: Mírné překročení osobních nákladů bylo způsobeno vyšší skutečností za náhrady pracovní neschopnosti oproti rozpočtované částce, vyšší skutečností za zákonné sociální pojištění v důsledku změny rozložení OON mezi DPP a DPČ a spoluúčastí na tvorbě FKSP k projektům NAKI II. V projektech NAKI II bylo v zadávací dokumentaci rozpočtováno 1 % hrubých mezd, na pozdější legislativní úpravu, která % základního přídelu zvýšila, projekt ne-refletoval. Závazný limit prostředků na platy a závazný limit OON byl dodržen.

Rozbor výnosů z vlastní činnosti a ostatních výnosů přibližují následující dvě tabulky.

Výnosy z vlastní činnosti (v tis. Kč):

Položka	Skutečnost k 31. 12. 2016	% z celkového objemu výnosů z vlastní činnosti
publikace	1	0,02
knihovnické fotoslužby, tisk a vazby	19	0,35
čipové karty pro nájemce	2	0,04
samoobslužný tisk a kopie	261	4,87
knihovnické kurzy dle NSK	56	1,04
vložné	107	2,00
propagace	460	8,58
registrační poplatky	2 047	38,16
náhrady za EE	216	4,03
náhrady za vodné a stočné	10	0,19
náhrady za teplo	33	0,61
náhrady za služby	177	3,30
rešerše	15	0,28
EOD	22	0,41
MVS a MMVS	252	4,70
pronájmy	1 685	31,42
Celkem	5 363	100,00

Struktura výnosů z vlastní činnosti v %:

Ostatní výnosy (v tis. Kč):

Položka	Skutečnost k 31. 12. 2016	% z celkového objemu ostatních výnosů
ostatní pokuty a penále	968	73,84
jiné ostatní výnosy	344	26,16
Celkem	1 312	100,00

Rozbor čerpání mzdových prostředků

Plán práce na přepočtený stav **165** osob nebyl překročen. Závazný ukazatel čerpání mzdových prostředků byl dodržen. Vykazované překročení mezd bylo kryto z mimorozpočtových zdrojů. Počet zaměstnanců (průměrný přepočtený stav dle skutečnosti) činil **161** osob. Průměrný roční plat činil **25 322,01** Kč.

Financování reprodukce majetku z EDS/SMVS

V roce 2016 čerpala MZK ze systému SMVS **1 038 180,00** Kč na akci 134V112000295 s názvem Projekt na rekonstrukci a dostavbu depozitáře Šumavská a **7 088 000,00** Kč na akci 134V112000299 s názvem Rekonstrukce a zateplení střechy.

Mezinárodní programy

Mezinárodní projekty Moravské zemské knihovny v Brně byly v roce 2016 následující:

Název	Authentication and Authorisation for Research and Collaboration (AARC)
Období projektu	2015–2017
Finance celkem	celkové náklady projektu: 2 941 060 EUR celkové náklady projektu – partner MZK: 19 200 EUR příspěvek EU – partner MZK na rok 2016: 11 573,13 EUR

Název	Conference Libraries V4 in the decoy of digital age
Období projektu	2016
Finance celkem	celkové náklady projektu: 20 051,06 EUR náklady MZK: 12 122,85 EUR příspěvek IVF: 7 928,21 EUR

Údaje o podílu státního rozpočtu na financování činnosti MZK

Mimo schválený příspěvek na provoz byly v průběhu roku 2016 zřizovatelem uvolněny neinvestiční účelové prostředky na projekty ve výši **22 391 251,00** Kč a investiční účelové prostředky na projekty ve výši **10 031 180,00** Kč. MZK navíc získala mimorozpočtové zdroje ve výši **4 481 832,71** Kč.

Přehled čerpaných účelových dotací a darů včetně mimorozpočtových (v Kč):

Ukazatel	Neinvestiční prostředky		Investice	
	Poskytnuto 2016	Čerpáno 2016	Poskytnuto 2016	Čerpáno 2016
Příspěvek na provoz od zřizovatele	81 568 729	81 568 729	0,00	0,00
upravený rozpočet	81 568 729	81 568 729		
Účelové dotace od zřizovatele	22 440 200	22 391 251	10 844 000	10 031 180
Česká knihovna	6 106 000	6 106 000		
Cizojazyčná literatura	1 510 000	1 510 000		
Komplexní realizace národní expozice na knižních veletrzích	2 510 700	2 510 700		
IP VaV	3 609 000	3 609 000	980 000,00	980 000,00
Konference V4	355 000	327 559		
NAKI DF16P02R047	1 060 000	1 060 000		
NAKI DG16P02H020	949 000	949 000		
NAKI DG16P02R006	1 076 000	1 076 000	685 000,00	685 000,00
NAKI DG16P02R044	475 000	475 000		
VISK 1 učební texty	134 000	134 000		
VISK 1 zvukové dokumenty	323 000	304 244		
VISK 1 Kramerius	234 000	234 000		
VISK 2	42 000	42 000		
VISK 3 Staré mapy	350 000	350 000		
VISK 3 REKS	28 000	28 000		
VISK 5 fondy	412 500	412 500		
VISK 5 sbírky	198 000	198 000		
VISK 8 CPK	2 995 000	2 992 248	240 000,00	240 000,00
VISK 9	73 000	73 000		
SMVS 134V112000295			1 851 000,00	1 038 180,00
SMVS 134V112000299			7 088 000,00	7 088 000,00
Účelové dotace a dary od jiných poskytovatelů	0,00	4 481 833	0,00	0,00
Regionální funkce MZK (Jihomoravský kraj)		1 520 000		
Regionální funkce Blansko (Jihomoravský kraj)		1 914 000		
GAČR		226 000		
AARC (EK)		316 185		
Finanční a věcný dar (U.S. Embassy)		191 427		
Věcný dar Velvyslanectví Španělska		88 000		
Konference V4 – IVF		214 220		
Finanční dar Ing. Sabo		12 000		
Celkem čerpáno od všech poskytovatelů		108 441 813		10 031 180

Pozn.: V příspěvku na provoz jsou zahrnuty také prostředky k profinancování nákladů souvisejících s uspořádáním bohemistického semináře (prostředky přiděleny z KA do příspěvku na provoz bez účelového určení).

Rezervní fond

V roce 2016 činila celková tvorba rezervního fondu **877 454,48** Kč a celkové čerpání fondu činilo **755 877,77** Kč. Počáteční stav fondu byl k 1. lednu 2016 celkem **1 313 865,66** Kč a konečný stav k 31. prosinci 2016 byl **1 435 442,37** Kč.

Přehled hospodářských činností

Moravská zemská knihovna v Brně nevykonávala žádnou hospodářskou činnost.

Výsledek hospodaření

Moravská zemská knihovna v Brně realizovala svoji činnost v roce 2016 s celkovými náklady **113 760 556,51** Kč, s celkovými výnosy **115 128 450,95** Kč a dosáhla zlepšeného výsledku hospodaření ve výši **1 367 894,44** Kč. Celkově lze zhodnotit, že organizace hospodařila se svěřeným majetkem řádně a hospodaření organizace je pod kontrolou.

Zlepšený hospodářský výsledek je ovlivněn zejména nižšími náklady na vytápění v důsledku mírné zimy, nižší dosaženou energetickou náročností nově zrekonstruovaného depozitáře oproti stanovenému kvalifikovanému odhadu a nižšími náklady za nakupované přístupy do databází.

Rekonstrukce depozitáře v Roštoutkách

V roce 2016 byla dokončena investiční akce Rekonstrukce depozitáře v Roštoutkách. Po zateplení celého objektu, které bylo realizováno v roce 2015, následovalo vybudování sociálního zázemí včetně návazné kanalizační jímky a napojení na studniční vrt. Dále byla vybudována podzemní požární nádrž, zásobovaná také vodou z tohoto vrtu.

V depozitáři se rovněž realizoval projekt vytápění a chlazení, a to v podobě centrálního VRF klimatizačního systému, který zajišťuje rovnoměrné klima v celém objektu depozitáře, a to dle požadavků uživatele, pomocí automatizované regulace celého systému.

Rekonstrukce depozitáře byla ukončena vydáním posledního kolaudačního souhlasu na vrtanou studnu, vydaného 17. října 2016.

Celá akce probíhala bez problémů, a to od přípravy podkladů k jednotlivým výběrovým řízením, až po samotnou realizaci všech částí dílčích staveb.

Práce byly dokončeny v plánovaném termínu a předány bez vad a nedodělků. Omezení, ke kterým došlo v průběhu roku v souvislosti s dodáváním objednaných knih, čtenáři téměř nepocítili a všechny objednávky byly vyřizovány ve stanovené lhůtě. V depozitáři budou nadále uloženy nízkoobratové fondy, a bude tak možné odlehčit hlavnímu skladu knihovny.

Náklady na tuto akci v roce 2016 byly:

Náklady 2016:	3 286 082,20 Kč
z toho	
Dotace	0 Kč
Vlastní zdroje	3 286 082,20 Kč

Rekonstrukce a zateplení střechy

V létě roku 2016 byla provedena rekonstrukce střechy hlavní budovy knihovny. Důvodem celé akce bylo zatékání přes střešní plášť do nejvyššího podlaží budovy. K zatékání docházelo na více místech, a to jak přes hydroizolaci, tak i střešními světlíky. Vzhledem k zjištěnému stavu původní foliové hydroizolační vrstvy, která vykazovala lokální netěsnosti v detailech, z důvodu stárnutí materiálu i zhoršenou svařitelnost a vzhledem ke stávající skladbě střešního pláště bylo navrženo dodatečné zateplení střešního pláště s provedením nové plnohodnotné hydroizolační vrstvy a výměna všech světlíků.

Celá akce probíhala bez problémů, a to od přípravy podkladů k výběrovému řízení – projektové dokumentace, přes výběr dodavatele a TDI. Samotné práce proběhly v naplánovaném časovém rozsahu dle připraveného a dohodnutého harmonogramu, tj. 1. července – 7. října 2016. V rámci stavby byly provedeny všechny plánované práce, tj. tepelná izolace a hydroizolace střechy a výměna světlíků. Práce byly dokončeny v plánovaném termínu a předány bez vad a nedodělků.

Náklady na celou akci:	7 221 097,96 Kč
z toho	
Dotace	7 088 000 Kč
Vlastní zdroje	133 097,96 Kč

**Rekonstrukce a dostavba depozitáře
Šumavská – H1
Projekt pro stavební povolení**

V roce 2016 pokračovala přípravná fáze Rekonstrukce a dostavby depozitáře Šumavská, a to zpracováním projektové dokumentace pro stavební povolení a získáním Povolení pro umístění stavby a stavebního povolení.

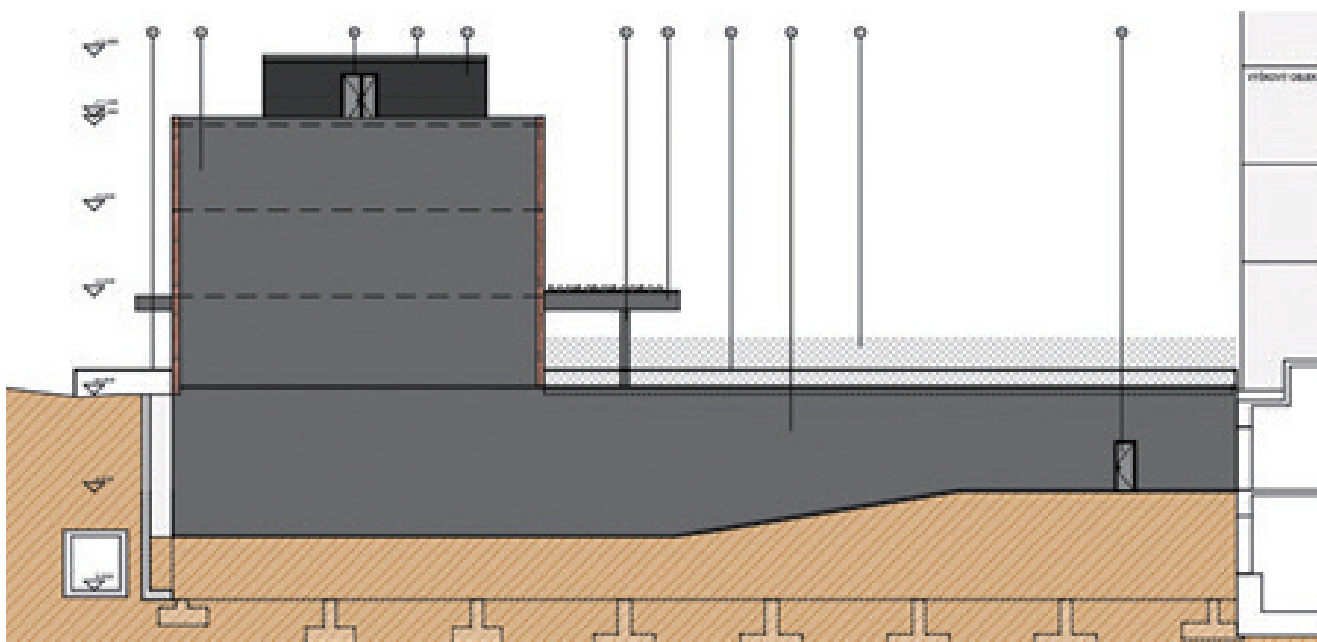
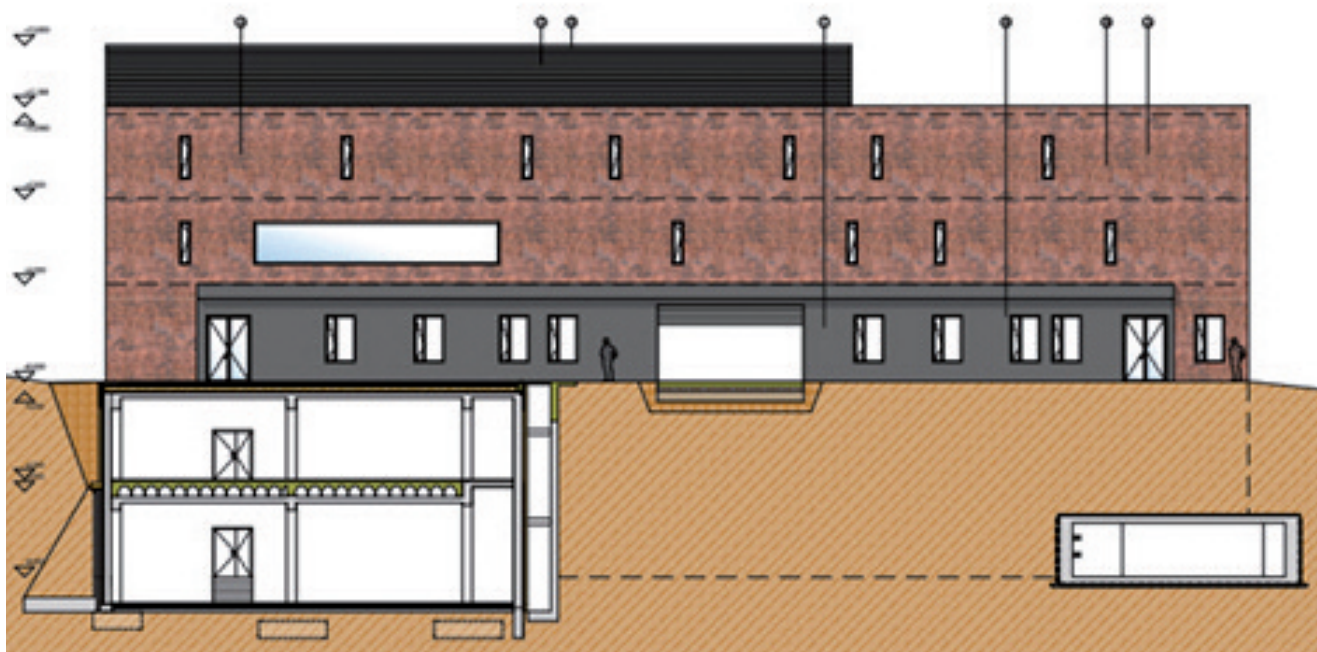
Projektovou dokumentaci zpracovala firma Adam Rujbr Architects, s. r. o., a následně zajistila všechny potřebné doklady k žádosti o umístění stavby a stavební povolení.

Toto bylo vydáno dne 21. října 2016 s nabytím právní moci dne 16. listopadu 2016.

Na základě těchto dokumentů byly zahájeny kroky k přípravě výběrového řízení na zpracovatele dokumentace pro provedení stavby s předpokladem vypsání soutěže do dubna 2017.

Náklady na projektovou dokumentaci a inženýrskou činnost byly v roce 2016 ve výši:

Celkové náklady:	1 159 301 Kč
z toho	
Dotace	1 038 180 Kč
Vlastní zdroje	121 121 Kč

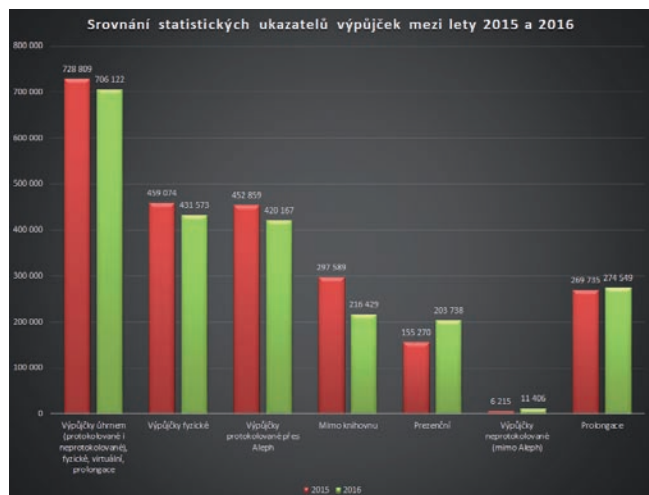

ZÁKLADNÍ ČINNOSTI ORGANIZACE V ROCE 2016

SLUŽBY UŽIVATELŮM

Moravská zemská knihovna v Brně je pro čtenáře otevřena **75,5** hodiny týdně: ve všední dny **8.30–22.00**, v sobotu **9.00–17.00**. V provozu byla rovněž šatna. MZK evidovala v roce 2016 **20 034** čtenářů (z toho **7 735** nových), výpůjční oddělení uskutečnilo **216 429** absenčních výpůjček a **274 549** prolongací. Knihovna disponuje **771** studijními místy (z toho **42** je v týmových a **13** v tiché studovně) a **91** počítači pro čtenáře (všechny on-line).

Oproti absenčním výpůjčkám vzrostl ve srovnání s rokem 2015 počet prezenčních výpůjček (**203 738** oproti **155 270** v roce 2015). Tato skutečnost je dána vyšším komfortem samostatně fungujícího pultu pro prezenční výpůjčky, který byl zprovozněn v průběhu roku 2015. Pokles byl zaznamenán i v počtu žádaných děl (v knihovně v roce 2016 žádáno **274 549**, v roce 2015 **284 909**). Tato skutečnost je ale v souladu se zvyšujícím se počtem digitálně nabízených děl. Možnost virtuální výpůjčky prostřednictvím digitální knihovny Kramerius byla v roce 2016 realizována v **105 305** případech.

V roce 2016 došlo k rozšíření místa pro připravené prezenční výpůjčky ve **Studovně humanitních věd** ve 4. patře, což přispělo k stabilizaci provozu. Byl rovněž upraven ceník – kategorie sedmdesátiletých seniorů má registraci bez poplatku, u kategorie seniorů do sedmdesáti let došlo k 50% snížení ceny.

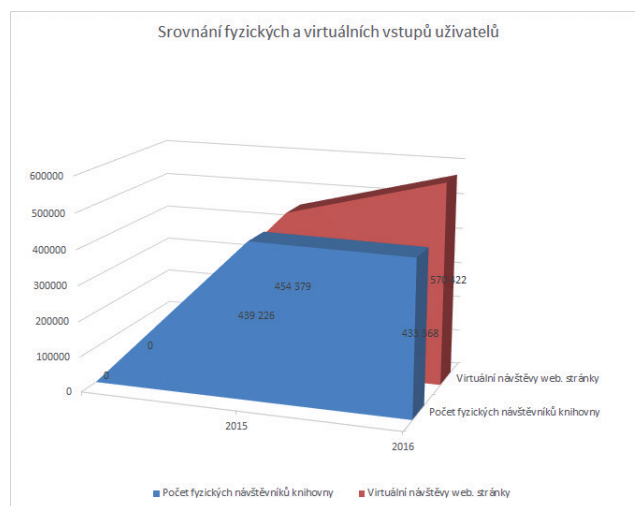
Oblíbeným místem se v MZK stala tichá studovna zřízená v roce 2015. V uplynulém roce ji navštívilo

1 258 návštěvníků. Na galerii v 1. patře budovy byl o 40 bm navýšen prostor pro nový přírůstek do volného výběru. Nově vznikla také prezentace novinek, které přicházejí do tohoto fondu.

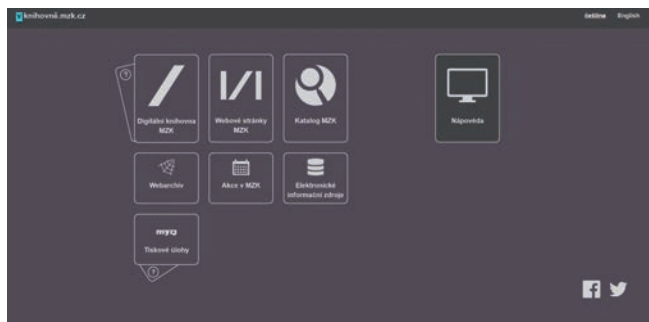
Samoobslužné výpůjční stanice-SelfChecky provedly 3 579 výpůjček. Tyto výpůjčky jsou realizovány především ve večerních hodinách a o sobotních službách. Čtenáři si postupně zvykají na automatizovaný systém. Velkým komfortem pro čtenáře se ukázala služba „On-line platba“. Vzdáleným přístupem je možné uhradit poplatky a čtenář nemusí celou záležitost řešit osobně.

Pracovníci skladů MZK v roce 2016 celkově vyhledali 243 590 požadavků a opětovně zařadili 267 478 knihovních jednotek. Pro optimalizaci a nutné posuny byly v lokacích 2 a 4 provedeny tyto úpravy:

- lokace „2“ v rozsahu signatur: 0951.328–1087.679 v objemu 1 106 bm;
- lokace „4“ mezi signaturami 1011.055–1168.521 v objemu 252 bm.

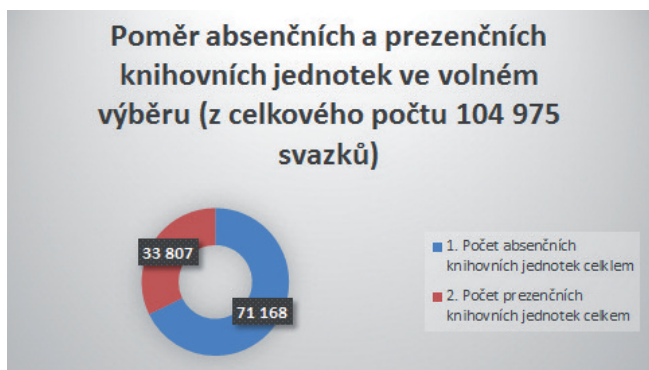

Čtenářské stanice ve studovnách byly obohaceny nápovědou pro práci na počítači a pro Digitální knihovny MZK (vknihovne.mzk.cz). Rozcestník usnadňuje orientaci v nabídce elektronických služeb knihovny, urychluje přístup k digitálním autorsky chráněným dílům a přináší čtenářům užitečné rady a návody. Digitální knihovna byla také v tomto roce zpřístupněna v novém, modernějším a rychlejší rozhraní (digitalniknihovna.cz/mzk).

Pro rok 2016 byl naplánován přechod na nový tiskový systém. Původní multifunkční stroje vystřídal nové od firmy RIBBON, která byla vybrána na základě otevřeného výběrového řízení. Během července došlo k přechodu na nový tiskový systém MyQ a proběhla instalace dvanácti nových multifunkčních tiskáren. Pro uživatele byla změna zásadní zejména ve výrazném snížení chybovosti tisků a také ve zrychlení činnosti strojů. V souvislosti s přechodem na nové tiskové řešení došlo rovněž k drobným úpravám knihovního řádu. Nový knihovní řád je platný od 1. září 2016.

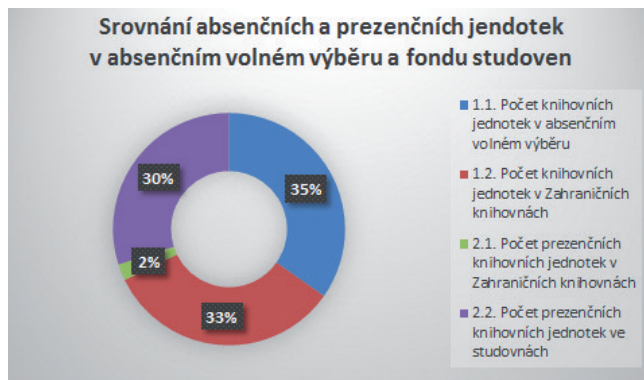
Ke zlepšení došlo také v oblasti správy čtenářských účtů. Ta byla přesunuta do Active Directory; přesun přináší větší zabezpečení, centrální správu a flexibilitu a uplatní se rovněž při integraci nových nástrojů a služeb pro uživatele knihovny.

Studovna periodik a norem obsloužila v roce 2016 **16 206** čtenářů, půjčila **45 568** dokumentů a zhotovila **4 609** xerokopií čtenářům. *Studovnu rukopisů a starých tisků* navštívilo 393 badatelů a prezenčně jim bylo ke studiu připraveno **919** svazků z historického fondu MZK.

V roce 2016 byly pro registrované čtenáře přístupné následující databáze:

Academic Source Complete
Anopress
ASPI
Business Source Complete

Central & Eastern European Academic
DigiZeitschriften
eBook Public Library Collection
Library PressDisplay Newspapers
LISTA with Abstracts
Naxos Music Library
Oxford Music
Pressreader
ProQuest Central
ProQuest Ebook Central
Regional Business News
RILM Abstracts of Music Literature
Web of Knowledge

Většina z nich byla dostupná i s možností vzdáleného přístupu. Největší nárůst ve statistikách zaznamenala databáze aktuálních novin a časopisů PressReader (**6 409** přečtených vydání v roce 2016, **2 798** v roce 2015). V *Americké knihovně* MZK je dostupný zdroj eLibraryUSA, který poskytuje přístup do cca 20 samostatných databází. Ve *Studovně periodik a norem* je přístupná databáze norem ČSN online.

V roce 2016 převzala Moravská zemská knihovna od Španělského království dar, který se stal základem pro *Španělskou knihovnu* otevřenou 4. července 2016. Slavnostní zahájení proběhlo za účasti Velvyslance Španělska v České republice Jeho Excelence pana Pedra Calva-Sotela.

Součástí otevření Španělské knihovny byla výstava různých vydání Cervantesova Dona Quijota

Oddělení meziknihovních výpůjčních služeb zpracovalo **53** objednávek služby eBooks on Demand, kladně jich bylo vyřízeno **44**, 7 objednávek bylo zrušeno, protože byl zájem uživatele MZK uspokojen již hotovou digitální kopií požadovaného díla volně stažitelnou z repozitářů v ČR či zahraničí a 2 požadavky byly zamítnuty z důvodu neuplynutí autorských práv. Ve spolupráci s **odborem doplňování** bylo zpracováno **33** podnětů k nákupu české produkce. Za služby MVS bylo v roce 2016 vybráno na poplatcích **251 774 Kč**. Poskytování služby MVS nebylo, stejně jako v předchozích letech, omezeno letním zavřením knihovny. Nově se oddělení podílelo na pořádaných kulturních aktivitách, a to zajišťováním výpůjček čtených knih pro *Severský literární salón*.

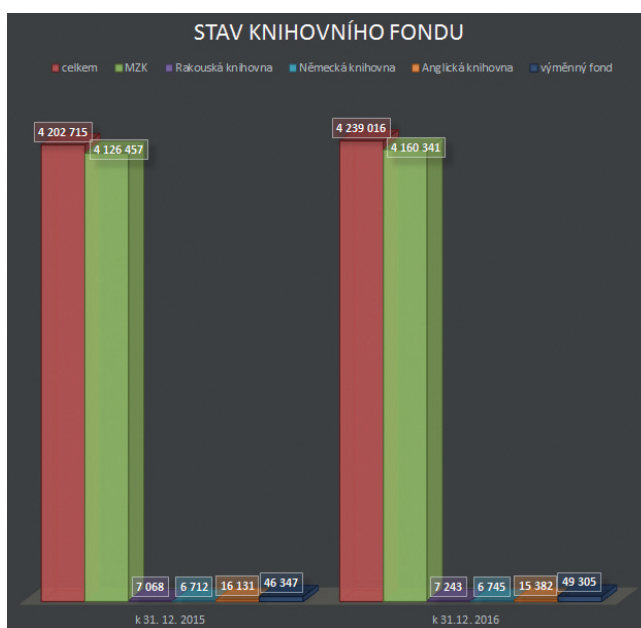

SPRÁVA, ZPRACOVÁNÍ A ZPŘÍSTUPNĚNÍ FONDŮ

Velká pozornost byla v roce 2016 věnována výběru nákupu domácí i zahraniční literatury. Akviziční

komise pravidelně vyhodnocovala knižní novinky, tipy na nákup i nabídky vydavatelů/dodavatelů a sledovala půjčovnost titulů. Celkový přírůstek činil **40 845** jednotek (vč. výměnných souborů). Pravidelně dvakrát týdně se konala výstavka nových titulů.

Celkový stav fondu k 31. 12. 2016	4 239 016
Z toho zpracováno v PC	2 479 225
Knihy	1 510 753
Zkompleťované seriály	493 315
Ostatní dokumenty (vč. Rkp)	475 157
Kartografické dokumenty	19 991
Hudebniny	97 382
AV dokumenty zvukové a obrazové	18 401
Elektronické dokumenty	19 106
Grafika	10 013
Normy	1 235
Patenty	305 601
Rukopisy	3 428

	celkem	MZK	Rakouská knihovna	Německá knihovna	Anglická knihovna
Přírůstky knihovního fondu	40 845	37 547	175	165	
Knihy	30 689	27 428	170	133	
Zkompleťované seriály	7 321	7 321			
Ostatní dokumenty	2 835	2 798	5	32	
Kartografické dokumenty	337	337			
Hudebniny	382	382			
AV dokumenty zvukové	775	775			
Elektronické dokumenty	1 059	1 022	5	32	
Grafika	116	116			
Normy	0				
Patenty	147	147			
Rukopisy	19	19			
Úbytky knihovního fondu	4 544	3 663		132	479
Knihy	2 892	2 443		114	335
Zkompleťované seriály	163	163			
Ostatní dokumenty	1 489	1 057		18	414
Kartografické dokumenty	0	0			
Hudebniny	1	1			
AV dokumenty zvukové	406	0		4	402
Elektronické dokumenty	281	255		14	12
Grafika	0	0			
Normy	801	801			
Patenty	0	0			

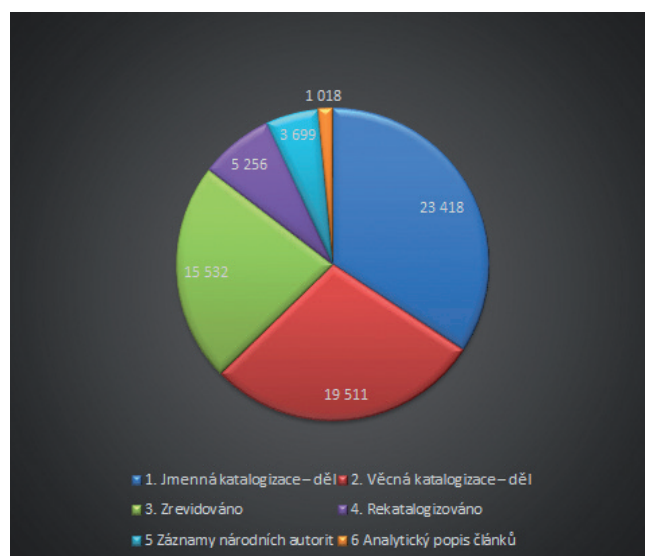
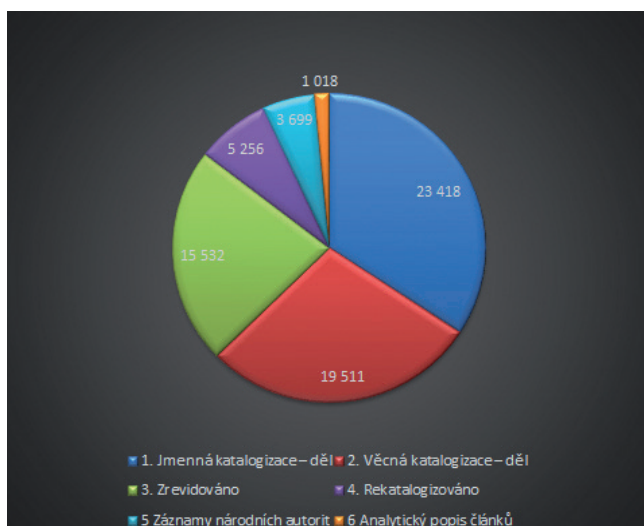
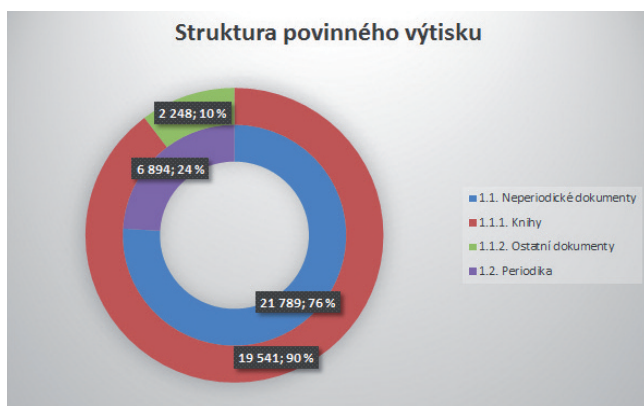
Vybrané tituly se nakupovaly přímo u vydavatelů/dodavatelů, byla nakoupena literatura za **2 974 110,50 Kč**. Součástí nákupu jsou nejen knihy do běžného fondu MZK, ale také do historických fondů. V závěru roku byla od soukromého sběratele pořízena také sbírka map. Byla navázána spolupráce se třemi dalšími dodavateli zahraniční literatury a využívány jejich nabídkové akce: Bohemian Ventures, Infoa (Express Publishing), Kuba Libri. Znovu byly osloveny knihovny jednotlivých fakult Masarykovy univerzity s nabídkou nákupu odborné literatury podle jejich tipů. Získali jsme od nich **pět** tipů na dokup zahraniční literatury, z nichž byly zakoupeny **dva** tituly.

Pozornost se zaměřila také na sledovanost úplnosti povinného výtisku a urgenci nedodaných výtisků. Bylo odesláno **1 045** upomínek a tituly byly urgovány i telefonicky. Dále bylo ve spolupráci s právníčkou MZK odesláno **devět** právních upomínek a zahájeno soudní řízení s nakladatelstvím Beletis. Byly připraveny podklady pro právní řízení s dalšími nakladateli, kteří opakovaně neplní svou povinnost zasílat povinné výtisky.

Bylo sjednoceno rozdílné zpracování CD příloh pro Zahraniční knihovny a běžný fond. Byly zavedeny pomocné dočasné kódy, které umožňují

ponechat zavedenou praxi půjčování CD příloh v Zahraničních knihovnách a současně nenarušují popis podle pravidel RDA ani stavění fondu ve skladech.

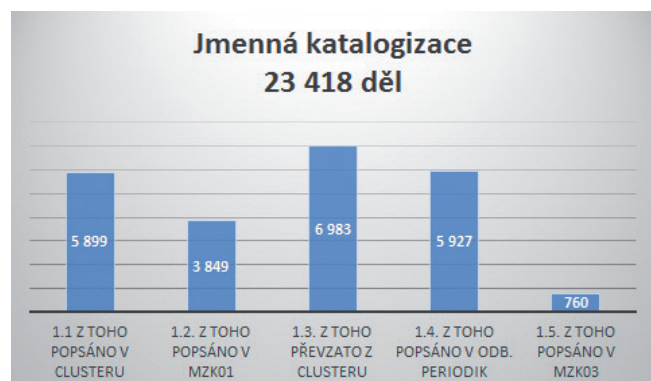
V oblasti **zpracování fondů** bylo třeba se vyrovnat zejména s personální změnou na pozicích lokálního supervizora jmenných autorit, katalogizátorů ve jmenném i věcném popisu i v oddělení retrokonverze. Kromě běžné produkce bylo dokončeno jmenné i věcné zpracování velkého zahraničního nákupu z konce roku 2015. Dále byl zpracován fond nově vzniklé Španělské knihovny a **1 005** titulů knihovny Brněnského seniorátu Českobratrské církve evangelické. Bylo rekatalogizováno **2 371** záznamů pro Souborný katalog ČR, především hudebnin z fondu P. Bezruč a map a kartografických dokumentů neodeslaných před automatickým sklízením. Velmi vysoký byl i podíl na sdílené katalogizaci s NKP a VKOL, který činil ve jmenném popisu **40,8 %** a ve věcném popisu **57,7 %** záznamů české produkce (zde se sledovaly pouze publikace s vročením 2014–2016, pokud by byly zařazeny i starší publikace, byl by podíl vzhledem ke skladbě zpracovávaného fondu pravděpodobně ještě vyšší).

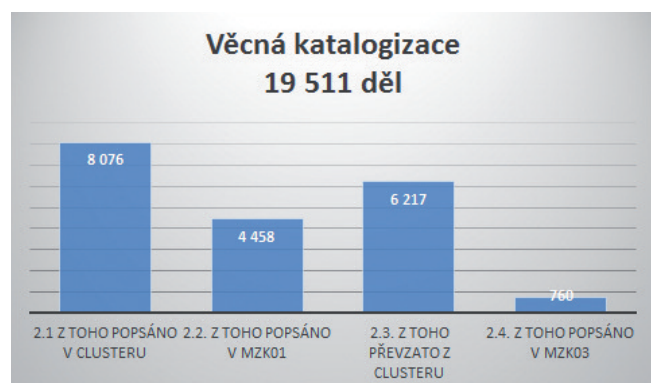
V oddělení jmenného popisu a národních autorit bylo zpracováno **16 751** záznamů, z toho **5 899** bylo nově vytvořeno v Aleph-cluster v bázi NKC01. Jmenně bylo zrevidováno **7 308** bibliografických záznamů. K samostatné revizi jmenného popisu bibliografických záznamů pro Cluster se od června 2016 přidala i revize popisu věcného. Celkem bylo zrevidováno **15 532** záznamů.

Na základě dohody knihoven podílejících se na Clusteru bylo přehodnoceno hledisko k vytváření autoritních záznamů. V důsledku toho došlo k poklesu počtu autoritních návrhů proti roku 2015. Bylo

vytvořeno **3 847** on-line autoritních návrhů, z toho **1 030** v rámci projektu VISK 9. Zrevidováno bylo **4 183** návrhů – vyšší číslo je dáno zůstatkem nezrevidovaných záznamů z předchozího roku. Dále bylo zpracováno **205** návrhů oprav. Harmonizováno bylo **82 215** autoritních záhlaví.

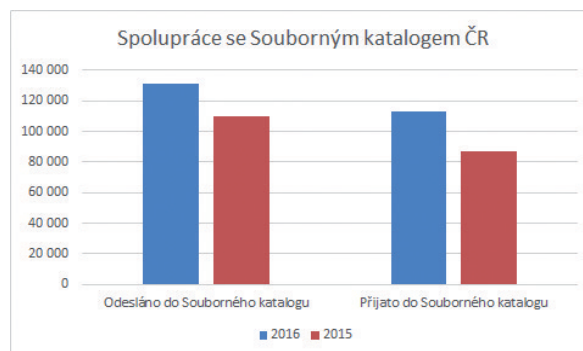
V *oddělení věcného* popisu bylo zpracováno **19 511** záznamů, z toho **8 076** bylo nově vytvořeno v Aleph-cluster v bázi NKC01. Do NKP bylo odesláno **417** návrhů věcných tematických autorit, **15** návrhů geografických názvů a **10** návrhů formálních deskriptorů. Od června 2016 bylo věcně zrevidováno **4 193** záznamů. Dále byly doplněny věcné prvky do **11 520** retrokonverzních záznamů před odesláním do Souborného katalogu. Pozornost je věnována klasifikaci jazykové úrovně zahraničních jazykových učebnic podle evropských standardů.

V *oddělení retrokonverze* bylo postupně třeba zaškolení čtyři nové externí pracovníky. Tím se zvýšily nároky na kontrolu a opravy pořízených záznamů. Celkem bylo vytvořeno **38 798** bibliografických záznamů, deduplikováno **3 651** záznamů a zrevidováno **30 590** záznamů. Retrokonverze pokračovala rovněž v rámci prací odboru revize, kde bylo zpracováno **5 390** záznamů a deduplikováno **1 384** záznamů.

Při kontrole bibliografických záznamů před odesláním do Souborného katalogu ČR MZK nejen harmonizuje a vytváří nová autoritní záhlaví, ale snaží se obohatit vybrané záznamy o věcné prvky a zvýšit tak

jejich váhu. V roce 2016 bylo do SK ČR celkem z MZK odesláno **131 004** záznamů.

Hudební knihovna v roce 2016 dokončila katalogizaci starých tisků a rukopisů včetně doplnění hudebních incipitů. Do mezinárodní databáze RISM ve Frankfurtu nad Mohanem bylo zasláno v měsíci prosinci 2 083 hudebních rukopisů. Odborné pracoviště v Německu soustřeďuje v celosvětovém měřítku nejrozsáhlejší dokumentaci písemných hudebních pramenů a je velkým přínosem, že MZK může být v této databázi zastoupena vedle řady dalších významných mezinárodních paměťových institucí.

Ve spolupráci s Národní knihovnou v Praze a Vědeckou knihovnou v Olomouci byl řešen na pracovní skupině pro katalogizaci hudebnin a zvukových dokumentů věcný popis podle pravidel RDA.

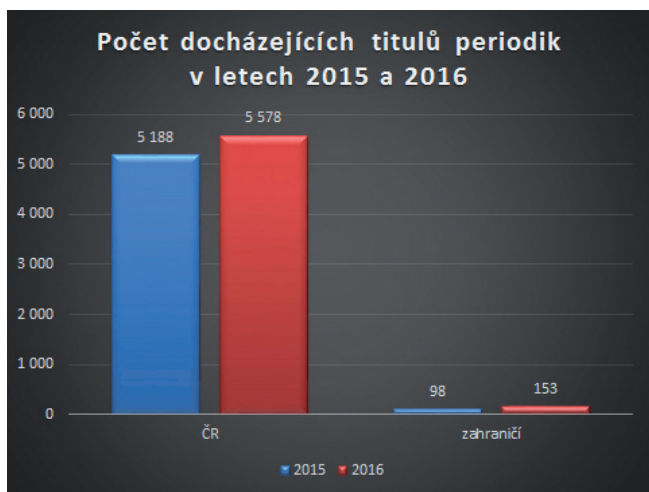
V rámci Clustru bylo v roce 2016 upraveno 4 952 záznamů živých titulů periodik, z toho v MZK 1 354. Začalo vycházet a bylo nově založeno 420 titulů periodik, naopak 323 titulů ukončilo své vydávání. 517 jednotek monografických záznamů bylo staženo na seriál, 91 jednotek bylo propojeno se seriálovým záznamem přes LKR. Pro potřeby digitalizace bylo prověřeno a žádáno o přidělení čČNB u 147 titulů.

Průběžně bylo zjišťováno, u kterých titulů periodik nejsou pořizovány obálky a obsahy jinými knihovnami a tyto byly doplňovány do seznamu titulů, které zpracovává MZK.

Od roku 2016 Patentový úřad neposílal tištěné patenty do fondu. Byl uzavřený přírůstkový seznam patentů a od tohoto roku je čtenářům k dispozici pouze online databáze patentů. Online databázi norem využilo 316 zájemců o normy a 161 norem bylo půjčeno fyzicky.

V externím depozitáři byly ukončeny všechny stavební práce. Z depozitáře bylo žádáno 2 433 požadavků a byla započata průběžná číselná revize u titulů kompletně zpracovaných v počítači.

Každý den byly též vystavovány kopie novin v rámci akce Stalo se před sto lety.

Historický fond MZK se rozrostl o **35** nových svazků rukopisů, prvotisků a starých tisků. V roce 2016 byla rozšířena databáze Katalogu jihomoravských historických sbírek o nové exemplárové záznamy zpracovaných akvizičních přírůstků (**247**), retrokonverzní záznamy klášterní knihovny brněnských minoritů a sbírky kramářských tisků. V rámci projektu VISK 5 bylo vytvořeno **7 054** a mimo projekt dalších **1 092** záznamů. Byly naskenovány dosud nedigitalizované listy z grafických sbírek uložených ve skladu rukopisů a starých tisků, nahrány na imageserver a do digitální knihovny a připojeny k záznamům. V roce 2016 pokračovala digitalizace titulních listů, bylo dokončeno zpracování signatury Ks a vytvořeny digitální kopie zhruba poloviny lokace ST4. K záznamům budou digitalizáty připojeny po dokončení celé lokace. Knihovna dačických františkánů, která je v MZK deponována, byla po dohodě s řádovými představenými označena čárovými kódy. Všechny svazky byly mechanicky očištěny, knihy napadené plísními byly ošetřeny restaurátorem.

Byla kontaktována Státní knihovna v Berlíně s dotazem po osudu části sbírky zednářských tisků, které byly během války zabaveny nacisty. Během roku bylo vyhotoveno **10** osvědčení podle zákona o prodeji a vývozu předmětů kulturní hodnoty. Na **5** výstav v rámci ČR bylo zapůjčeno celkem **24** dokumentů. Odbor rukopisů a starých tisků připravil výstavu O cestách a putováních včetně tištěného katalogu.

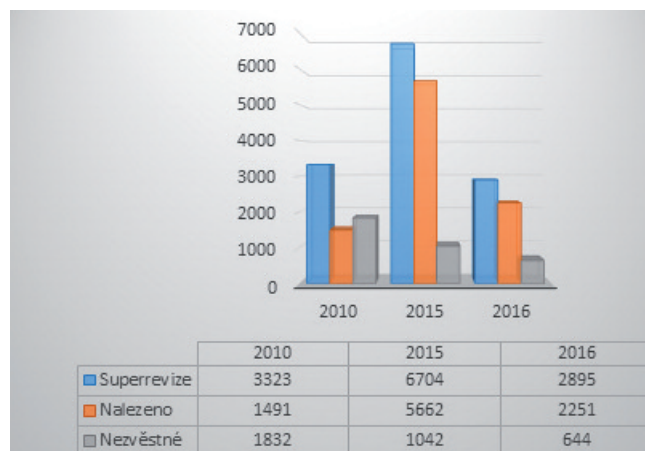
Restaurátor provedl **102** plánovaných restaurátorských a konzervátorských zásahů v různé míře poškozených vazeb starých tisků (**40** komplexnějších restaurátorských zásahů, **62** drobnějších oprav), **423** oprav mapových a grafických listů, **22** svazků bylo odplísňeno. Od nečistot bylo očištěno **1 306** svazků.

Pracovníci *odboru revize* provedli revizi **217 476** svazků, *pracovníci studoven* **108 496** svazků. Revize byla provedena na základě revizního katalogu, u vyšších signatur různých lokací byl částečně použit výstup z PC, a probíhala v lokaci 2 a M1–4, MX, MX2, seriálů v budově a u deponovaného fondu dačických františkánů. U retrokonverzně zpracovaného fondu byly při revizi dolepovány etikety s čárovým kódem včetně zaevidování kódu v Alephu. Superrevize proběhla u **2 895** svazků, nalezeno jich bylo **2 251**. V době od 21. března do 15. června byl proveden interní audit na systém provádění revize fondu MZK. Závěr auditu konstatoval, že systém provádění revizí je funkční a nebylo zjištěno porušení zákonných a souvisejících norem.

Rok	2010	2015	2016
Revize svazků	212 765	259 498	217 476
Nezvěstné	4 381	374	478

Nezvěstné svazky zjištěné při revizi jsou s odstupem času znovu prošetřovány. Byla provedena superrevize u fondu, který byl revidován v roce 2006, 2007 a 2010, studovny 2015 a nezvěstné N1 a N2. Nezvěstné svazky se s odstupem času daří dohledat.

Z fondu bylo odepsáno **3 743** knihovních jednotek (UK 2 026, TK 800, PK 36, Anglická knihovna 749, Německá knihovna 132 svazků). V databázi bylo průběžně opraveno 6 004 položek, do revizních katalogů bylo zařazeno **1 909** nových lístků (převážně se jednalo o zpracované mapy v lokaci Mpa), u **311** titulů (890 svazků) byla provedena změna lokace a do fondu se podařilo vrátit **162** náhrad za nezvěstné výtisky.

V průběhu roku bylo přijato **89** různě obsáhlých darů, které byly průběžně zpracovávány. Vždy byl zjišťován stav ve fondu MZK. Chybějící svazky byly doplňovány. Dalším krokem bylo ověřování možnosti

využít daru pro digitalizaci. Tituly nevidované v Registru digitalizace byly zarezervovány pro MZK a předávány na zpracování do odboru digitalizace. Na digitalizaci bylo z fondu MZK a darů připraveno **16 614** knihovních jednotek, vráceno bylo **17 048** jednotek.

V *knihářské dílně* probíhaly práce průběžně. Zpracovávána byla vazba celoplátěná, polotuhá i vazba brožur. Podle potřeby byly prováděny opravy poškozených monografií i novin. Svázáno bylo **4 944** svazků. Dále bylo vyrobeno **3 608** desek na časopisy a obalů na knihy.

Při adjustaci bylo zpracováno **52 203** svazků. Počet adjustovaných svazků byl překročen, protože bylo nutné opravit štítky na knihách, které se vracely z volného výběru do skladu, u svazků z rušených příruček, po změně lokace a po revizi fondu. V adjustaci bylo dále naskenováno **6 987** obálek, **5 952** svazků bylo opatřeno na hřbetech štítkem s druhou signaturou pro studovny a volný výběr. Všechny svazky byly podle potřeby opatřovány ochranným magnetickým proužkem, **1 475** svazků do studoven bylo zabalen do ochranné folie. Pracovnice vytiskly **78 200**

čárových kódů na nový přírůstek a **106 000** čárových kódů pro potřeby retrokonverze. V adjustaci periodik bylo do švédských desek svázáno **2 690** svazků, do pevné vazby bylo v knihařské dílně svázáno **2 691** a adjustací prošlo **2 232** ročenek, pro **649** novin byly vyrobeny ochranné krabice. Externí firmě byla zadána jednorázová zakázka na vazbu **195** svazků časopisů.

Rok 2016 byl druhým rokem udržitelnosti projektu Národní digitální knihovna. Digitalizace pokračovala na základě dříve stanovených parametrů (např. žádanost titulů). Velký význam pro destruktivní digitalizaci měly publikace získané darem. Počet se naplnit plán digitalizace 3 000 000 stran. Digitalizované dokumenty jsou zpřístupňovány v digitální knihovně Kramerius. Zejména druhá polovina roku byla ve znamení prací spojených se slučováním dvou v té době používaných bází. Spojení bylo dokončeno na přelomu roku 2015 a 2016. Práce na provádění OCR dokumentů byly závislé na pořízení licencí pro OCR fraktury. Ty byly Národní knihovnou ČR pořízeny až v květnu 2016. Uspokojovány byly také požadavky na digitalizaci generované čtenáři či v rámci služby eBooks on Demand.

Digitalizace v MZK probíhá mimo jiné i na strojích Treventus a DL mini

Regionální funkce

Výkon regionálních funkcí v Jihomoravském kraji zajišťovalo v průběhu roku 2016 celkem šest pověřených knihoven. Pro okres Blansko plnila funkci pověřené knihovny MZK. Hlavní pozornost byla zaměřena na další rozvoj regionální automatizace, spolupráci se zřizovateli, nákup a cirkulaci výměnných fondů a nově na podporu komunitní a kulturně výchovné činnosti.

Ve spolupráci se zástupci Jihomoravského kraje a za účasti médií se koncem roku konalo v Moravské zemské knihovně *Slavnostní setkání profesionálních knihoven Jihomoravského kraje* spojené se slavnostním udělením ceny knihovna JMK a knihovnická osobnost JMK.

Slavnostní setkání a oceňování knihoven Jihomoravského kraje zahájil ředitel Moravské zemské knihovny Tomáš Kubiček

Slavnostního setkání se zúčastnili rovněž zástupci Jihomoravského kraje – radní pro kulturu Ing. Tomáš Soukal a vedoucí odboru regionálního rozvoje Ing. Ivo Minařík

Pod záštitou Jihomoravského kraje se konal seminář knihoven paměťových institucí. Proběhlo setkání redakcí českých a slovenských knihovnických časopisů.

Pracovní jednání zástupců redakcí českých a slovenských knihovnických časopisů proběhlo v Moravské zemské knihovně 14. května 2016

V roce 2016 vstoupil časopis *Duha*, který je vydáván jako čtvrtletník s podnázvem *Informace o knihách a knihovnách z Moravy*, do svého jubilejního třicátého ročníku. Kromě obvyklých čtyř čísel publikovaných v tištěné i elektronické podobě (na adrese <http://duha.mzk.cz>), bylo při příležitosti jubilea vydáno speciální retro číslo. Výročí časopisu připomněla také putovní výstava. Časopis vychází s podporou Jihomoravského kraje a jednotlivá čísla ročníku byla tematicky věnována celoživotnímu vzdělávání knihovníků, knihovnám paměťových institucí, digitalizaci a moderním trendům ve veřejných knihovnách.

Výstava představila uplynulých třicet ročníků časopisu Duha

V rámci regionu Blansko je práce organizována ze tří středisek – Boskovice, Křtiny, Ráječko. Hlavní aktivity regionu se vedle budování výměnných fondů zaměřily zejména na podporu dětského čtenářství. V knihovnách regionu Blansko se podporují celorepublikové aktivity, jako Březen měsíc čtenářů, Noc s Andersenem, Týden knihoven, Den pro dětskou knihu. Také v knihovnách malých obcí se organizují

besedy se spisovateli a ilustrátory. Celkem bylo uspořádáno **34** besed, kterých se zúčastnilo **1 786** dětí, a **8** výstav s doprovodnými akcemi (tvořivé dílny a soutěže).

Závěrem roku proběhlo setkání starostů a knihovníků regionu Blansko, kde ředitel MZK poděkoval všem přítomným za spolupráci a osvětlil důvody předání výkonu regionálních funkcí od ledna 2017 do Městské knihovny Boskovice, která je součástí Kulturního zařízení města Boskovic.

v Hodoníně a Klubem dětských knihoven SKIP se konal dvoudenní seminář Současná česká literatura pro děti a mládež. V rekvalifikačním knihovnickém kurzu (akreditovaném MŠMT) absolvovalo celkem **18** účastníků. Proběhly dva běhy (vždy jarní a podzimní) e-learningového Knihovnického kurzu a kurzu Služby knihoven, dále dva běhy e-learningového kurzu Digitalizace a e-learningový kurz angličtiny Elka 1 a pokročilá angličtiny Elka 2. Nově byly otevřeny čtyři knihovnické kurzy (akreditované MŠMT)

Setkání starostů a knihovníků regionu Blansko

Vzdělávání knihovníků

V oblasti vzdělávání knihovníků Jihomoravského kraje v roce 2016 probíhala klasická frontální výuka, odborná veřejnost se mohla seznámit s problematikou mobilních dotykových zařízení v knihovnách či s ochranou a bezpečností na internetu. Realizovány byly workshopy na téma Rozvíjíme dovednosti práce s knihou, Zkratkou ke knihovnické angličtině. Praktická školení byla věnována počítačové gramotnosti – tradičně v automatizovaných knihovnických systémech, ale také např. v oblasti základních elektronických českých a slovenských zahraničních zdrojích. Proběhly semináře Zlaté čtení, Americká literatura pro knihovny či Služby a funkce Souborného katalogu ČR. Ve spolupráci s Městskou knihovnou

dle Národní soustavy klasifikací. Celkem bylo uspořádáno 30 akcí, kterých se zúčastnilo **719** účastníků.

V průběhu roku 2016 absolvovalo v MZK praxi **5** žáků Střední odborné školy knihovnické, **8** středoškoláků z neoborových škol a **4** studentky Vyšší odborné školy knihovnické. Dále zde proběhla praxe **17** vysokoškolských studentů oborů knihovnictví, hudební věda, historie, sdružená uměnovědná studia a dějiny umění. V rámci programu ERASMUS se uskutečnila dvouměsíční odborná stáž vysokoškolské studentky knihovnictví z Chorvatska.

Projekt Česká knihovna

V roce 2016 proběhl **18. ročník** projektu Ministerstva kultury ČR Česká knihovna, který je zaměřen

*Seminář Současná česká literatura pro děti a mládež se konal
v Hodoníně*

na podporu nákupu nekomerčních a komerčně problematických titulů uměleckých děl české literatury, české ilustrované tvorby pro děti i mládež, děl literární vědy, kritiky a věd příbuzných. Do tohoto ročníku se přihlásilo **58** nakladatelství se **462** knižními tituly, z toho bylo **25** titulů vyřazeno v předkole pro nesplnění podmínek. Z přihlášených **437** publikací

bylo **8** nominováno na cenu Magnesia Litera. Literární rada na svém březnovém zasedání vybrala pro knihovny do nabídkového seznamu celkem **197** knižních titulů od **44** nakladatelů.

Do projektu se v roce 2016 zapojilo **655** knihoven, z toho **639** veřejných a **16** vysokoškolských knihoven. V říjnu Ministerstvo kultury navýšilo dotaci na nákup knih o **514 000 Kč**. Díky tomuto navýšení jsme mohli pro knihovny nakoupit další objednané knihy z rezervy. V roce 2016 obdrželo **655** knihoven bezplatně na obohacení fondů **25 462** publikací původní české literární tvorby.

Projekt Cizojazyčná literatura

Projekt Cizojazyčná literatura je zaměřen na podporu doplňování cizojazyčné literatury v knihovnách pro potřebu rozvoje jazykových dovedností obyvatel. **12. srpna 2016** byla vyhlášena třetí etapa projektu Cizojazyčná literatura pro vybrané veřejné profesionální knihovny. Zapojené knihovny si mohly v nabídkovém seznamu sestaveném z **529** titulů objednat knihy v základní objednávce za **30 000 Kč** a v rezervě za dalších **20 000 Kč**.

V nabídkovém seznamu titulů pro knihovny, na kterém spolupracují odborníci na cizojazyčnou literaturu spolu s akvizitery vybraných knihoven, je zastoupena cizojazyčná beletrie, zjednodušená četba, literatura pro děti a mládež, knihy pro začátečníky v jazyce, populárně naučná literatura. **42** vybraných knihoven obdrželo **4 988** publikací v anglickém, německém, francouzském, španělském, italském, slovenském a ruském jazyce.

Výzkum a vývoj byl v roce 2016 v MZK nejen ve znamení začátku řešení projektů programu NAKI II, ale i vyhledávání nových projektových příležitostí. Pozornost byla mimo jiné věnována novému programovému období fondů EU 2014–2020. Zejména šlo o projektové výzvy Operačního programu zaměstnanost (OPZ) a výzvy pro knihovny Integrovaného regionálního operačního programu (IROP). MZK se připojila k projektové žádosti II. výzvy programu Interreg Central Europe (výsledky se očekávají na jaře 2017).

V oblasti výzkumu se MZK zaměřuje na témata v souladu *Koncepcí výzkumu, vývoje a inovací na období 2016–2021*.

V Moravské zemské knihovně byly v roce 2016 řešeny následující projekty:

Program na podporu aplikovaného výzkumu a experimentálního vývoje národní a kulturní identity na léta 2016–2022 (NAKI II)

CPK – Využití sémantických technologií pro zpřístupnění kulturního dědictví prostřednictvím Centrálního portálu knihoven

Koordinátor projektu: Moravská zemská knihovna v Brně

Partneři: Vysoké učení technické v Brně

Rozpočet projektu za všechny roky řešení je 24 746 000 Kč, pro MZK je částka 7 165 000 Kč, náklady jsou hrazeny ze 100 %

Primárním cílem projektu je výzkum a vývoj metod vedoucích k zásadnímu zkvalitnění přístupu ke kulturnímu dědictví dostupného v českých knihovnách a uplatnění výsledků tohoto výzkumu při vytváření Centrálního portálu českých knihoven (CPK), opírajícího se o nejmodernější sémantické technologie a technologie strojového učení.

Prioritou v rámci prací roku 2016 bylo na straně MZK co nejrychlejší dokončení softwaru Správce zdrojů, který zajišťuje agregaci metadat a jejich následné zpracování a indexaci. Tato aplikace pak získaná metadata i plné texty poskytuje mimo jiné

dalším nástrojům, které jsou a budou vyvíjeny v rámci projektu.

Actual Full harvest Index all records Deduplicate records Download import configurations Regenerate dedup keys

Index all records statistics

Choose the statuses ▾

Search

Start

⌚

📅

End

⌚

📅

From

⌚

📅

ID#	Start#	End#	Status#	From#	To#	Solr URL ↓
9234	23/01/2017 20:15		STARTED			http://localhost:8983/solr/test
9232	23/01/2017 20:08	23/01/2017 20:12	STARTED			http://localhost:8983/solr/test
9231	23/01/2017 20:06	23/01/2017 20:08	STARTED			http://localhost:8983/solr/test
9230	23/01/2017 19:59	23/01/2017 20:06	STARTED			http://localhost:8983/solr/test
9233	23/01/2017 20:12	23/01/2017 20:15	STARTED			http://localhost:8983/solr/test
8949	10/11/2016 06:13	10/11/2016 06:16	STARTED			http://cpk-back.mzk.cz:6983/solr/metaproxy
8950	10/11/2016 06:16	10/11/2016 06:21	STARTED			http://cpk-back.mzk.cz:6983/solr/metaproxy
8951	10/11/2016 06:21	10/11/2016 06:22	STARTED			http://cpk-back.mzk.cz:6983/solr/metaproxy
8952	10/11/2016 06:22	10/11/2016 06:23	STARTED			http://cpk-back.mzk.cz:6983/solr/metaproxy
8953	10/11/2016 06:23	10/11/2016 06:25	STARTED			http://cpk-back.mzk.cz:6983/solr/metaproxy
8955	10/11/2016 06:25		STARTED			http://cpk-back.mzk.cz:6983/solr/metaproxy
8948	10/11/2016 06:08	10/11/2016 06:13	STARTED			http://cpk-back.mzk.cz:6983/solr/metaproxy
9217	19/12/2016 17:27		STARTED			http://cpk-back.mzk.cz:6983/solr/front2
9212	19/12/2016 08:14		STARTED			http://cpk-back.mzk.cz:6983/solr/front2
9206	05/12/2016 13:47	19/12/2016 08:12	FAILED			http://cpk-back.mzk.cz:6983/solr/front2
9205	05/12/2016 13:31	05/12/2016 13:40	FAILED			http://cpk-back.mzk.cz:6983/solr/front2

Správce zdrojů – přehled indexačních jobů

Správce zdrojů je klíčovou komponentou zajišťující získávání metadat a dat k indexaci v CPK, současně s tím však zajišťuje jejich konverze a modifikace, obohacování a vzájemné propojování a deduplikace tam, kde je to relevantní. Aplikace je napsána v jazyce Java a využívá databázi PostgreSQL. V provozu CPK nahradila původně používaný Record Manager z produkce finské Národní knihovny, který nevyhovoval nárokům portálu.

Pro sklizení metadat je primárně používán protokol OAI-PMH, přičemž pro zdroje, které tento protokol nepodporují, je možnost dávkového přenosu např. prostřednictvím sftp serveru nebo i jednorázovým zasláním balíku metadat.

Nejnáročnější částí Správce zdrojů je deduplikace. Ta je koncipována jako opakovatelný proces, během kterého je z původních, zatím nezdeduplikovaných, záznamů získaných importem vytvářen tzv. sloučený záznam, který by měl pro účely indexace obsahovat všechny podstatné informace z původních záznamů. Sloučený záznam je pak napojen na jednotlivé zdeduplikované záznamy. Deduplikace samotná je sestavena z řady kroků, přičemž v každém kroku do-

chází ke slučování některých záznamů podle určitého pravidla. Po každém deduplikačním kroku je tak počet zdeduplikovaných záznamů stejný nebo vyšší než na jeho počátku.

Z aktuálně zjištěných statistik – z 29 zdrojů bylo staženo cca 21 milionu záznamů, z toho 17 milionů vstupuje do deduplikačního procesu, který z tohoto počtu vytvoří 12 milionů sloučených záznamů, z nichž cca 1,6 milionu záznamů propojuje více než jeden záznam. Na stávajícím hardwaru (8 CPU jader) trvá plná deduplikace tohoto objemu dat cca 24 hodin a indexace deset hodin, pravidelné každodenní aktualizace jsou pak výrazně kratší – deduplikace trvá cca 45 minut a indexace cca třicet minut. V současnosti se pracuje s databází o velikosti 123 GB, přičemž tyto údaje budou narůstat tak, jak se bude zvětšovat množství sklízených zdrojů.

Slavnostní spuštění portálu Knihovny.cz proběhlo 26. října 2016

Brána moudrosti otevřená. Barokní kulturní dědictví klášterů Broumov a Rajhrad: ochrana, restaurování, prezentace

Koordinátor projektu: Univerzita Hradec Králové, Filozofická fakulta

Partneři: Univerzita Pardubice – Fakulta restaurování

Moravská zemská knihovna v Brně

Rozpočet projektu za všechny roky řešení je 23 045 000 Kč, pro MZK je částka 6 265 000 Kč, náklady jsou hrazeny ze 100 %

Projekt se zaměřuje na záchranu a zpřístupnění kulturního dědictví benediktinského řádu v českých zemích. Vzhledem k rozsáhlosti sledovaného tématu byly jako hlavní pro výzkum vybrány dva kláštery – Broumov a Rajhrad. Důvodem je zejména jejich bohaté a dodnes dobře dochované především knižní kulturní dědictví evropského významu, pak také hojné

sociální a kulturní kontakty obou řádových domů, které umožňují komparaci materiálu a následné vyvození primárních závěrů. Oba kláštery podléhaly po většinu své existence mateřskému klášteru v Praze-Břevnově, byly tedy na stejné hierarchické úrovni v rámci českých benediktinských klášterů. Oba však získaly autonomii do té míry, aby se u nich mohl rozvíjet samostatný kulturní život, případně mecenát, bez vlivu a závislosti mateřnice.

V březnu 2016 začala katalogizace sbírky prvotisků (163 svazků), která je součástí rajhradské historické knihovny a která je uložena v trezoru rukopisů, a byly zahájeny katalogizační práce i v oblasti starých tisků, zde se v katalogizaci pokračuje v první místnosti historického depozitáře. Katalogizace starých tisků byla na rok 2016 naplánována z důvodu zaučování nových pracovníků příjemce-koordinátora – byl tedy potřeba výukový materiál. Výše zmíněné typy dokumentů jsou rovněž zpřístupňovány formou jejich digitalizace. Rukopisy a prvotisky jsou digitalizovány celé a pro jejich zpřístupnění je používána digitální knihovna MZK (<http://kramerus.mzk.cz>). Odkaz na digitální knihovnu je umístěn přímo v záznamu daného rukopisu či prvotisku. U starých tisků jsou fotografovány titulní listy a vybrané přílohy (dle úsudku a pokynu katalogizátora). Pro jejich zpřístupnění je používáno rozhraní imageserveru – vyobrazení je tak přístupno přímo ze záznamu, kde je každý obrázek přesně označen, aby uživatel věděl, jakou část tisku si prohlíží.

Broumovská klášterní knihovna umístěná v prostoru konventních budov je pouze jednou ze tří původních broumovských knihoven, ovšem jedinou dochovanou. V historickém sále je uloženo na 18 tisíc svazků starých tisků a tisků 19. století. Práce na jejím zpřístupnění do podoby elektronického metadataového katalogu začaly 1. září 2016. V průběhu měsíců června až srpna byly v MZK zaškoleny tři pracovníce, které se v rámci projektu budou katalogizaci starých tisků a tisků 19. století věnovat.

Současně se zpracováním obou fondů začaly práce v oblasti výzkumu české a moravské typografie starých tisků. Byly připraveny zásady popisu typografických prvků, na základě kterých začne být zpracovávána plánovaná databáze. Broumovský materiál zatím výzkum na tomto poli neumožnil, v rajhradské knihovně začínají práce na dříve zpracované – a tedy již podchycené – materií.

Současně se zpracováním obou fondů začaly práce v oblasti výzkumu proveniencí původních majitelů. Zachycení proveniencí jsou v katalogizačním

záznamu vyhrazena pole 561 (provenience) a 563 (vazba) a specializovaná rejstříkovaná pole 981 (majitel – osoba), 982 (majitel – instituce), 983 (majitel – rod). Tato pole, která uvádí jména osob a názvy institucí v unifikované podobě, umožňují udělat přehled o původních knihovních celcích, které jsou dnes v obou klášterních knihovnách začleněny. Dostáváme se tak zde k soukromým knihovnám významných osob minulosti nebo dříve zrušených institucí (zejména církevních). K údajům získaným popisem je rovněž pořizována patřičná fotodokumentace.

Pro sdílení proveniencí byl prozatím vytvořen dokument v prostředí googlu, který bude přenesen na intranetovou část webových stránek projektu.

V březnu 2016 byly zahájeny práce též v oblasti výzkumu broumovských a rajhradských dějin 20. století, které jsou potřebné pro podchycení informací o procesech, které měly zásadní vliv na utváření a změny rajhradského a broumovského klášterního areálu. Odráží se v nich tedy jednak stav budov a jednak stav a dochování knihovního fondu. Jsou tedy nezbytné pro další v projektu plánované výzkumy v oblasti knihovnědy a památkových postupů.

IN-PROVE: budování INtegrovaného prostředí pro PRůzkum, Ochranu, Výzkum a Evidenci novodobých knihovních dokumentů

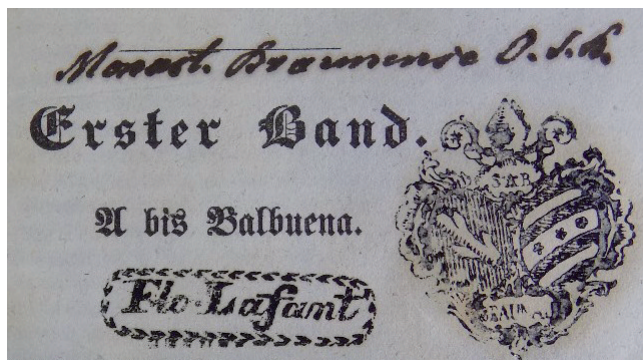
Koordinátor projektu: Národní knihovna České republiky

Partneři: Moravská zemská knihovna v Brně

Rozpočet projektu za všechny roky řešení je 24 937 000 Kč, pro MZK je částka 5 481 000 Kč, náklady jsou hrazeny ze 100 %

Hlavním cílem projektu je vytvoření několika výsledků v oblasti budování a správy konzervačních knihovních sbírek, které budou využívány pro identifikaci, evidenci a prezentaci kulturního dědictví a které umožní objektivní rozhodování v případě rozsáhlých aktivit zaměřených na problematiku **konzevace, retrokonverze a ochranného reformátování ohrožených dokumentů** tím, že poskytnou relevantní data, která nebylo možné získat dříve.

V rámci projektu bude vyvinut softwarový nástroj, který umožní integrovat různé aplikace používané pro práci s konzervačními knižními sbírkami. Integrací např. Virtuální depozitní knihovny, Aplikace pro průzkum fondů, Registru digitalizace, Registru odkyselení a příp. dalších bude možné získat relevantní informace o unikátnosti, fyzickém stavu, plánované nebo hotové digitalizaci a odkyselení pro plánování

Provenienční označení v knize benediktinského kláštera v Broumově

a rozhodování v jednotném aplikačním rozhraní. Dále bude vytvořen softwarový nástroj pro porovnávání více exemplářů rozsáhlých periodik a vícesvazkových monografií s cílem zjištění a evidence chybějících a odlišných částí včetně regionálních mutací a softwaru virtuální antikvariát.

Průzkum novodobých fondů v MZK byl v roce 2016 zahájen dne 11. července, po doplnění stavu pracovníků na požadovaný stav a uzavření smluv. Do termínu uzavření této periodické zprávy bylo zpracováno 1 170 svazků (od signatury 0645.500 do signatury 0646.170 – vše knihovna Jakuba Demla), které byly před měřením hodnot očištěny na čisticím stroji Depulvera. Vlastní průzkum spočíval v popisu vlastností svazku, míry poškození, zvážení, pořízení fotodokumentace a změření pH papíru. Na základě získaných zkušeností se ukázalo jako nejefektivnější

Ukázka výzdoby moravských tisků

zpracovávat celou týdenní dávku v postupných krocích, tj. popis + vážení, fotodokumentace, měření pH. V průběhu měsíce září byla dána do užívání nová verze počítačového programu. V souvislosti s tím byl ve spolupráci s odborníky Národní knihovny ČR (jež koordinuje jednotlivé vývojové činnosti Aplikace pro průzkum fondů) úspěšně vyřešen výskyt znaku „lx00“ v části formuláře „Poškození exempláře“.

Do hodnocení stavu svazku byl zahrnut i výskyt věnování, podpis autora, případně vydavatele či výtvarníka, exlibris, unikátní vpisky, což bylo fotograficky zdokumentováno. Vedlejším produktem tohoto projektu je postupně doplňovaný soubor fotografií Demlových poznámek, mnohdy velmi ironických, k užití při budoucích akcích se vztahem k Jakubu Demlovi. U dosud zpracované části Demlovy sbírky lze konstatovat, že stanovené hodnoty pH papíru se pohybují převážně v rozmezí 4,3–4,9, cca 25 % v rozmezí 5,0–5,3. Ojediněle byly nalezeny hodnoty pH těsně pod 4,0. U křídových papírů se pH zcela pochopitelně pohybovalo v rozmezí 7,7–8,5. Hodnoty pH u obálek a přebalů jsou většinou vyšší než je pH papíru v knižním bloku.

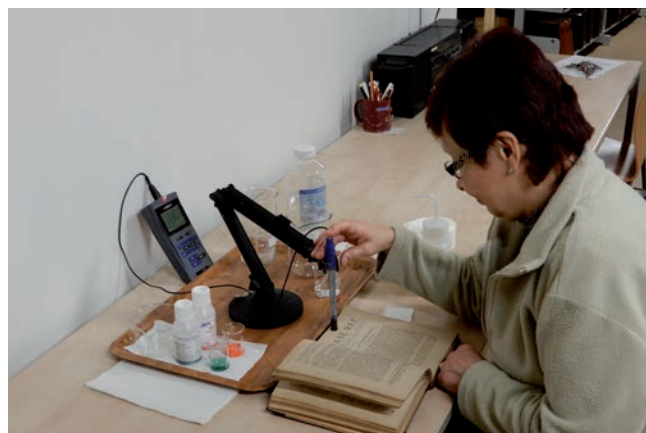
Byl zahájen systematický průzkum notových dokumentů a rukopisů hudebního skladatele židovského původu Otto Zweiga (1874–1942). Rozsah zkoumaného hudebního fondu doposud nebyl v souladu s dostupnými informacemi o tomto významném autorovi, neboť zatím existovalo pouze několik málo zmínek slovníkového charakteru. Součástí letošního bádání byla mimo běžných činností rovněž příprava katalogu díla autora, přičemž oblast bádání zahrnovala i fondy ostatních českých a relevantních zahraničních knihoven. Katalog děl bude zkompleťován po zmapování obsahu vídeňského hudebního archivu, kde jsou uloženy Zweigovy tisky i některé neznámé rukopisy. V další fázi výzkumu se zaměříme na průzkum další literatury k širšímu tématu, zejména informací o rodinném zázemí (o olomouckých sladovnách, slavných příbuzných atd.). Systematicky byl zkoumán zároveň dobový tisk (zejm. *Mährisches Tagblatt*), kde byly nalezeny informace i o provedení Zweigových skladeb. V souvislosti s bádáním probíhala odborná diskuze s několika desítkami kompetentních osob, ať už z českého (Židovská obec Olomouc, Tereziánská iniciativa, Vlastivědné muzeum Olomouc aj.) či zahraničního prostředí (rozličné knihovny a archivy). Některé archivní materiály (zejm. korespondence) jsou dle aktuálních poznatků uloženy v archivu v Jeruzalémě. Vzhledem k náročné dostupnosti byl proto kontaktován ředitel Českého

centra v Tel Avivu Lukáš Příbyl, který je ochoten zapůjčení popř. kopie materiálů Moravské zemské knihovně zprostředkovat. Vzhledem k jeho časové vytíženosti je věc stále v jednání. O průběhu bádání a významu provenienčního výzkumu přednesla Mgr. Michaela Běhanová odborný referát na konferenci Young Musicology Prague, která proběhla 5.–8. září 2016.

Projekt je s ohledem na důležitost hudební osobnosti a velikost fondu významným impulsem k oživení židovské hudební kultury, která zapadá do mozaiky současného zájmu o židovské skladatele, jako např. Pavla Haase či Gideona Kleina.

ZWEIG, Otto. *Glockner-Fahrt*. 1922, sig. RKPMus-0381.053

V rámci projektu probíhá systematický průzkum fondu

V rámci projektu probíhá systematický průzkum fondu

ARCLib: komplexní řešení pro dlouhodobou archivaci digitálních (knihovných) sbírek

Koordinátor: Knihovna AV ČR

Partneři: Masarykova univerzita, Ústav výpočetní techniky

Národní knihovna České republiky

Moravská zemská knihovna v Brně

Rozpočet projektu za všechny roky řešení je 23 136 000 Kč, pro MZK je částka 2 599 000 Kč, náklady jsou hrazeny ze 100 %

V knihovnách České republiky trvale narůstá množství projektů a aplikací generujících velké objemy digitálních dat. Probíhají rozsáhlé digitalizační projekty a stále více dat vzniká přímo v digitální podobě (born-digital). Pro velkou část těchto dat je nezbytné zajistit jejich **dlouhodobou ochranu a přístupnost** (Long-term Digital Preservation, LTP). Je třeba zajistit jak tzv. bit-level ochranu dat (zabezpečení před fyzickou ztrátou, změnou či havárií digitálních souborů a nosičů), tak logickou ochranu (ochrana před nepříznivými dopady změn a zastarávání informačních technologií).

Cílem projektu je vytvoření volně dostupného **archivačního systému**, který bude respektovat národní i mezinárodní standardy. Pro potřeby projektu bude

využit open source systém Archivematica, který je dynamicky rozvíjen a nasazován v řadě projektů po celém světě. Archivematica však neřeší všechny funkční entity dle modelu OAIS, ale zaměřuje se jen na kritické archivační funkce (transfer, příjem, tvorba informačních balíčků SIP/AIP/DIP).

Nové archivační řešení ARCLib bude vyhovovat požadavkům odvozeným z funkčního a informačního modelu standardu OAIS, tj. mělo by ochraňovat informační obsah v balících AIP se všemi OAIS metadaty a mělo by disponovat nástroji pro podporu všech funkčních celků OAIS (OAIS functional entities) včetně celku „plánování uchovávání“ (preservation planning). Komunita uživatelů systému k tomu pak bude společně udržovat znalostní základnu potřebnou ke kvalifikovaným rozhodnutím při dlouhodobém uchovávání informačního obsahu ve vyvinutém systému – databázi formátů, pravidel a služeb, migračních cest, nástrojů – a vykonávat funkce požadované standardem OAIS v oblasti plánování uchovávání.

V roce 2016 probíhaly analýzy a příprava materiálů pro další kroky, které budou učiněny v roce 2017 a v následujících letech. Pro nejbližší období se jedná zejména o přípravu metodik pro logickou a bitovou ochranu digitálních dat a zahájení spolupráce s externím dodavatelem programátorských prací, pro kterého byly připraveny základní verze klíčových podkladů a zadání.

Příprava metodik pro logickou a bitovou ochranu dat: Certifikovaná metodika pro logickou ochranu dat by měla v roce 2017 doprovdít softwarové řešení vznikající v projektu ARCLib. V prvním roce řešení projektu byl navržen předpokládaný obsah metodiky a byly specifikovány odpovědnosti a připraven časový plán. Hlavní činností pracovní skupiny pro bitovou ochranu dat v roce 2016 byl průzkum možností a technologií pro efektivní a bezpečné fyzické ukládání velkých objemů dat.

Integrace systémů ProArc a Kramerius do řešení ARCLib: Byly analyzovány možnosti archivace dat uložených v digitální knihovně provozované v systému Kramerius. Prvotní úvahy vedly k možnosti importu dat z Krameria do systému ProArc a následnému exportu archivačního balíčku. Pro tento proces však není v Krameriovi dostatečné množství metadat, problematická je také existence různých typů metadat podle toho, v jaké době byly vytvářeny v souladu s aktuálními standardy. Řešením pro Kramerius tedy bude samostatná utilita pro vytváření archivačního balíčku z metadat sklizených ze systému Kramerius.

Definice standardů pro výměnné informační balíčky v rámci řešení ARCLib: Po rozhodnutí, že ARCLib AIP XML bude využívat ty části NDK standardu, které lze využít, připravili členové skupiny návrh zápisu událostí balíčku ve standardu PREMIS.

Koordinace prací na zastřešujícím řešení ARCLib: Klíčovou aktivitou roku 2016 bylo navržení celkové architektury systému ARCLib, která nabídne komplexní řešení, ale přitom současně poskytne i nezbytnou flexibilitu formou zapojení vícero různých v ČR využívaných či připravovaných subsystémů, zejména v oblasti přípravy vstupních balíčků SIP a napojení na fyzická úložiště digitálních dat. V rámci přípravných prací na zastřešujícím řešení ARCLib byl projektovým týmem připraven popis aplikace a funkční požadavky, které jsou podkladem pro věcnou část zadávací dokumentace pro výběrové řízení na dodavatele programátorských prací.

Horizon 2020

AARC

V rámci programu Horizon 2020 je Moravská zemská knihovna zapojena v projektu AARC (Authentication and Authorisation for Research and Collaboration). Rozpočet dvouletého projektu je 19 200 Euro, náklady jsou hrazeny ze 100 %. Tento projekt sdružuje více než dvacet partnerů včetně organizací národních výzkumných a vzdělávacích sítí (NREN), knihoven a výzkumných a vzdělávacích e-infrastruktur. Projekt je zaměřen na problematiku autentizace a autorizace ve výzkumných sítích a má za cíl usnadnění sdílení výsledků výzkumů napříč obory. MZK poskytuje podklady z oblasti knihoven a vyjadřuje se jako reprezentant jedné z cílových skupin ke vznikajícím výsledkům projektu. V roce 2016 byl podán a také Evropskou komisí schválen navazující projekt AARC2, opět s účastí MZK (začátek řešení se předpokládá v létě 2017).

Grantová agentura ČR

Tradicionalistická publicistika v kontextu první republiky

Roky řešení: 2016–2018

Rozpočet 825 000 Kč, náklady jsou hrazeny ze 100 %

Projekt se zabývá způsoby a formami reprezentace kulturních a společenských procesů v období 1927 až 1938 na základě různých podob tradicionalistické publicistiky, jak je zprostředkovávají časopisy *Rozmach*, *Řád*, *Tvar*, *Akord*, *Listy pro umění a kritiku*. Ve stávajících přístupech k tomuto období byly preferovány především obecně historické přístupy, v nichž periodika hrála roli ilustrační – což nutně vedlo k jistému zjednodušení a případně hodnocení na základě kritérií, která byla aplikována na daná periodika a jejich aktivitu a projevy zvlnění. V rámci projektu budou analyzována uvedená periodika jako mediální nástroje, které se pokoušejí v uvedeném období etablovat jistý systém hodnot (kulturních, ale i společenských) a legitimizovat jej v kontextu dobových společenských procesů a střetů. Jde vlastně o monografický přístup, v centru pozornosti však nestojí osobnost či směr, ale časopis, či několik časopisů, které k sobě těsně patří. Podstatné je, že se v rámci projektu pokusíme vystavit souvislý dobový kontext, který je třeba chápat jako strukturu (Vodička) a jako pole (Bourdieu) současně.

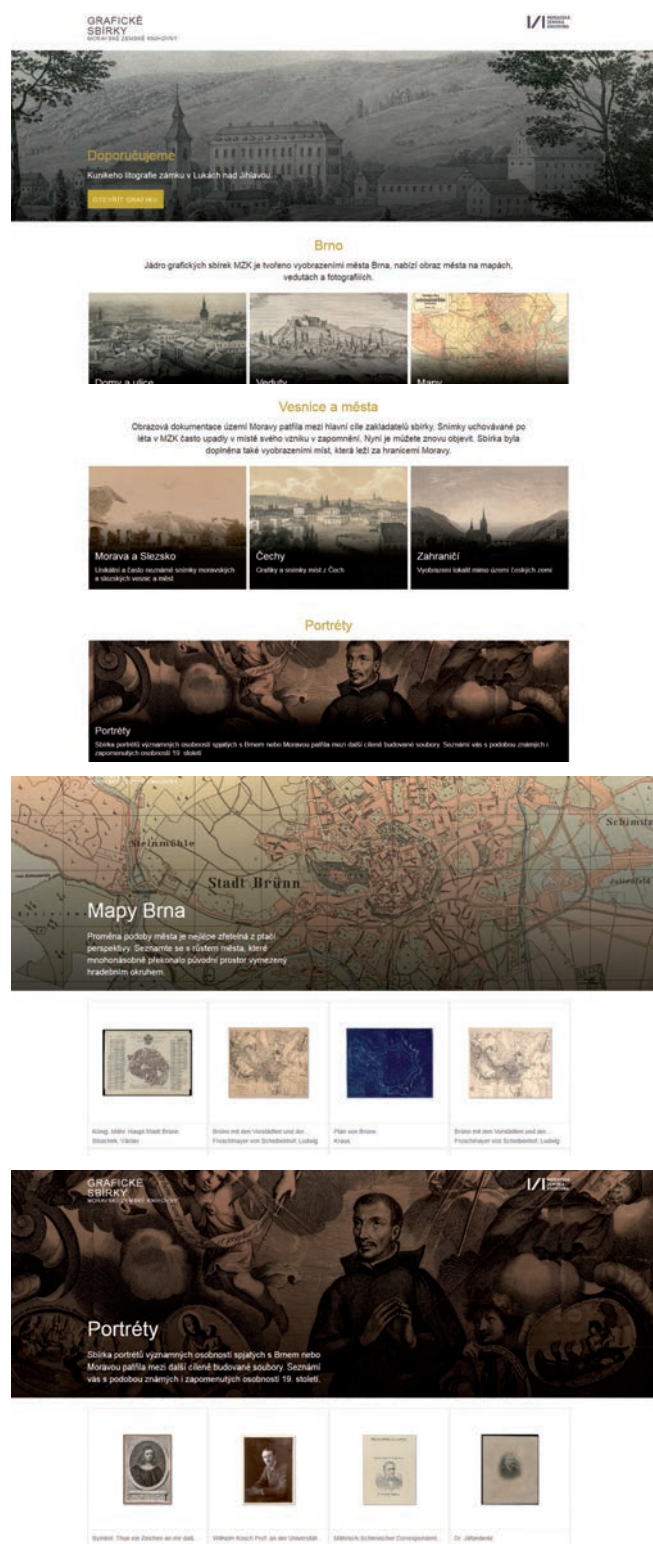
V průběhu roku 2016 byla rozpracována heuristická báze projektu, vytvořeny základní tematické okruhy a okruhy autorit. V rámci projektu byla svolána mezinárodní konference na téma, které úzce souvisí kontextově i tematicky s proponovanou prací. V rámci konference o meziválečném expresionismu odezněly na dvě desítky příspěvků metodologického, interpretačního i aplikačního charakteru. Výstupem z konference bude kolektivní monografie vybraných přepracovaných a nově vyžádaných příspěvků.

Výzkumné záměry řešené v rámci Institucionální podpory vědy a výzkumu dlouhodobého koncepčního rozvoje výzkumné organizace

Pozornost byla v roce 2016 věnována dějinám knihoven od osvětvenství do roku 1989. Uskutěčnilo se několik badatelských cest zaměřených na výzkum fondu periodik tohoto období. Druhá část výzkumu v této oblasti se zabývala historickými církevními knihovnami, konkrétně knihovnou kláštera ve Žďáře nad Sázavou.

Další z částí fondu MZK, které byla v roce 2016 věnována pozornost, byla sbírka staré grafiky, ve které

nalezneme ale také fotografie nebo daguerrotypie. Fond byl již dříve zčásti digitalizován, zbývající listy byly naskenovány v průběhu ledna až července 2016. Souběžně s digitalizací probíhala úprava záznamů v knihovní databázi, došlo k přidání geografických autorit a formálních deskriptorů, které umožnily databázi rozčlenit do kategorií pro účely vytvoření strukturovaných webových stránek.

Grafická sbírka MZK je prezentována na portálu
www.grafiky.mzk.cz

Fondy MZK byly rovněž cíleně zpřístupňovány a prezentovány formou publikací, odborných článků a výstav. Velká pozornost byla zaměřena na dílo spisovatelky Sylvie Richterové, které byla věnována výstava a katalog. Výstava proběhla v rámci prezentačního cyklu Oči Brna, který MZK připravuje pro své uživatele od roku 2015. V rámci moderních způsobů zpřístupnění fondů je fond vztahující se k prezentovaným osobnostem průběžně digitalizován a zpřístupněn v digitální knihovně Kramerius.

Stejně tak byla prezentována historická cestopisná literatura. Výstava i katalog nesly jméno *O cestách a putováních. Cestopisy z historických fondů MZK*.

Dalším tématem, kterému byla věnována v roce 2016 pozornost, byla ambivalentní postava. Výzkum se zabýval dosud nedefinovaným archetypem dospívající dívky, který se v evropském kontextu objevoval od 19. století v různých podobách a konotacích. Byla započata heuristická práce a práce se sekundární literaturou. Výstupem této fáze bude v příštím roce vydaná odborná studie zaměřující se na pojetí ženských postav v prozaických dílech Jiřího Karáska ze Lvovic jako jednoho z čelných představitelů české dekadence. V oblasti bibliografické práce byl v roce 2016 sestaven kompletní katalog ediční řady Knihovna Lidových Novin (KLN), a sice od prvního ročníku 1936/1937 až do ročníku posledního, kdy závazky KLN převzal Československý spisovatel. Na základě rekonstrukce KLN se mohlo přistoupit k vytváření bibliografického katalogu / soupisu jednotlivých děl. První fáze zahrnovala vyhledávání v OPAC katalozích (MZK, NKP a SKC) a dále v digitalizovaných katalozích (MZK, NKP) a v oborových databázích (RETROBI, BIBLIO) a sestavení makety bibliografického katalogu. Po dokončení první přípravné fáze se přistoupilo k fázi další, a sice k vlastní korekci makety s knihou v ruce, tj. eliminování duplikátů a multiplikátů a dále obohacení minimálních bibliografických záznamů o další kategorie nezbytné pro budoucí bibliografii KLN. Tyto fáze budou pokračovat v roce 2017. V rámci přípravy podkladů pro plánovaný článek proběhl výzkum v Moravském zemském archivu (fond G 426 Lidové noviny), na základě kterého bylo možné proniknout do ediční problematiky KLN, současně však potvrdil nutnost výzkumu ve fondu Československého spisovatele deponovaném v Literárním archivu.

Další část aktivit byla zaměřena na doplnění hudebních incipitů ve starých hudebních tiscích a hudebních rukopisech. Cílem činnosti bylo doplnění chybějících hudebních incipitů do katalogizačních

záznamů starých hudebních tisků vydaných do roku 1850 (STMus) a hudebních rukopisů (RkpMus) od konce 17. století po dnešek. Hudební incipit je zápis začátku skladby, který je v hudebně badatelské činnosti zaměřené na hudbu starších stylových období základní pomůckou umožňující přesnější identifikaci a další odborné zpracování muzikology či využití hudebními interprety. V rámci roku 2016 byly hudební incipity doplněny do **1 080** záznamů lokace STMus (staré tisky) a do **120** záznamů lokace RKPMus (rukopisy) v souvislosti s jejich přípravou k importu do mezinárodní databáze hudebních pramenů RISM (Répertoire International des Sources Musicales).

Předmětem zájmu roku 2016 byla též unikátní sbírka **960** hudebních mikrofilmů, které pořídil dr. Antonín Němec (1894–1958), chemik, ředitel Výzkumného ústavu lesnického a také významný hudební badatel. Mikrofilmy dr. Němec pořídil většinou v prvních letech po druhé světové válce především z rukopisných a tištěných hudebnin, jež byly součástí svozů ze zkonfiskovaných šlechtických sídel, ale také v různých paměťových institucích. Sbíрка je složena primárně z hudby českých autorů 18. století. V současnosti je spolu s významnou částí Němcovy rozměrné sbírky vlastních rukopisných opisů hudby 18. století a originálních starých hudebnin uložena ve fondu MZK. Byla provedena důkladná rekatalogizace mikrofilmů v systému ALEPH podle pravidel RDA a identifikace předloh mikrofilmů a jejich současného uložení. Předlohy dnes uchovávají různé instituce domácí (České muzeum hudby, Lobkowiczské sbírky Nelahozeves, SOA v Třeboni, oddělení Český Krumlov, Arcidiecézní muzeum Kroměříž, Městská knihovna v Praze, Národní knihovna ČR ad.) a zahraniční (Österreichische Nationalbibliothek, Conservatoire royal de Bruxelles, British Museum ad.), nicméně sbírka zřejmě uchovává velké množství kopií hudebnin jinak nenávratně ztracených. Během roku 2016 bylo dosud rekatalogizováno a hudebními incipity opatřeno cca **400** mikrofilmů, z nichž u **60** nebyla nalezena jejich předloha a mikrofilmy jsou tak jedinými pozůstatkem původních ztracených hudebnin. Rekatalogizace a celkové zhodnocení sbírky bude pokračovat v roce 2017. V roce 2017 zvažujeme rovněž digitalizaci mikrofilmů vytvořených podle ztracených předloh. Součástí prací byla rovněž snaha o zjištění podrobností o vzniku sbírky a další informace o badatelských aktivitách dr. Němce. Za tím účelem byla již prostudována korespondence dr. Němce s Zemědělsko-lesnickým archivem Český Krumlov, v němž

dr. Němec pořídil významnou část svých mikrofilmů. Průzkum badatelské evidence a korespondence bude pokračovat také v dalších institucích, z nichž pocházely předlohy mikrofilmů.

V rámci IPVAV bylo v roce 2016 pořízeno zařízení pro kontinuální očistu knih DEPULVERA spolu s přídatným zařízením EXTERNAL VACUUM ASPIRATOR. Toto zařízení je používáno na očistu fondu, na kterém probíhá průzkum jeho fyzického stavu. Přístroj byl do provozu uveden v červenci 2016, do okamžiku odevzdání tohoto zhodnocení projektu bylo očištěno přes 37 tisíc svazků knih.

V červnu 2016 pořídila Moravská zemská knihovna stroj na očistu knih

MZK pokračovala v práci věnující se ochraně a zpřístupnění zvukového dědictví. Nově bylo zpřístupněno v elektronickém katalogu MZK a v digitální knihovně Kramerius **140** vinylových desek.

Mezinárodní Visegrádský fond

Knihovny zemí V4 v nástrahách digitálního věku

Ve dnech 31. května – 1. června 2016 se konal již šestý ročník konference knihoven zemí Visegrádské skupiny, kterou pravidelně doprovází jednání ministrů kultury příslušných zemí. Pod záštitou Ministerstva kultury ČR konferenci pořádala Moravská zemská knihovna v Brně, a to za spolupráce Národní knihovny ČR a Kabinetu informačních studií a knihovnictví FF MU. Letošní ročník měl název Knihovny zemí V4 v nástrahách digitálního věku. Ve spolupráci s National Széchényi Library of Hungary, Bibliotekou Narodową a Štátnou vedeckou knižnicou v Banskej Bystrici Moravská zemská knihovna získala z International Visegrad Fund prostředky na vydání sborníku z konference.

Konference Knihovny zemí V4 v nástrahách digitálního věku probíhala ve dnech 31. května – 1. června 2016

Další aktivity rozvíjené dlouhodobě pomocí jednoletých projektů či rozpočtu MZK

Veřejné informační služby knihoven (VISK)

V roce 2016 řešila MZK tyto projekty VISK (popisy činností realizovaných v projektech jsou součástí zprávy z oblasti zpracování fondů a služeb knihovnám, ostatní viz níže):

- **Principy péče o zvukové dokumenty: mezinárodní standard a jeho aplikace v praxi v paměťových institucích České republiky**
- **Vývoj a provoz mobilních aplikací pro přístup k digitálním fondům českých knihoven využívajících systém Kramerius**
- **Učební texty pro výuku v kurzech profesní kvalifikace knihovníků dle Národní soustavy kvalifikací**
- **E-learningový kurz angličtiny e-LKA 1 kurz pokročilé angličtiny e-LKA 2 pro knihovníky**
- **Staré mapy 2016**
- **Rozšíření knihovnického automatizovaného systému Clavius REKS v okrese Blansko**
- **Retrospektivní konverze jihomoravských historických sbírek**
- **Retrospektivní konverze fondu Moravské zemské knihovny v Brně**
- **Spuštění Centrálního portálu knihoven**
- **Kooperativní tvorba a využívání souboru národních autorit**

Knihovny.cz – Centrální portál knihoven

Výsledkem prací Moravské zemské knihovny na vývoji Centrálního portálu knihoven v roce 2016 je portál v ostrém provozu na adrese www.knihovny.cz. V portálu jsou zapojeny všechny zakládající knihovny, až na tři, u kterých se čeká na vyřešení technických záležitostí. Zapojují se již i další knihovny, které projevily zájem. Portál Knihovny.cz byl slavnostně spuštěn za přítomnosti zástupce Ministerstva kultury dne 26. října 2016, jeho vývoj však pokračuje i nadále. Součástí portálu jsou mimo katalogů knihoven i další databáze a informační zdroje, například plné texty z digitálních knihoven nebo bibliografické zdroje. Portál zprostředkuje uživatelům zapojených knihoven i služby zapojených knihovnických systémů, díky čemuž uživatelé mají na jednom místě přístup ke službám všech zapojených knihoven. Ve spolupráci s VUT MZK řeší projekt NAKI II, v rámci kterého je zajišťován vývoj nových funkcí portálu.

Slavnostní spuštění portálu proběhlo symbolickým přestřižením pásky 26. října 2016

Portál Číst Brno

Sdružuje dokumenty pěti knihoven (MZK, MU, MENDELU, KJM a Památníku písmenictví na Moravě) a byla na něm testována integrace katalogů knihoven včetně údajů o exemplářích, deduplikace, spolu se spojováním záznamů jednotlivých svazků vícetasvazkových děl apod. Zároveň došlo k domluvě o připojení knihovny Moravské galerie.

Sdružený katalog „Historické fondy“

Sdružený katalog by měl být alternativou k Soubornému katalogu ČR, oproti kterému ovšem plánuje zpřístupňovat exemplářový popis jednotlivých titulů a nikoliv popis bibliografický. Katalog je v provozu na <https://www.historickefondy.cz>.

Registr Kramerů a aplikace Kramérius pro mobilní zařízení

Cílem bylo vytvořit webovou aplikaci Registr Kramerů. Tato aplikace je v provozu na adrese registrkrameri.mzk.cz a slouží jako zdroj informací o běžících Kramerích verze 4 a vyšších jak pro uživatele, tak pro mobilní aplikace. Dále byly podstatným způsobem vylepšeny mobilní aplikace Kramérius pro Android i iOS.

Obálky knih

Dne 13. října 2016 obdržely Jihočeská vědecká knihovna v Českých Budějovicích a MZK zvláštní ocenění a diplom za vytvoření a rozvíjení projektu ObálkyKnih.cz. Projekt obohacuje katalogy knihoven o obálky a obsahy knih, periodik, hudebnin a dalších dokumentů. Součástí databáze jsou i anotace, komentáře a čtenářská hodnocení. Databáze aktuálně nabízí více než **1,42 milionu** obálek a **238 tisíc** obsahů českých i zahraničních dokumentů, více než **300 tisíc** anotací, **60 tisíc** hodnocení a **14 tisíc** komentářů a nově i přes **47 tisíc** fotografií autorů. V roce 2016 služba zpracovala přes **1 miliardu** požadavků.

Staré mapy

MZK zůstává aktivní i v oblasti starých map. Z programu VISK 3 získala podporu, jejímž cílem bylo zejména provozování nástrojů pro staré mapy vyvinutých v rámci projektu TEMAP a péče o data vytvořená dobrovolníky při georeferencování starých map. Na konci listopadu byla vyhlášena pro tyto dobrovolníky soutěž v georeferencování, jejímž cílem bylo najít další zájemce ochotné se na této aktivitě podílet. Dlouhodobá aktivita MZK v oblasti zpracování a zpřístupňování map vytvořila knihovně jisté renomé, které začíná přinášet ovoce v podobě nabídek k odkoupení soukromých sbírek. Sběratelé začínají

vidět v MZK instituci, která dokáže jejich sbírky zachovat pro budoucnost a odpovídajícím způsobem je zpřístupnit, a jsou proto ochotni nabídnout své kolekce za velmi příznivé ceny. V loňském roce se podařilo úspěšně ukončit jednání s vlastníkem významné sbírky vojenských map, která zahrnuje mj. řadu unikátních listů z turbulentních období počátků první republiky nebo konce druhé světové války. Plánované zpracování sbírky významným způsobem přispěje k rozšíření databázové části nástroje mapseries.mzk.cz, který průběžně používáme ke zpracování velkých mapových sérií.

Virtuální národní fonotéka a problematika zvukových dokumentů

V roce 2016 pokračovala práce na rozvoji portálu a dalších aktivitách v oblasti zvukových dokumentů. Důležitou součástí portálu jsou letos nově přidaná data České televize, přidány byly také zvukové sbírky SVK Ústí nad Labem, Knihovny Petra Bezruče v Opavě a Knihovny Kroměřížska, došlo k aktualizacím dat u některých ze zapojených zdrojů, z toho u některých z nich díky přechodu na dodávání dat prostřednictvím OAI-PMH. Byly provedeny i úpravy portálu samotného, kdy došlo mimo jiné k vylepšení faset. Proběhlo i šest seminářů k problematice ochrany zvukových dokumentů v krajských knihovnách a řada vystoupení na odborných konferencích u nás i v zahraničí. Portál Virtuální národní fonotéka byl v červnu 2016 oceněn cenou konference Inforum.

Pokračovaly i práce na digitalizaci dlouhotrvajících vinylových desek (163 titulů), byly zároveň i zpřístupněny v digitální knihovně Kramérius. Nadále probíhal průzkum fondů paměťových institucí se zaměřením na zvukové dokumenty. Byla také vydána monografie *Recorded Sound in Czech Lands 1900–1946*.

KULTURNÍ AKTIVITY

MZK v roce 2016 opět zajišťovala pro Ministerstvo kultury ČR prezentaci knižní kultury na zahraničních knižních veletrzích v Lipsku, Boloni, Londýně a Frankfurtu nad Mohanem. Lipskou knižní expozici doplňoval jako tradičně kulturní program sestávající ze čtení současných českých autorů, kulturní program byl připraven i pro frankfurtský veletrh. Nově přibyla rovněž příprava kulturního programu pro veletrh ve Vídni. V podzimních měsících začala příprava kulturních programů nejen pro veletrhy konané v roce 2017, ale také pro českou účast v Pekingu (ČR hlavní zemí v roce 2018) a v Lipsku, kde bude česká republika hlavní zemí v roce 2019.

Český stánek na veletrhu v Boloni

MZK rovněž organizovala konferenci Knihovny zemí V4 v nástrahách digitálního věku zaměřenou na knihovní koncepcce, národní portály, právní aspekty digitalizace a odborné knihovnické vzdělávání. Další

pořádanou akcí byl bohemistický seminář 2016. Účastníkům byl připraven literární program v Brně (Měsíc autorského čtení), v Olomouci, Kunštátě na Moravě a v Lysicích. MZK se rovněž podílela na organizaci konference Kniha v 21. století konané 16. až 18. února v Opavě (se Slezskou univerzitou v Opavě). Z konference byl vydán stejnojmenný sborník.

MZK ve spolupráci s Literárním centrem, Bratislava, představila v pěti autorských pořadech cyklu Cesi čítajte současné slovenské autory.

MZK rovněž spolupracuje s Masarykovou univerzitou na pořádání kurzů Univerzity třetího věku. V roce 2016 byly jarní i podzimní kurzy zaměřeny zejména na historické knihovní fondy. Spolu s Městskou knihovnou v Táboře a Pedagogickou fakultou UK v Praze připravila MZK Seminář kritického čtení v rámci festivalu Tabook.

V průběhu roku 2016 realizovala MZK 31 výstavních projektů, z toho 14 vlastních. Pokračoval cyklus Oči Brna, který prezentuje formou výstavy a doprovodných akcí (přednášky, promítání, autorská a scénická čtení apod.) významné osobnosti kulturního života města Brna.

Pro návštěvníky bylo uspořádáno 75 přednášek postihujících témata od teorie relativity k brněnskému nádraží, 45 školení věnovaných zejména citacím, práci s databázemi patentů, šedé literatuře, 28 filmových promítání, 16 autorských čtení, 4 komentované prohlídky výstav, 15 seminářů, 14 exkurzí, 5 Reading Group, 1 poslechový pořad, 2 prezentace knihy, 5 diskuzí a 3 konference.

Český stánek na veletrhu v Lipsku

Cyklus Oči Brna

1. 12. 2015 – 28. 1. 2016 / Oči Brna – Ludvík Kundera. Výlet do Fantomázie

Výstava věnovaná osobnosti básníka, spisovatele, překladatele, dramatika a výtvarníka Ludvíka Kundery.

– 19. 1. Balet Makábr

Promítání záznamu divadelní hry Divadla na provázku z roku 1986.

– 28. 1. Ludvík Kundera (co všechno se dá stihnout za jeden život)

Přednáška prof. PhDr. Jiřího Trávnicka, M. A, který se zaměřuje na moderní českou a středoevropskou literaturu.

1.–27. 2. / Oči Brna – Christian d'Elvert. Starosta města Brna a otec moravských kulturních dějin

Výstava věnovaná osobnosti brněnského starosty, politika, poslance a historika Christiana d'Elverta.

– 5. 2. Christian d'Elvert, brněnský starosta a poslanec

Přednáška historika a vysokoškolského pedagoga doc. Mgr. Lukáše Fasory, Ph.D.

– 22. 2. Brněnská okružní třída a její tvůrci

Přednáška Mgr. Jany Mlatečkové, historičky umění dlouhodobě se věnující architektuře města Brna v širším kulturněhistorickém kontextu.

1.–30. 3. / Oči Brna – Mies van der Rohe a Brno

Výstava věnovaná osobnosti Ludwiga Miese van der Rohe.

– 8. 3. Ludwig Mies van der Rohe – Tugendhat

Přednáška architekta, publicisty a vysokoškolského učitele Ing. arch. Jana Sapáka.

– 16. 3. Ludwig Mies van der Rohe & Brno

Přednáška Mgr. Lucie Valdhansové. Přednáška věnovaná nejen klíčové realizaci meziválečné tvorby architekta Miese a její recepci v dobových periodikách, ale také jeho vztahu k soudobému brněnskému architektonickému prostředí.

– 22. 3. Prohlídka vily Tugendhat

1.–30. 4. / Oči Brna – Eduard Milén. Utajené kouzlo Brna

Výstava připomněla osobnost malíře, grafika, vysokoškolského pedagoga a organizátora brněnského kulturního života Eduarda Miléna.

– 12. 4. Milénovo poetické Brno

Přednáška historika umění PhDr. Aleše Filipa, Ph.D.

– 21. 4. Eduard Milén – výtvarník, který v Lidových novinách zrušil linku mezi sloupci

Přednáška historika Mgr. Miroslava Jeřábka, Ph.D. Spolutvůrcem prestiže prvorepublikových *Lidových novin* byl také nadaný grafik, malíř, ilustrátor a scénograf Eduard Milén. Vytvořil vizuální podobu listu, která nabyla evropské úrovně.

2.–30. 5. / Oči Brna – Bohuslav Kilian. Brněnské salónní časopisy

Výstava věnovaná osobnosti Bohuslava Kiliana a jeho prvorepublikovým časopisům *Salon* a *Měsíc*.

– 2.–30. 5. Bohuslav Kilian. Svět očima BK

Bohuslav Kilian byl také nadšeným fotografem. Jeho fotoalbum Rožnov 1939 bylo k vidění na vybraných počítačích v humanitní studovně.

– 2.–30. 5. Bohuslav Kilian. Listování salónními časopisy

Období první republiky vám přiblížily časopisy *Salon*, *Měsíc* a *Der Monat*. Po celou dobu trvání výstavy věnované Bohuslavu Kilianovi byly k dispozici k nahlédnutí.

– 17. 5. Bohuslav Kilian a moravská umělecká revue

Přednáška doc. Jaromíra Kubíčka.

– 26. 5. JUDr. Bohuslav Kilian – nedoceněný vydavatel časopisů, demokrat a inspirátor tvorby Bohumila Hrabala

Přednáška historika Mgr. Miroslava Jeřábka, Ph.D.

1. 6. – 26. 8. / Oči Brna – Sylvie Richterová.

Proměny cesty

Výstava věnovaná brněnské spisovatelce a literární teoretičce Sylvii Richterové, jejímž druhým domovem se stala Itálie.

– 2. 6. Vernisáž výstavy **Proměny cesty** věnované brněnské spisovatelce a literární teoretičce Sylvii Richterové. Úvodní slovo: Sylvie Richterová, Jan Šulc, Tomáš Kubíček (ředitel MZK).

Doprovodný program: recitace Michal Bumbálek, člen NDB; hudební doprovod barokní harfa Jana Janků.

– 7. 6. Vidět ve všem něco víc

Autorské čtení spisovatelky Sylvie Richterové.

1.–29. 9. / Oči Brna – Arnošt Goldflam. Osudy a jejich pán

Arnošt Goldflam, osobnost mnoha talentů, je dobře znám nejen milovníkům divadla, filmu, ale také literatury (včetně čtenářů dětských). Průřez jeho tvorbou i životním osudem nabídl další z výstav z pravidelného cyklu Oči Brna.

– 20. 9. Arnošt Goldflam. Cesta od brněnské bohémy k nejuváděnějšímu dramatikovi

Přednáška prof. PhDr. Josefa Kovalčuka o režijní a dramatické tvorbě Arnošta Goldflama.

– 27. 9. NeObyčejný večer s AG

Autorské čtení spisovatele, dramatika, herce a pedagoga Arnošta Goldflama. Slavnostní dertisází výstavy jsme oslavili kulaté životní jubileum jednoho ze slavných brněnských rodáků.

3.–29. 10. / Oči Brna – Jiří Sehnal – hudební historik Moravy

Výstava věnovaná prof. PhDr. Jiřímu Sehnalovi, CSc., hudebnímu historikovi a organologovi.

– 3.–29. 10. Individuální poslech vybraných zvukových nahrávek barokní hudby z moravských sbírek

Nahrávky z fondu Hudební knihovny Moravské zemské knihovny.

– 11. 10. **Pavel Vejvanovský a kroměřížská kapela – přednáška**

Kroměřížská hudební minulost pohledem hudebního historika prof. PhDr. Jiřího Sehnala, CSc.

– 25. 10. **Nové příspěvky k dějinám hudby na Moravě – přednáška**

Muzikologové Ústavu hudební vědy FF MU v Brně doc. PhDr. Jana Perutková, Ph.D., a Mgr. Vladimír Maňas, Ph.D., nám přiblížili své nové objevy v oblasti dějin hudby na Moravě.

1.–29. 11. / Oči Brna – Jindřiška Wurmová. Ochránkyně míru, sociálních jistot i práv žen

Osobností měsíce listopadu v pravidelném cyklu Oči Brna byla česká spisovatelka, překladatelka, sociální pracovnice, aktivistka ženského a především mírového hnutí Jindřiška Wurmová (8. 2. 1864 – 19. 1. 1953).

– 22. 11. **Jindřiška Wurmová a historie žen první poloviny 20. století**

Přednáška literární historičky a kritičky doc. Mgr. Libuše Heczkové, Ph.D.

– 29. 11. **Historie ženského hnutí v českých zemích**

Přednáška Mgr. Denisy Nečasové, Ph.D., z Historického ústavu Filozofické fakulty Masarykovy univerzity v Brně.

1. 12. – 28. 1. 2017 / Oči Brna – Robert Musil. Cizinec v Brně

Praha má svého světového Franze Kafku, Brno má svého světového Roberta Musila (1880–1942). Praha o tom ví, Brno zatím nic netuší. Jednoho z největších romanopisců 20. století v Brně připomíná jednoduchá deska na Jaselské ulici. A to je všechno. Proto Roberta Musila představila více další výstava z cyklu Oči Brna v MZK.

– 6. 12. **Robert Musil. Našinec nebo cizinec?**

Přednáška dramaturga, literárního historika a publicisty PhDr. Vojena Drlíka.

Výstavy

4. 12. 2015 – 31. 1. 2016 / Česká vydání Bible ve fondu MZK v Brně

Výstava prezentující nejen nejnovější akvizici Bible kutnohorské ale také ostatní česká vydání biblí z fondu MZK.

10. 1. – 30. 1. / Klášter Chilandar, Svatá Hora Athonská – duchovní a kulturní středisko pravoslaví

Svatá Hora Athonská, jeden ze tří poloostrovů na severořeckém Chalkidiki, od nepaměti lákala obrovský počet milovníků neprozkoumaných a mystických částí světa. Vrchol Athosu 2033 metrů n. m., dvacet pravoslavných klášterů a zákaz vstupu pro ženy, jsou jedny z mnoha věcí, které dělají Svatou Horu tak zvláštní.

3. 2. – 27. 2. / Veliká novina o hrozném mordu Šimona Abelese

Výstava se vztahovala ke skutečné události z Prahy roku 1694, kdy byl židovský obchodník Lazar Abeles obviněn z vraždy svého syna Šimona, který chtěl prý přestoupit ke křesťanství. Soudní proces sledovaný širokou veřejností měl svou „mediální“ podobu – letáky, později knihy. Výstava přiblížila křesťansko-židovské vztahy v 17. století, pražské Židovské město, barokní soudnictví a lékařství, jezuitské

misionáře a knižní reflexi příběhu Š. Abelese. Spisovatel M. Toman, tvůrce textové složky výstavy, je autorem stejnojmenného románu.

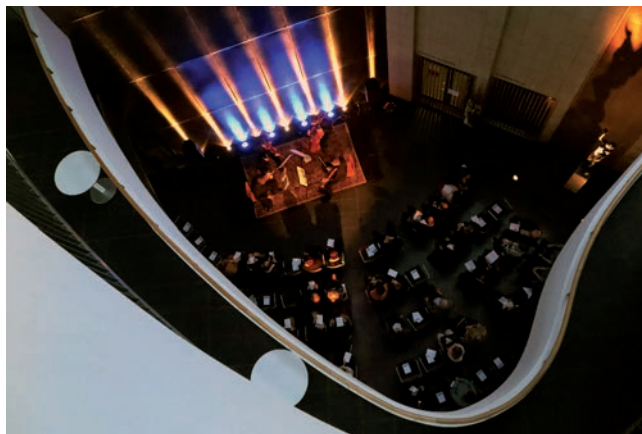
– 3. 2. **Veliká novina o hrozném mordu Šimona Abelese**

Přednáška spisovatele Marka Tomana.

16. 3. – 2. 4. / Výstava k patnáctému výročí knihovny v nové budově

Začátkem dubna oslavila Moravská zemská knihovna patnácté výročí otevření nového sídla knihovny na Kounicově ulici pro veřejnost. Výstava byla zakončena 2. dubna slavnostním večerem, kdy v 19 hodin vystoupil Miloslav Ištvan Quartett.

– 21. 4. **Výstavba Moravské zemské knihovny – proč a jak**

Již ve třicátých letech 20. století usilovala brněnská veřejnost o výstavbu budovy pro tehdejší Zemskou a univerzitní knihovnu. Podařilo se to ovšem až po sedmdesáti letech v roce 2001 společným úsilím knihovny, jejích přátel, Magistrátu města Brna a Ministerstva kultury. Z nabídky 34 architektonických studií byl vybrán a zrealizován projekt, který splňuje požadavky svou účelností, moderností i modulárností tak, že je dobrým východiskem pro působení knihovny jako centra vzdělávání a kultury. Přednáška doc. Jaromíra Kubíčka.

7.–29. 4. / Svět podle Sigursona

Výstava sochařské a malířské tvorby Václava Kostohryze. Výstavu zahájil a malým hudebním vystoupením doprovodil Pavel Fajt.

3.–31. 5. / Výstava 30. výročí časopisu DUHA

Výstava přiblížila formou pestrého výběru ukázek z textů, medailonů spisovatelů, fejetonů, fotografií, kreseb a vtipů Vladimíra Renčína třicet let existence *Duhy*. Nechybělo ani seznámení s významnými příspěvateli. Součástí výstavy byla také soutěž o knižní ceny.

5. 5. – 18. 6. / Nekřič na tmu – Pavel Albert / grafické práce

Výtvarník Pavel Albert na své první brněnské výstavě představil svoji grafickou tvorbu z posledních let, kdy působil jako odborný asistent v ateliéru volné grafiky na Fakultě umění Ostravské univerzity. Připravil si pro soubor digitálních tisků na plátně i papíru, ve kterých, podle Roberta Makara, vystihuje právě ten moment, kdy den už skončil a noc ještě nezačala.

– 5. 6. Nekřič na tmu – Pavel Albert / grafické práce

Komentovaná prohlídka výstavy.

21. 6. – 23. 7. / Veronika Plátková / Komiksy Home

Výstava komiksové tvorby sochařky Veroniky Plátkové. Šlo o záznamy, o autentické, nepříkrášené záznamy z jejího života v nové roli, v roli matky. Námětem byly komické nebo i tragikomické situace ze společného života s dítětem, které má nadání na řeč.

23. 6. – 27. 8. / Knihahaři

Členové umělecké skupiny Knihahaři se věnují ilustrační tvorbě, knižní vazbě, volné i užité grafice, objektové tvorbě a například i videotvorbě. Cílem jejich výstavy bylo široké veřejnosti ukázat, že kniha má mnoho forem, že kniha může být svou formou zábavná, jiná.

29. 8. – 30. 9. / Budování mostů. Daniel Arnošt Jablonský v Evropě raného osvícenství

Prostřednictvím putovní výstavy Národního pedagogického muzea a knihovny J. A. Komenského byl představen život a dílo Daniela Arnošta Jablonského (1660–1741), vnuka J. A. Komenského. Jablonský byl duchovním a teologem reformovaného (kalvínského) vyznání, které bylo velmi blízké teologickým názorům Jednoty bratrské. Značného renomé získal mj. také jako orientalista a hebraista (např. připravil edici hebrejsky psaného starého zákona).

5.–30. 9. / Literární skupina

Při příležitosti mezinárodní konference Brněnský expresionismus v poli meziválečné literatury byla otevřena výstava s názvem Literární skupina tematizující tvorbu osobností spojených s prací tohoto brněnského uskupení. Návštěvníci měli možnost zhlédnout nejenom první vydání expresionistických textů, manifest Literární skupiny či klíčové texty sekundární literatury.

29. 9. – 29. 10. / Isaac v úzkých úzkost očima mladého člověka v komiksu Adriana Malmgrena

Komiks Isaac v úzkých vznikl v rámci 24hodinového projektu na komiksové škole v Malmö a zrcadlí částečně autobiografické zážitky mladého švédského kreslíře Adriana Malmgrena. Cílem projektu Isaac v úzkých je prostřednictvím komiksu upozornit na psychické problémy mladých lidí, jež bývají často bagatelizovány, a pomoci jim vyhledat podporu v náročných životních situacích.

10. 10. – 10. 12. / Česká literatura v překladu 1998–2016

Výstava věnovaná knižním překladům české literatury, které vyšly v letech 1998–2016 v zahraničí.

– 10. 10. Česká literatura v překladu 1998–2016

Diskuse s bohemistou a překladatelem Hasanem

Zahirovičem, literární agentkou Danou Blatnou a spisovatelkou Kateřinou Tučkovou.

– 28. 11. **Nad překlady s Petrem Stančíkem**

Beseda s básníkem, prozaikem, autorem knih pro děti, dramatikem, reklamním textařem a esejistou Petrem Stančíkem.

1. 11. – 10. 12. / 10 let ocenění European Inventor Award

Evropský patentový úřad (European Patent Office, EPO) uděluje nejlepším evropským vynálezům, jejichž práce v oblasti inovací výrazně přispívá ke společenskému pokroku a ekonomickému růstu, od roku 2006 Evropskou cenu. Výstava připravila ohlédnutí za uplynulými ročníky.

12. 12. 2016 – 11. 2. 2017 / O cestách a putování. Cestopisy z historických fondů MZK

Podoby cestopisu od středověku až do 18. století i způsob vnímání vzdálených krajů a jejich obyvatel byly představeny na vánoční výstavě Moravské zemské knihovny v Brně. Návštěvníci se na ní setkali mj. s příběhy Marca Pola, Kryštofa Haranta nebo Angelica Müllera.

21. 11. 2016 – 2. 2. 2017 / GISday 2016

Výstava představila brněnský Geografický informační systém a jeho novinky, jeho nové mapové aplikace.

Školení

21. 1. Volně přístupné patentové databáze

Formou praktických ukázek se čtenáři mohli seznámit se základními vyhledávacími možnostmi ve vybraných bezplatných patentových databázích. Značné množství patentových přihlášek a udělených patentů je přístupné v těchto databázích zdarma v plnotextové podobě.

28. 1. / 4. 2. / 3. 3. / 13. 4. / 5. 5. / 16. 6. / 26. 8. / 29. 9. / 6. 10. / 12. 10. / 20. 10. / 10. 11.

Jak citovat?

Školení o tom, proč a jak citovat různé typy dokumentů podle ČSN ISO 690.

11. 2. Vyhledávání odborné literatury z oblasti zdravotnictví

Seznámení formou jednoduchých praktických ukázek se základními vyhledávacími možnostmi v databázích a portálech pro oblast zdravotnictví, lékařství a ošetrovatelství.

18. 2. Kde hledat odborné zahraniční články?

Na školení čtenáři získali formou praktických ukázek přehled o tematicky univerzálních či multioborových zahraničních databázích, ve kterých lze bezplatně hledat zejména časopisecké články odborného charakteru, a to na úrovni bibliografických záznamů, někdy i plných textů.

10. 3. / 21. 4. / 24. 8. / 15. 9. / 6. 10. Kde a jak hledat odbornou literaturu?

Cílem školení bylo získat pomocí jednoduchých ukázek přehled o základních databázích, v nichž lze hledat informace o knihách a člancích odborného charakteru.

17. 3. Databáze s licencovaným přístupem v MZK
Formou jednoduchých praktických ukázek se čtenáři

seznámili s databázemi s licencovaným přístupem, které mají k dispozici uživatelé MZK se čtenářskou legitimací.

31. 3. Úvod do problematiky průmyslových práv

Na školení účastníci získali základní informace k problematice průmyslových práv v ČR a přehled o databázích, které jsou bezplatně přístupné na webu Úřadu průmyslového vlastnictví v Praze.

7. 4. Vyhledávání v databázích z oblasti zdravotnictví

Na školení se účastníci formou jednoduchých praktických ukázek seznámili s elektronickými zdroji, ve kterých lze hledat odbornou literaturu z oblasti lékařství, ošetrovatelství a zdravotnictví.

12. 4. Informační zdroje pro vědu a výzkum

28. 4. Patenty a užitné vzory – právní ochrana technických řešení

Účastníci školení získali základní informace k problematice patentů a užitných vzorů. Pomocí jednoduchých ukázek také prakticky vyzkoušeli vyhledávání v největší volně přístupné patentové databázi Espacenet.

12. 5. Databáze průmyslových vzorů

Účastníci získali základní informace k problematice ochrany průmyslového vlastnictví prostřednictvím průmyslových vzorů. Formou jednoduchých ukázek rovněž poznali některé bezplatné databáze z této oblasti.

19. 5. Portály pro vyhledávání odborné literatury

Formou jednoduchých praktických ukázek se čtenáři seznámili s bezplatnými zahraničními portály, které umožňují souběžné hledání v celé řadě různých databází.

2. 6. Bezplatné databáze a portály pro vyhledávání šedé literatury

Na školení zájemci získali pomocí jednoduchých praktických ukázek přehled o volně přístupných databázích a portálech, v nichž lze hledat bibliografické záznamy a někdy i plné texty dokumentů, které nejsou běžně dostupné prostřednictvím tradičních distribučních kanálů, např. vysokoškolských kvalifikačních prací, výzkumných a technických zpráv či interních materiálů. Tyto dokumenty často obsahují cenné odborné informace.

8. 9. Bezplatné informační zdroje z oblasti pedagogiky

Formou jednoduchých praktických ukázek zájemci získali přehled o českých a zahraničních databázích a portálech z oblasti výchovy a vzdělávání.

11. 10. / 11. 11. Úvod do vyhledávání ve volně přístupných elektronických informačních zdrojích (VŠKE)

13. 10. Úvod do problematiky průmyslových práv a databází ÚPV

Účastníci na školení získali základní informace k problematice průmyslových práv v ČR a přehled o bázích, které jsou bezplatně přístupné na webu Úřadu průmyslového vlastnictví v Praze.

19. 10. Úvod do problematiky průmyslového vlastnictví

3. 11. Patenty a užitné vzory – právní ochrana technických řešení

Účastníci na školení získali základní informace k problematice patentů a užitných vzorů. Pomocí jednoduchých ukázek si také prakticky vyzkoušeli vyhledávání v největší volně přístupné patentové databázi Espacenet.

10. 11. Informační brány pro vyhledávání odborné literatury

Na školení byli účastníci formou jednoduchých praktických ukázek seznámeni s bezplatnými bránami, které umožňují souběžné hledání odborné literatury v celé řadě různých databází.

24. 11. Bezplatné informační zdroje z oblasti ekonomických věd

Na školení účastníci poznali formou jednoduchých praktických ukázek volně přístupné databáze a portály, ve kterých lze hledat literaturu z oblasti ekonomie a příbuzných věd.

1. 12. Úvod do problematiky ochranných známek a jejich databází

Na školení účastníci získali základní informace k problematice ochrany průmyslového vlastnictví prostřednictvím ochranných známek.

8. 12. Volně přístupné digitální knihovny jako zdroj odborných informací

Formou jednoduchých praktických ukázek si účastníci

vyzkoušeli významné české a zahraniční digitální knihovny, v nichž jsou bezplatně dostupné některé dokumenty v plném textu.

Univerzita třetího věku

Knihy, mapy, grafické listy. Bohatství knihoven zblízka

Cílem série šesti přednášek bylo poskytnout základní informaci o grafických, kartografických a knižních sbírkách, jejich historickém vývoji s ohledem na historické a speciální fondy Moravské zemské knihovny v Brně.

5. 4. Úvod do světa starých map

12. 4. Grafické techniky a jejich vývoj

19. 4. Kniha před vynálezem knihtisku

26. 4. Tištěná kniha v 15.–18. století

3. 5. Česká bibliofilie

10. 5. Vznik a vývoj církevních knihoven

Vývoj knihoven a jejich bohatství

Cílem série přednášek bylo přiblížit knihovny z hlediska jejich historického vývoje, nastínit jejich poslání v minulosti a dnes. Dále poskytnout informace o grafických, kartografických, cestopisných a knižních sbírkách, jejich historickém vývoji s ohledem na historické a speciální fondy Moravské zemské knihovny v Brně. Součástí kurzu byla i dvě praktická předvedení vybraných uložených historických fondů MZK.

7. 11. Úvod do historie knihoven

14. 11. Vývoj veřejných knihoven

21. 11. Mění se role knihoven ve společnosti v současnosti

28. 11. Vývoj map a vývoj grafických technik

5. 12. Vývoj map a vývoj grafických technik (praktická ukázka)

12. 12. Český cestopis doby renesance a humanismu

Spolupráce s Wikipedií

12. 4. / 19. 4. Wikipedie – encyklopedie psaná svými čtenáři 1, 2

Internetová encyklopedie Wikipedie existuje pouhých patnáct let. Za tento čas se však stala největší encyklopedií všech dob. Její editoři již vytvořili čtyřicet milionů hesel ve třech stovkách jazyků.

19. 4. Vzdělávací a dokumentační aktivity na Wikipedii

Internetová encyklopedie Wikipedie je dnes pro mnoho lidí prvním zdrojem informací a umísťuje se vysoko i ve výsledcích internetových vyhledávačů. Milionům neplacených přispěvatelů, kteří ji vytvářejí, zajišťuje k tomu podmínky americká Nadace Wikimedia a její místní pobočky.

28. 4. Kolaborativní zpřístupňování literatury v prostředí wiki

Literatura je na Wikipedii významným tématem, a to již od vzniku této internetové encyklopedie. Jen česky psaná hesla týkající se spisovatelů, jejich děl a literárních postav se na Wikipedii počítají na desítky tisíc. Ze svého katalogu na ně odkazuje třeba i právě MZK.

6. 6. Kurz psaní Wikipedie I (Seznámení)

13. 6. Kurz psaní Wikipedie II (Rozhlédnutí)

20. 6. Kurz psaní Wikipedie III (Editování)

27. 6. Kurz psaní Wikipedie IV (Tvorba encyklopedie)

7. 11. / 14. 11. / 21. 11. / 28. 11. Kurz psaní Wikipedie

Náplní kurzu bylo seznámení se s Wikipedií, s registrací, s tím, co do Wikipedie (ne)patří, se základy editace, sledováním změn, komunikací s ostatními editory, strukturou encyklopedického hesla, citováním zdrojů.

2. 12. Seminář pro wikipedisty

5. 12. / 12. 12. Tvůrčí dílny pro pokročilé wikipedisty

Přednášky

5. 1. Nové nádraží, referendum a Jižní centrum

Přednášející uvedli posluchače do vývoje, současnosti a možné budoucnosti projektu přestavby železničního uzlu Brno. Účastníci: Robert Kotzian, předseda spolku Brno+; Jaroslav Dokoupil, architekt a urbanista; moderoval Richard Duřpekt.

13. 1. Vznik hvězd v galaxiích (prof. RNDr. Jan Palouš, DrSc.)

Hvězdy vznikají v chladných oblacích mezihvězdné hmoty. Během svého života produkují těžší prvky, které jsou rozptýleny do mezihvězdného prostoru. Zde obohacují o produkty hvězdného vývoje mezihvězdná oblaka, která jsou místy tvorby hvězd dalších generací. Zrod hvězd se neděje izolovaně, ale po skupinách – hvězdokupách.

20. 1. Nevšední mikroskopie živých buněk (prof. RNDr. Radim Chmelík, Ph.D.)

Vývoj přístroje, o který má zájem celý svět.

20. 1. Princip holografického mikroskopu a videa ze života buněk (Ing. Jana Čolláková)

Jedinečná videa, která pomáhají jak výzkumu, tak léčbě.

10. 2. Mění se klima kvůli znečištění ovzduší? (RNDr. Taťána Míková)

Pařížská konference se zabývala jen malým zlomkem toho, čím lidé mění složení atmosféry: skleníkovými plyny. Co všechno lidé vypouštějí do ovzduší a jak jednotlivé složky ovlivňují naše podnebí? Zachrání Pařížská dohoda klima nebo lidi? Jak budou vypadat roční období za dvacet let?

17. 2. Biologie mezi atomy a vědomím (prof. MUDr. Jiří Vácha, DrSc.)

Přednáška a pohled očima vědce.

1. 3. Island – život s nádechem ledu

Představení knihy *ISLAND – Život s nádechem ledu* autorky Evy Učňové. Kniha obsahuje zpracované rozhovory v podobě skutečných příběhů.

9. 3. Národní parky – západ USA aneb Jak se fotí chipmunkové (Magdalena Radostová)

Vyprávění o jedné fotografické expedici, která si za svůj cíl zvolila západ USA a jeho krásné národní parky – Grand Canyon, NP Zion, Bryce Canyon, Capital Reef, Arches, Monument Valley a naprosto úchvatný Anelope Canyon.

10. 3. Mensa ČR a testování IQ

Co znamená IQ a proč ho testovat? Rozložení IQ v populaci. Jaké jsou testy, rozdíly v testování dětí a dospělých?

17. 3. Mají gravitační vlny naději? (prof. RNDr. Petr Kulháněk, CSc.)

Gravitační vlny jsou jedním z jevů předpovězených Einsteinovou obecnou relativitou. V září 2015 byly tyto jemné záhyby časoprostoru poprvé zachyceny detektorem LIGO. Pozemské systémy (americké LIGO a evropské VIRGO) zaměřují polohu zrcadel v ramelech dlouhých několik kilometrů. Oba systémy byly kompletně přestavěny a od roku 2016 začaly s novými měřeními. A co víc – připravuje se projekt tří sond, které budou svou vzájemnou polohu měřit lasersky na vzdálenost pěti milionů kilometrů, gravitační vlny se hledají pomocí sítě pulzarů a není vyloučené, že je polapíme i v kvantových experimentech na laboratorním stole.

22. 3. O přestavbě belgických nádraží

Přednáška doc. Jiřího Klokočky, který od roku 1980 žije a pracuje v Belgii a v současné době působí jako hlavní architekt rozvojové společnosti Intercommunale Leiedal v Kortrijk.

23. 3. Po Golanských výšinách i kolem dokola

Přednáška o putování se spacákem po Golanských výšinách Josefa Šamánka.

30. 3. Ochrana klimatu a pasivní stavby (RNDr. Jiří Svoboda, DSc.)

Autor kriticky zhodnotil dosavadní cesty zvolené k ochraně klimatu a představil k nim alternativy. Zaměřil se na představení konceptu uhlíkové daně a pasivního funkcionalismu, tj. způsobu, jak stavět pasivní domy s velmi nízkou spotřebou energie mnohem jednodušeji než dosud, aby byly investičně levnější než běžné domy.

6. 4. Gagarin a ti druzí: pozvali nás do vesmíru

Dnes bereme pilotované kosmické lety jako samozřejmost, ale nebylo tomu tak vždy. První průkopníci museli překonávat mnohé a často nečekané překážky. Co všechno Sovětský svaz a Spojené státy udělaly, než poslaly první kosmonauty do vesmíru? Jakým výzvám konstruktéři techniky i samotní kosmonauté čelili? Jaké byly plány – a jak nakonec vypadala realita? Přednáška Ing. Tomáše Přibyla k 55. výročí prvního letu člověka do vesmíru.

13. 4. Nitro supernov a neutronových hvězd (RNDr. Vladimír Wagner, CSc.)

Ve vesmíru se vyskytuje hmota ve velmi hustém a horkém stavu. Vzniká při výbuchu supernov,

vyskytuje se v neutronových hvězdách a byla tu krátce po velkém třesku. Abychom tuto hmotu mohli zkoumat, nemusíme se vypravit do hlubokého vesmíru. Můžeme ji připravit i na Zemi v laboratoři.

20. 4. Obrázky z Holandska aneb s Karlem Čapkem zemí kanálů a květin

Cestování s Karlem Čapkem zemí kanálů a květin. Přednáška Michala Huvara s promítáním filmu.

4. 5. Pluto nemá chybu (RNDr. Jiří Grygar, CSc.)

Koncem 16. století si Kepler všiml, že první čtyři planety sluneční soustavy mají své dráhy poměrně těsně u Slunce. Za Marsem směrem k Jupiteru však zeze velká mezera, v níž by mohla být skryta planeta. Tu se zdařilo objevit na počátku 19. století jako planetu Ceres. Ta však o své zařazení přišla o padesát let později, kdy se ocitla v nové kategorii planetek (asteroidů). Objevy Uranu a Neptunu přinesly další problém: jejich dráhy se odchylovaly od výpočtů. Vinu za to kladli astronomové domnělé deváté planetě, kterou našli v roce 1930 v podobě Pluta. Koncem 20. století bylo už jasné, že Pluto skončí jako Ceres, protože má tak malou hmotnost, že nemůže gravitačně ovlivnit dráhy předchozích planet. Současně začalo přibývat objevů menších těles ve vzdálenostech srovnatelných s Plutem. Tak vznikl pojem trpasličí planety. Následkem celé řady omylů v průběhu více než čtyř století se nakonec vyloupil skvělý objev: za Plutem existují tisíce až miliony těles malých hmotností, která souhrnně představují nejstarší součást sluneční soustavy.

12. 5. Jak být hrdinou na cestě kolem světa (Barbora Pečeňová)

Jak zónu nekomfortu využít k vlastnímu prospěchu? Jak lze dobrodružně cestovat i při studiu, práci na plný úvazek a s omezeným časem? Jaké zábavné zážitky lze sbírat ve třinácti zemích světa na třech kontinentech během jednoho roku?

19. 5. Albánská výzva

Curraj i Epërm je vesnice v horách severní Albánie odříznutá od civilizace dvoutisícovými vrcholy. Loni v létě tam skupina sta dobrovolníků z ČR opravila kostel, vyznačila přes sto kilometrů turistických tras a v sousední obci Theth postavila most.

8. 6. Mach, Goedel a rotující vesmír (prof. RNDr. Jan Novotný, CSc.)

Odlisný pohled dvou světových osobností na problém rotujícího vesmíru.

15. 6. Černobyl 30 let poté (RNDr. Vladimír Wagner, CSc.)

Letos uplynulo třicet let od největší katastrofy jaderné elektrárny v téměř šedesátileté historii využívání jaderné energetiky. V tomto roce uplynulo i pět let od havárie v jaderné elektrárně Fukušima I. Srovnali jsme obě události a zhodnotili jejich dopad nejen na jadernou energetiku.

29. 6. Pán prstenců (prof. RNDr. Miloslav Druckmüller, CSc.)

Nahlédnutí do fascinujícího světa planety Saturn.

6. 10. Okruh kondorů (prof. RNDr. Miloslav Druckmüller, CSc.)

Putování chilskými Alpami.

18. 10. Arktické výpravy Knuda Rasmussena

Přednáška Zdeňka Lyčky Arktické výpravy Knuda Rasmussena proběhla v rámci festivalu Výpravy severanů.

19. 10. O neobyčejně obyčejných věcech (prof. RNDr. Petr Kulhánek, CSc.)

O tom, že fyzikální jevy jsou stejné jak v našem domově, tak ve vesmíru.

2. 11. Recept na dobytí Marsu dle SpaceX (Ing. Tomáš Příbyl)

Vezměte pořádnou porci existujících technologií a okořeňte je hrstí inovace. Přidejte náruč podnikatelské odvahy a hrst nových nápadů. A k tomu všemu přihodte obrovskou porci chuti postavit se zavedeným pořádkům. Vše důkladně promíchejte v hrnci SpaceX a dostanete dechberoucí kosmickou infrastrukturu, počínaje vícenásobně použitelnými raketami, přes pilotované lodě pro mise kdekoli ve sluneční soustavě, až po obří nosiče schopné dostat člověka na Mars. Kdy vizionář Elon Musk splní svůj slib a vybuduje na Marsu město pro padesát tisíc kolonizátorů?

8. 11. Cestovatelský večer: Dobrovolníkem v Tanzánii

Návštěvníci si mohli poslechnout povídání o zemi, kde vládou lvi, sloni a žirafy a kde se člověk musí tu a tam obejít bez svačiny, protože mu ji právě sebrala opice. Přednášela Bára Buchtová.

10. 11. Budeme kolonizovat nejbližší exoplanety? (RNDr. Vladimír Wagner, CSc.)

V tomto roce se podařilo identifikovat u hvězdy Proxima Centauri planetu velikostí blízkou Zemi. Jde tak o nejbližší známou exoplanetu, která navíc leží v příhodné vzdálenosti od své mateřské hvězdy. Proxima Centauri je červeným trpaslíkem, což je typ hvězdy, který je nejčastější a v našem těsném okolí je jich nejvíce. Proto je důležité znát podmínky, které na jejich planetách panují.

23. 11. Kofein – prospívá či škodí zdraví? (prof. MUDr. Zdeněk Kadaňka, CSc.)

Kofein – (1-3-7 methylxantin) je notoricky známá a široce užívaná látka, jejíž efekt nadále aktivuje vědce v jejím studiu. V přednášce jsme se věnovali jeho pozitivním i negativním účinkům na tělesné a duševní zdraví, na arteriální hypertenzi, srdeční arytmiie a na svalovou sílu.

30. 11. Nejmodernější observatoř světa a nové objevy v lovu exoplanet (Dr. Petr Kabáth, Ph.D.)

Jak se loví exoplanety pomocí nejmodernějších přístrojů?

6. 12. Pluto – New Horizons (prof. RNDr. Miloš Druckmüller, CSc.)

Výprava k okraji Sluneční soustavy.

15. 12. Z kuchyně do vesmíru I. (prof. RNDr. Petr Kulhánek, CSc.)

Série krátkých zamyšlení nad jevy, které dennodenně potkáváme a ani netušíme, jak hluboce souvisí s astronomií.

15. 12. Z kuchyně do vesmíru II. (Ing. arch. Ivan Havlíček)

Série krátkých zamyšlení nad jevy, které dennodenně potkáváme a ani netušíme, jak hluboce souvisí s astronomií.

Autorská čtení

17. 2. Romance z času genetiky

Autorské čtení z nové knihy Markéty Baňkové *Ma-ličkost* a komentář prof. MUDr. Jiřího Váchy, DrSc., *Biologie mezi atomy a vědomím*.

6. 5. Vítrholc přednáší

Autorské čtení básníků, performance, přednáška a beseda s umělci ze sdružení Vítrholc. Co je to Vítrholc, proč vznikl před dvaceti lety zrovna v Brně a proč ještě nezanikl? Kdo je Vítrholc? A co už není Vítrholc?

26. 5. Slovinský večer

Na Slovinském večeru vystoupili v Brně žijící slovinský spisovatel a písničkář Klemen Pisk a překladatel slovinské literatury Petr Mainuš. Klemen Pisk představil svou knihu *Foukač* a také zazpíval některé ze svých písní.

14. 10. Jü Chua: Den sedmý

Autorské čtení jednoho z nejúspěšnějších čínských spisovatelů současnosti. Jü Chua byl za svůj poslední román *Den sedmý* nominován na cenu Oppenheimer-Funds Emerging Voices.

17. 10. Jiří Padevět

Autorské čtení českého spisovatele, knihkupce a nakladatele, který v roce 2014 získal cenu Magnesia Litera za knihu *Průvodce protektorátní Prahou*.

15. 11. Autorské čtení: Eugen Brikcius. Nepředmětná odysea

Nejnovější kus největšího českého dadaisty dneška. Je to komedie? Je to tragédie? Je to mystifikace? Odpo-

vídal: Eugen Brikcius, básník v latině, prozaik v angličtině a němčině, esejista v češtině. Ptal se: Radim Kopáč.

Besedy

29. 9. Na vlastní kůži

Beseda o autentických zkušenostech s duševními problémy se členy Sdružení Práh.

Zástupci sdružení Práh ve spolupráci s týmem projektu Isaac v úzkých hovořili o tom, jak se pozná, že jde o vážnou věc a nejde jenom o výkyvy nálad spojené s procesem dospívání.

23. 11. Setkání se spisovatelem Larsem Saabye Christensenem

V rámci brněnské části festivalu Dny severu 2016 a literární kampaně #ReadNordic byla připravena beseda

s norským spisovatelem Larsem Saabye Christensenem, držitelem Ceny Severské rady za literaturu za román *Poloviční bratr* (2004).

Promítání

25. 2. Filmový čtvrtek: Čarovné oči

Čarovné oči (1923) – němý film doprovodila romská jazzová kapela The Harmonic Play. Ve filmu byly k vidění nejstarší dochované záběry Romů u nás.

20. 10. Filmový čtvrtek: Dalekonosné housle, Poslední hudci

V rámci tematického večera, který byl tentokrát věnovaný muzikantskému rodu Kubíků z Hrubé Vrbky, proběhla v konferenčním sále projekce dokumentů *Dalekonosné housle* (1970, režie: Jiří Vanýšek, 30 min.) a *Poslední hudci* (1974, režie: Karel Fuksa, 20 min.). Hosty večera byli režiséri Karel Fuksa s Jiřím Vanýškem a spisovatel Martin Kuchyňka. Na závěr celého programu vystoupila Hornácká cimbálová muzika Kubíci.

25. 4. *Kača* & *Chodíval Matúšek* aneb folklor ve filmu

Promítání amatérských filmů *Kača* a *Chodíval Matúšek*. Tyto dva krátké, folklorně laděné filmy jsou neziskovou a volnočasovou aktivitou jejich tvůrců, a to členů folklorního souboru a jejich přátel v případě krátkého filmu *Kača* a příznivců ochotnického divadla v baladě *Chodíval Matúšek*. Oba snímky představují příklad novodobé formy prezentace lidové kultury.

Kurz Současné podoby slovenské literatury aneb Češi, čítajte

7. 11. Silvester Lavrík, Michal Hvorecký

14. 11. Veronika Šikulová

21. 11. Vanda Rozenbergová, Peter Krištúfek

28. 11. Marek Vadas, Monika Kompaníková

5. 12. Ivan Štrpka, Jana Beňová

Literární večery

26. 1. Severský literární salón v Dánsku

V lednu byla představena dánská literární tvorba a kniha *Proroci z fjordu Věčnosti* (Kim Leine).

23. 2. Severský literární salón v Norsku

Norskou literární tvorbu a knihu *Elling. Pokrevní bratři* od Ingvara Ambjornseny představil druhý večer Severského literárního salónu.

29. 3. Severský literární salón ve Švédsku

Švédskou literární tvorbu a knihu *Klingsor* autora Torgna Lindgrena představil třetí večer Severského literárního salónu.

26. 4. Severský literární salón ve Finsku

Finskou literární tvorbu a knihu *Literární spolek* Laury Sněžné představil čtvrtý večer Severského literárního salónu.

24. 5. Severský literární salón na Islandu

Islandskou literární tvorbu a knihu *Výhonek osmilisté růže* představil pátý večer Severského literárního salónu.

Konference

31. 5. – 1. 6. Konference V4

V Brně se uskutečnil již šestý ročník konference knihoven zemí Visegrádské skupiny, která pravidelně doprovází jednání ministrů kultury příslušných zemí. Letošní ročník měl název Knihovny zemí V4 v nástrahách digitálního věku.

7.–8. 9. Brněnský expresionismus v poli meziválečné literatury

Moravská zemská knihovna v Brně ve spolupráci s Ústavem české literatury a komparatistiky FF UK v Praze, Ústavem bohemistiky FF JČU v Českých Budějovicích, Ústavem české literatury a knihovnictví FF MU v Brně a Goethe Institutem pořádala mezinárodní konferenci Brněnský expresionismus v poli meziválečné literatury.

15. 10. European Students For Liberty / Regional conference in Brno

Jak volný trh mění svět v praxi. Konference byla

skvělou příležitostí setkat se s podobně smýšlejícími studenty a slyšet zajímavé řečníky z celého světa.

Workshop

9. 11. Co se skrývá za Digitální knihovnou MZK a za portálem knihovny.cz

Digitální knihovna MZK získala novou vizuální podobu. Návštěvníci workshopu se s ní seznámí a dozvědí se o ní více – co je to Centrální portál knihoven?

Připravovaný Centrální portál českých knihoven umožní získat požadované dokumenty v tradiční tištěné nebo digitální formě a také pohotovost a komplexní informace kdykoli, odkudkoli a kdekoli.

Exkurze pro veřejnost

Tematické exkurze, které zájemcům umožní nahlédnout hlouběji do prostor knihovny.

11. 1. Dvoustletá historie knihovny a nová budova

8. 2. Dvoustletá historie knihovny a restaurátorská dílna

21. 3. Proces digitalizace

18. 4. Konzervační funkce Moravské zemské knihovny, která patří mezi významné příjemce povinného výtisku u nás

9. 5. Speciální knihovny – Hudební knihovna a Zahraniční knihovny

13. 6. Digitalizace dokumentů

12. 9. Aleph či VuFind aneb Jak efektivně vyhledávat informace

7. 11. MZK jako výzkumná organizace

12. 12. Služby pro veřejnost

AKCE ZAHRANIČNÍCH KNIHOVEN

Anglická knihovna

Reading Group

Možnost připojit se ke čtenářské skupině v naší knihovně a objevit různorodost současné anglicky psané literatury.

- 2. 2. Skios / Michael Frayn
- 15. 3. Watching the English / Kate Fox
- 10. 5. A Brief History of Seven Killings / Marlon James
- 13. 9. Wolf Hall / Hilary Mantel
- 1. 11. The Curious Incident of the Dog in the Night-Time / Mark Haddon
- 13. 12. A Christmas Journey / Anne Perry

Seminář

12. 10. Oxford Professional Development for Primary Teachers

Semináře pro učitele angličtiny na prvním stupni ZŠ pořádané nakladatelstvím Oxford University Press.

Přednáška

25. 5. Shakespearovy knihy, Prosperova knihovna
William Shakespeare je s knihami spjat neméně než s divadlem. Jak vypadala jeho vlastní knihovna? Kde nabyl své knižní vzdělání? Které staré tisky nejvíce četl? Kdo tiskl jeho? Jak vzniklo slavné foliové vydání jeho her? Komu své knihy dedikoval? Kdo dedikoval knihy jemu? Nezanechal v některé knize své ručně psané marginálie? Jak používá metaforu knihy ve svém díle? Je příroda knihou? Je člověk knihou? Proč mág Prospero nakonec hodí do vln svou knihu, když tvrdil, že „miloval své knihy“ a že „svou knihovnu si cenil více než vévodství milánské“? Přednášel: Prof. PhDr. Petr Osolsobě, Ph.D.

Americká knihovna

Filmový pondělek (promítání)

- 4. 1. Lost in Translation
- 1. 2. Lost Highway
- 7. 3. The Candidate
- 4. 4. Fight Club
- 2. 5. Big Lebowski
- 6. 6. The Magnificent Seven
- 5. 9. Galaxy Quest
- 3. 10. The Social Network
- 7. 11. Eternal Sunshine of the Spotless Mind
- 5. 12. The Way We Were

Poslechový pořad

15. 2. Jan Rejžek / Kaleidoskop

Kaleidoskop je poslechový klubový pořad, který volně navazuje na programy, které JR za minulého režimu připravoval po celé republice. V první polovině Kaleidoskopu JR vzpomínal na Davida Bowieho. Ve

druhé části nás seznámil s naší i světovou hudbou, kterou na Radiožurnálu určitě neuslyšíte.

Beseda

21. 3. Work & Travel

Work and Travel USA je nejlepší způsob, jak prožít léto v Americe. Work and Travel, to jsou nezapomenutelné zážitky, kamarádi, cestování, angličtina a také pracovní zkušenosti. Každoročně se programu účastní stovky studentů vysokých a vyšších odborných škol. Návštěvníci se dozvěděli, jaká jsou jejich práva a na koho se obrátit v případě problémů. Jak v rámci programu sladit práci s cestováním a jaké jsou vízové povinnosti a možnosti. Na vše se mohli zeptat pracovníků konzulárního oddělení Velvyslanectví USA v Praze.

Přednášky

8. 2. „Someday We'll All Be Free“ / Black History Month (Dr. Derrais Carter)

Přednáška na příkladu hudby Donny Hathaway, Arethy Franklinové a Stevie Wondera vysvětlila klíčovou roli, kterou černá hudba sehrála při vytváření komunity a prosazování svobody.

2. 3. Reflections from the 2016 U.S. Presidential Race: Opportunities and Challenges for Women in High Level Politics

U příležitosti prezidentských voleb v USA vystoupila Jessica N. Grounds, současná mluvčí společnosti Running Start a bývalá mluvčí společnosti Ready for Hilary. Tématem její přednášky bylo, jak povzbudit ženy, aby vstoupily do vysoké politiky.

15. 4. Západní Kanada – Od Oceánu po Skalisté hory

Přednáška cestovatelů Miroslava Konvaliny a Miloslava Martana: Západní část Kanady je jednou z nejpestřejších přírodních oblastí světa. Krásná města Victoria a Vancouver dýchají velmi příjemnou a poklidnou atmosférou. Nádherná země, která se mění doslova před očima a uchvátí opravdu každého.

28. 4. Jak se volí americký prezident? (Jana Sehnálková)

Nevíte, jak funguje proces volby amerického prezidenta? Chcete vědět, jaký je rozdíl mezi primárkami a volebními shromážděními? Jste zmateni z průběhu voleb prezidenta USA?

3. 5. Media: The Fourth Branch of Government

Mluvčí Velvyslanectví USA v Praze Daniel Ernst diskutoval o tom, jak vlády pracují s médii.

19. 10. The Latino Vote and the 2016 Presidential Race

Přednáška dr. Ricarda Ramireze, politologa na University of Notre Dame, jehož výzkumné zájmy se soustředí na politické chování ve státní i místní politice a také politiku rasy a etnického původu. Ve svém výzkumu se zaměřuje na pochopení transformace občanské i politické participace na americkou demokracii a také na příčiny a důsledky rostoucí různorodosti mezi volenými zástupci.

25. 10. The Current Influence of Russia in Central Europe (prof. Thomas Nichols)

Mašinérie ruské propagandy je v České republice stále aktivnější a ruská verze interpretace dění je někdy považovaná za realitu místními politiky a médii. Většina seriózních českých médií není těmto dezinformačním zdrojům otevřená. Existuje nicméně řada internetových portálů, které se tváří jako zpravodajské servery a které věrně podporují ruskou politiku a šíří ruskou propagandu.

1. 11. U.S. Foreign Policy: Major Actors and Influencers

Přednáška Raye Castilla, rady pro tiskové a kulturní záležitosti Velvyslanectví USA v Praze, o klíčových aktérech v zahraniční politice USA. Kdo tvoří zahraniční politiku USA? Kdo jsou klíčoví aktéři a jaká je role Velvyslanectví USA?

Semináře

21. 1. Současná americká literatura

Současná knižní produkce USA je tradičně rozsáhlá a jakýkoli pokus o její zmapování musí nutně být subjektivní. Abychom pochopili hlavní trendy a šíři literární produkce současnosti, je třeba se také krátce zaměřit na její kořeny: např. na historické souvislosti, dobový kontext, multikulturalitu a hodnotové základy, které odlišují americkou společnost od západoevropské.

18. 2. Afroamerická literatura

Seminář byl připraven speciálně k americkému svátku The Black History Month. Připomenuli jsme si v něm postavení černošské komunity v průběhu historie, zhodnotili její postavení dnes a soustředili se na představení klíčových děl a afroamerických autorů.

18. 3. / 15. 4. MZK Teachers' Club: Self-reflection in Language Learning / Self-Develop

Jak dát studentům šanci stát se lepšími studenty?

7. 4. / 5. 10. Stipendia pro studium v USA

InfoUSA při Moravské zemské knihovně ve spolupráci s Fulbrightovou komisí a agenturou Sport & university připravili bezplatné semináře o možnostech studia a stipendií na amerických univerzitách.

17. 8. Current atmospherics for LGBT service members in the United States military

Diskuse na téma LGBT práva.

Autorské čtení

8. 12. „American Gypsy: a Memoir“ / Oksana Marafioti

Diskuse s americkou romskou autorkou Oksanou Marafioti o romské identitě, romské menšině žijící v USA a její knize *American Gypsy*.

Promítání

7. 4. Thrilla' in Manila

1. října spolu bojovali Joe Frazier a Muhammad Ali poslední ze svých soubojů a pod označením „Thrilla in Manila“ vstoupil do historie jako nejdramatičtější sportovní klání 20. století. Po promítání dokumentu následovala diskuse o rozmanitých otázkách, které film otevírá. Diskuzi vedl Dr. Joseph D. Lewandowski.

Německá knihovna

Výstava

1.–30. 4. / Papírák / Der Papierene

Komiksový román Saschi Dreiera *Papírák* (*Der Papierene*, 2009) nás zavede do meziválečné Vídně poblázněné fotbalem. Výstava *Papírák* je jednou z putovních výstav Rakouského kulturního fóra v Praze.

Autorská čtení

25. 2. Saša Stanišić / Vor dem Fest

19. 10. Kateřina Tučková / Fabrika

Interaktivní čtení

13. 2. Wimmelbuch – Winter

Knihy německé autorky Rotraut Susanne Berners plná barevných obrázků a hemžení postav, zvířat a předmětů přinesla dětem nejen množství dobrodružných zážitků, ale i rozšíření německé slovní zásoby na téma zima.

Prezentace knihy

8. 3. Boris Blahak / Franz Kafkas Literatursprache

Dr. phil. Boris Blahak, M.A., mluvil o tzv. pražské němčině. Na základě Kafkova rukopisu se pokusil rekonstruovat formu a podobu němčiny, jak byla každodenně používána v Praze kolem roku 1910.

Filmový klub (promítání)

15. 3. Die geliebten Schwestern

12. 4. Das merkwürdige Kätzchen

10. 5. Die Zeit der Kannibalen

8. 6. Hannah Arendt

4. 10. Who am I

8. 11. Die Kriegerin

6. 12. Jack

Přednášky

29. 2. Tomáš Dimter o díle Saši Stanišiće

Přednáška překladatele Tomáše Dimtera o knihách Saši Stanišiće, o zkušenostech s překladem románů *Jak voják opravuje gramofon* a *Noc před oslavou*.

Cyklus Současná německy psaná próza po roce 2000

22. 2. Martin Walser (Mgr. Aleš Urválek, Ph.D.)

Přednáška o velikánovi německé poválečné literatury Martinovi Walserovi. V centru přednášky stojí román *Ein springender Brunnen* z roku 1998, který sice nespadá pod prózu po roce 2000, nicméně román vyvolal v německé společnosti debatu, která se protáhla až do 21. století.

7. 3. Ilija Trojanow (PhDr. Jaroslav Kovář, Csc.)

PhDr. Jaroslav Kovář, Csc., se zabíral románem *Der Weltensammler* německého spisovatele bulharského původu Iliji Trojanowa.

14. 3. Reinhard Jirgl

(PhDr. Zdeněk Mareček, Ph.D.)

PhDr. Zdeněk Mareček, Ph.D., z germanistiky FF MU o románu *Nichts von euch auf Erden* z roku 2013 německého spisovatele Reinharda Jirgla.

21. 3. Juli Zeh (Mgr. Jan Budňák, Ph.D.)

Mgr. Jan Budňák, Ph.D., z germanistiky PdF MU o románu *Corpus delicti: Ein Prozess* z roku 2009 německé spisovatelky Juli Zeh.

4. 4. Saša Stanišić (Karolin Bůžek)

Karolin Bůžek, jazyková asistentka na germanistice FF MU, o románu *Vor dem Fest* německy píšícího spisovatele Saši Stanišiće.

11. 4. Thomas Glavinic (Erkan Osmanović)

Erkan Osmanović, MA, zahraniční lektor na germanistice FF MU, o románu z roku 2009 nominovaného na cenu Deutscher Buchpreis *Das Leben der Wünsche* rakouského spisovatele Thomase Glavinice.

18. 4. Peter Stamm (Mgr. Iveta Tomašíková)

Mgr. Iveta Tomašíková, doktorandka na germanistice FF MU, o románu *Agnes* švýcarského spisovatele Petra Stamma.

25. 4. Uwe Tellkamp (Mgr. Richard Guniš)

Richard Guniš o románu *Der Turm* německého spisovatele Uwe Tellkampa.

2. 5. Jenny Erpenbeck

(Mgr. Martina Trombiková, Ph.D.)

Mgr. Martina Trombiková, Ph.D., o románu *Gehen, ging, gegangen* německé spisovatelky Jenny Erpenbeck.

9. 5. Robert Menasse

(Mgr. Vojtěch Trombik, Ph.D.)

Mgr. Vojtěch Trombik, Ph.D., o románu *Don Juan de La Mancha* rakouského spisovatele Roberta Menasse.

Německá a rakouská literatura – jednoduše a srozumitelně

Cyklus pravidelných populárně naučných přednášek mapujících německou a rakouskou literaturu od 18. století až po současnost. Výběr se orientoval doporučenou četbou určenou pro studenty germanistiky, přednášky byly však určené široké veřejnosti. Zakončením cyklu byl přístupný modul se všemi informacemi a odkazy k sekundární literatuře, který si můžou přítomní i nepřítomní zájemci stáhnout nebo nechat přepsat.

21. 11. Friedrich Gottlieb Klopstock

22. 11. Gotthold Ephraim Lessing

7. 12. Jakob Michael Reinhold Lenz

Rakouská knihovna

Výstavy

12. 3. / 100. výročí od úmrtí Marie von Ebner-Eschenbach a nové vydání jejího souborného díla
Dne 12. března 2016 uplynulo sto let od úmrtí rakouské spisovatelky Marie von Ebner-Eschenbach. U výpůjčního pultu v Zahraničních knihovnách byla tento den výstavka nové edice souborného díla autorky a do češtiny přeložené aforizmy.

10. 10. – 10. 12. / Österreich liest: Literatur geht wandern (Rakousko čte: Literatura jde na vandr)

V rámci celorakouské kampaně „Rakousko čte“ připravila MZK mobilní knihovničku nabízející

literaturu pro všechny zájemce. Princip akce byl: půjčit – přečíst – vrátit – doporučit dál.

Autorské čtení

6. 4. Judith Taschler: Die Deutschlehrerin

Judith Taschler, rakouská spisovatelka narozená roku 1970 v Linci, toho nepotřebuje mnoho, aby ve svém druhém románě *Die Deutschlehrerin* pohltila a zaujala čtenáře od první do poslední stránky. Stačí vynikající učitelka němčiny, její stará láska, která se překvapivě objeví, a údajně unesený syn.

Prezentace knihy

19. 4. Radek Malý / Kraj kde žili lidé a knihy. Poezie Bukoviny

Výbor Zasypaná studna v překladech a výběru Radka Malého představil českým čtenářům poprvé v ucelené knižní podobě německy psanou poezii z Bukoviny.

Filmový klub (promítání)

12. 1 Lourdes

Co je zázrak? A jak se s ním vypořádat, když v něho někdo nevěří? K vozíku připoutaná Christina je skeptická jak k víře v zázraky, tak i k turisticky frekventovanému místu Lurdy.

13. 12. Krátké filmy z Rakouska

Temný road-trip otce a dcery, pohádka pro dospělé s oslíkem v hlavní roli, stínový boxer, který musí porazit své demony a osmiminutová vesmírná odysea za zvuků baroka a elektroniky. To bylo možné vidět ve výběru oceněných krátkých filmů z Rakouska za rok 2016.

Přednášky

22. 3. Současná rakouská literatura

O současné rakouské literatuře mluvila Mag. Dr. Daniela Strigl, porotkyně nejznámějších literárních cen v německém jazykovém prostoru – Ingeborg-Bachmann-Preis, Deutscher Buchpreis, Preis der Leipziger Buchmesse, autorka publikací o spisovatelech a spisovatelkách, jako např. Theodor Kramer, Marlen Haushofer a Marie von Ebner-Eschenbach, držitelka ceny za literární kritiku Alfred-Kerr-Preis a vyučující na Vídeňské univerzitě přednášela v Brně o trendech a tendencích současné rakouské literatury.

31. 3. Společná česko-rakouská kniha o dějinách

Tým českých a rakouských historiků zpracovával populárně naučnou knihu a didaktický materiál pro školní vyučování o moderních dějinách obou zemí v 19. a 20. století.

12. 10. Mytologie seriálu: Altes Geld

Rakouský seriál *Altes Geld* v průběhu deseti dní zobrazuje společenský obraz současného Rakouska. Na vybraných scénách a postavách ilustroval lektor p. Otto Schnelzer z germanistiky FF MU svéráz rakouské mentality a vyprávěčské možnosti nové televizní tvorby našich sousedů, které mohou sloužit i jako inspirace.

Španělská knihovna

Výstavy

7.–22. 7. / Výstava portrétů laureátů Cervantesovy ceny

Cervantesova cena je nejprestižnější španělská literární cena. Uděluje se každý rok 23. dubna, v den výročí smrti Miguela de Cervantese. U příležitosti otevření Španělské knihovny jsme připravili výstavu portrétů laureátů Cervantesovy ceny.

4. 7. / První a další vydání románu Důmyslný rytíř Don Quijote de la Mancha

Jen na jediný den, při příležitosti slavnostního otevření Španělské knihovny, bylo k vidění první lisabonské vydání románu *Důmyslný rytíř Don Quijote de la Mancha* z roku 1605. Vedle tohoto unikátu z fondu knihovny rajhradského kláštera, která je spravována Muzeem Brněnska, si návštěvníci mohli prohlédnout i další vydání Cervantesových děl z fondu MZK.

Don Quijote promítá (promítání)

21. 11. Donkey Xote

Co když dobrodružství Dona Quijota nebyla přesně taková, jak je známe z vyprávění? Přišla chvíle, aby nám Rucio – nejpodnikavější a nejodvážnější oslík v Kastilii vyprávěl, jak to bylo doopravdy. Animovaný film na motivy Dona Quijota.

19. 12. Magnetický strom

Kritika i oslava rodinného života. Matka Carla, otec Diego a dcera Marianela se chystají na návrat příbuzného Bruna z Německa. Ten navrhne, že by se mohli vypravit na jedno místo ze svého dětství – na magnetický strom. Občas až dokumentární záznam z rodinného setkání, občas naopak magicko-realistické vyprávění.

Workshopy

18. 11. / 6. 12. Workshop Don Quijote putuje

PUBLIKAČNÍ AKTIVITY A VYSTOUPENÍ NA KONFERENCÍCH

Knihy

DUFKA, Jiří, BOROVSÝ, Tomáš, BOČKOVÁ, Hana a Veronika ČAPSKÁ. *O cestách a putováních. Cestopisy z historických fondů MZK. Katalog výstavy*. Brno: Moravská zemská knihovna v Brně, 2016, 125 s. ISBN 978-80-7051-224-1.

GÖSSEL, Gabriel a Filip ŠÍR. *Recorded sound in Czech Lands 1900–1946*. Brno: The Moravian Library, 2016, 205 s. ISBN 978-80-7051-218-0.

HOUZAR, Petr. *Klíč ke znakům měst*. Brno: Moravská zemská knihovna v Brně, 2016, 318 s. ISBN 978-80-7051-221-0.

KUBÍČEK, Tomáš. *Moravská zemská knihovna: její historie, současnost, vize*. Brno: Moravská zemská knihovna v Brně, 2016, 127 s. ISBN 978-80-7051-212-8.

MACHÁČKOVÁ, Romana a kol. *Sylvie Richterová. Proměny cesty. Katalog k výstavě*. Brno: Moravská zemská knihovna v Brně, 2016, 142 s. ISBN 978-80-7051-225-8.

MAŇAS, Vladimír, ŽŮREK, Pavel a kol. *Cantantibus organis. Hudební kultura raného novověku ve středoevropských souvislostech. Ad honorem Jiří Sehnal*. Brno: Moravská zemská knihovna v Brně, 2016, 227 s. ISBN 978-80-7051-222-7.

Kapitoly v knize

KUBÍČEK, Tomáš. Komentář. In: ČEP, Jan. *Povídky*. Brno: Host, 2016, s. 307–319. ISBN 978-80-7491-657-1.

KUBÍČEK, Tomáš. Cesta k překladu. In: *Česká literatura v překladu 1998–2016*. Praha: Ministerstvo kultury ČR, 2016, s. 5–13. ISBN 978-80-875546-24-6.

Sborníky

FOBEROVÁ, Libuše, ed. *Knihy ve 21. století. Redefinování role knihoven ve 21. století. Mezinárodní setkání odborníků, které uspořádal Ústav bohemistiky a knihovnictví Filozoficko-přírodovědecké fakulty Slezské univerzity v Opavě. 16.–18. února 2016*. Brno: Moravská zemská knihovna v Brně, 2016, 186 s. ISBN 978-80-7051-220-3.

MACHÁČKOVÁ, Romana, PAVELKOVÁ, Jindra a Soňa ŠINCLOVÁ, eds. *Libraries V4 in the Decoy of Digital Age. Proceedings of the 6th Colloquium of Library and Information experts of the V4 Countries held from 31st May – 1st June 2016 in Brno = Knihovny zemí V4 v nástahách digitálního věku. Sborník příspěvků ze 6. kolokvia knihovnicko-informačních expertů zemí V4 konaného 31. května – 1. června 2016 v Brně*. Brno: Moravská zemská knihovna v Brně, 2016, 468 s. ISBN 978-80-7051-216-6.

Články a studie

DAMBORSKÁ, Lenka a Petr ŽABIČKA. Mobilní aplikace pro digitální knihovnu Kramerius. In: *INFORUM* [online]. 2016, 22. ročník konference o profesionálních informačních zdrojích, Praha 24.–25. května 2016 [cit. 10. 2. 2016]. ISSN 1801-2213. Dostupný z: <http://www.inforum.cz/archiv/inforum2016/cs/sbornik/>. DAMBORSKÁ, Lenka. E-learningový kurz Digitalizace v knihovnách. *Duha* [online]. 2016, 30 (3) [cit. 10. 2. 2016]. ISSN 1804-4255.

Dostupný z: <http://duha.mzk.cz/clanky/e-learningovy-kurz-digitalizace-v-knihovnach-0>.

DAMBORSKÁ, Lenka. Mobilní aplikace pro digitální knihovnu Kramerius. *Čtenář*. 2016, 68 (7–8), s. 54–55. ISSN 0011-2321.

DAMBORSKÁ, Lenka. Digitální knihovna MZK: její vývoj, mobilní aplikace a uživatelé. *Knihovny současnosti* [online]. 2016, s. 179–196 [cit. 10. 2. 2016]. ISBN 978-80-86249-80-3 (pdf).

Dostupný z: http://sdruk.mpl.cz/data/xinha/sdruk/2016/KKS/sbornik/Knihovny_soucasnosti_2016.pdf.

DILHOFOVÁ, Adéla. Knihovny v Dánsku – knihovny o lidech. *Duha* [online]. 2016, **30** (1) [cit. 10. 2. 2016]. ISSN 1804-4255.
Dostupný z: <http://duha.mzk.cz/clanky/knihovny-v-dansku-knihovny-o-lidech>.

DILHOFOVÁ, Adéla. Knihovny v Německu. *Duha* [online]. 2016, **30** (2) [cit. 10. 2. 2016]. ISSN 1804-4255. Dostupný z: <http://duha.mzk.cz/clanky/knihovny-v-nemecku>.

DILHOFOVÁ, Adéla. Možnosti celoživotního vzdělávání knihovníků. *Duha* [online]. 2016, **30** (1) [cit. 10. 2. 2016]. ISSN 1804-4255.
Dostupný z: <http://duha.mzk.cz/clanky/moznosti-celozivotniho-vzdelavani-knihovniku>.

DILHOFOVÁ, Adéla. Po stopách návštěvníků knihoven v Holandsku. *Duha* [online]. 2016, **30** (4) [cit. 10. 2. 2016]. ISSN 1804-4255.
Dostupný z: <http://duha.mzk.cz/clanky/po-stopach-navstevniku-knihoven-v-holandsku>.

DILHOFOVÁ, Adéla. Profesní vzdělávání knihovníků v Moravské zemské knihovně v Brně. *Čtenář*. 2016, **54** (2), s. 54–55. ISSN 0011-2321.

DILHOFOVÁ, Adéla. Setkání redakcí knihovnických časopisů v Moravské zemské knihovně. *Duha* [online]. 2016, **30** (2) [cit. 10. 2. 2016]. ISSN 1804-4255.
Dostupný z: <http://duha.mzk.cz/clanky/setkani-redakci-knihovnickych-casopisu-v-moravske-zemske-knihovne>.

DILHOFOVÁ, Adéla. Studijní cesta SKIP: vybrané knihovny v Německu a jedna v Nizozemí navíc. *Bulletin SKIP* [online]. 2016, **15** (4), [cit. 10. 2. 2016].
Dostupný z: http://bulletin.skipcr.cz/bulletin/Bull16_414.htm#ti.

DUDA, Erich. Geografické vyhledávání dokumentů. *Geodetický a kartografický obzor* [online]. 2016, **62/104** (1). ISSN 1805-7446. Dostupný z: http://egako.eu/wp-content/uploads/2016/04/gako_2016_01-1.pdf.

FUKAROVÁ, Eva. Slavnostní otevření Španělské knihovny v Moravské zemské knihovně. *Duha* [online]. 2016, **30** (3) [cit. 10. 2. 2016]. ISSN 1804-4255.
Dostupný z: <http://duha.mzk.cz/clanky/slavnostni-otevreni-spanelske-knihovny-v-moravske-zemske-knihovne>.

HEILANDOVÁ, Lucie. Brněnské knihkupectví a tiskárna BUSCHAK & IRRGANG. *Studia Bibliographica Posoniensia*. 2016. Bratislava: Univerzitná knižnica v Bratislave, 2016, s. 34–45. ISBN 978-80-89303-52-6, ISSN 1337-0723.

HEILANDOVÁ, Lucie. Trasslerova brněnská půjčovna knih a její stopy ve fondu rajhradské klášterní knihovny. In: *Bibliotheca Antiqua 2016* [online]. Sborník z 25. konference, 9.–10. listopadu 2016 Olomouc. Olomouc: Vědecká knihovna v Olomouci – Sdružení knihoven ČR, 2016, s. 138–143 [cit. 10. 2. 2016]. ISBN 978-80-7053-315-4, ISBN 978-80-86249-79-7. Dostupný z: <http://www.vkol.cz/cs/aktivity/konference-a-odborna-setkani/25--rocnik-odborne-konference/clanek/program-konference/>.

HEILANDOVÁ, Lucie. The Graphic Collection of Rajhrad Monastery as the Image of the Representation and Artistic Activities of the Rajhrad Monaster. In: *Kniha 2016. Zborník o problémoch a dejinách knižnej kultúry. Výskum dejín knižnej kultúry na Slovensku a v stredoeurópskom priestore*. Martin: Slovenská národná knižnica, 2016, s. 101–110. ISBN 978-80-8149-072-9, ISSN 1336-5436.

INDRÁK, Michal. Digitalizace periodik v Moravské zemské knihovně v Brně. *Duha* [online]. 2016, **30** (3) [cit. 10. 2. 2016]. ISSN 1804-4255.
Dostupný z: <http://duha.mzk.cz/clanky/digitalizace-periodik-v-moravske-zemske-knihovne-v-brne>.

KRATOCHVÍLOVÁ, Monika. Doma jsem tam, kde mám knihovnu. *Moderní obec*. 2016, **22** (9), s. 48. ISSN 1211-0507.

KRATOCHVÍLOVÁ, Monika. Exkurze pro veřejnost v Moravské zemské knihovně. *Duha* [online]. 2016, **30** (3) [cit. 10. 2. 2016]. ISSN 1804-4255. Dostupný z: <http://duha.mzk.cz/clanky/exkurze-pro-verejnost-v-moravske-zemske-knihovne>.

KRATOCHVÍLOVÁ, Monika. Kreativní Libuše Nivnická. *Duha* [online]. 2016, **30** (1) [cit. 10. 2. 2016]. ISSN 1804-4255. Dostupný z: <http://duha.mzk.cz/clanky/kreativni-libuse-nivnicka>.

KRATOCHVÍLOVÁ, Monika. Nový dotační titul Obecní knihovny. *Duha* [online]. 2016, **30** (4) [cit. 10. 2. 2016]. ISSN 1804-4255.
Dostupný z: <http://duha.mzk.cz/clanky/novy-dotacni-titul-obecni-knihovny>.

KRATOCHVÍLOVÁ, Monika. Seminář knihoven paměťových institucí Jihomoravského kraje. *Duha* [online]. 2016, **30** (2) [cit. 10. 2. 2016]. ISSN 1804-4255.

Dostupný z: <http://duha.mzk.cz/clanky/seminar-knihoven-pametovych-instituci-jihomoravského-kraje>. KUBÍČEK, Jaromír. Národní jednoty a organizace knihovnictví v letech 1884–1919. *ČMM*. 2016, **135** (1), s. 21–40. ISSN 0323-052X.

KUBÍČEK, Tomáš. Česki literární premii. In: *Czech in. Gazeta pro knižní, písemní i literární Českoj Republiki*. Kijev: Český Centr Kijev, 2016, s. 8.

KUBÍČEK, Tomáš. Knihovny zemí V4 v nástrahách digitálního věku. In: MACHÁČKOVÁ, Romana, PAVELKOVÁ, Jindra a Soňa ŠINCLOVÁ, eds. *Libraries V4 in the Decoy of Digital Age. Proceedings of the 6th Colloquium of Library and Information experts of the V4 Countries held from 31st May – 1st June 2016 in Brno = Knihovny zemí V4 v nástrahách digitálního věku. Sborník příspěvků ze 6. kolokvia knihovnicko-informačních expertů zemí V4 konaného 31. května – 1. června 2016 v Brně*. Brno: Moravská zemská knihovna v Brně, 2016, s. 7–8. ISBN 978-80-7051-216-6.

KUBÍČEK, Tomáš. Svět se mění – knihovny ne aneb Knihovna je stabilní jistota v nestabilním světě. In: FOBEROVÁ, Libuše, ed. *Kniha ve 21. století. Redefinování role knihoven ve 21. století. Mezinárodní setkání odborníků, které uspořádal Ústav bohemistiky a knihovnictví Filozoficko-přírodovědecké fakulty Slezské univerzity v Opavě. 16.–18. února 2016*. Brno: Moravská zemská knihovna v Brně, 2016, s. 9–14. ISBN 978-80-7051-220-3.

LIDMILA, Jan. Nahlédnutí do polských knihoven. *Duha* [online]. 2016, **30** (2) [cit. 10. 2. 2016]. ISSN 1804-4255. Dostupný z: <http://duha.mzk.cz/clanky/nahlednuti-do-polskych-knihoven>.

LIDMILA, Jan. Profesní vzdělávání MZK v roce 2016. *Duha* [online]. 2016, **30** (1) [cit. 10. 2. 2016]. ISSN 1804-4255. Dostupný z: <http://duha.mzk.cz/clanky/profesni-vzdelavani-mzk-v-roce-2016>.

LIDMILA, Jan. Slavnostní setkání knihoven obcí Jihomoravského kraje 2015. *Duha* [online]. 2016, **30** (1) [cit. 10. 2. 2016]. ISSN 1804-4255. Dostupný z: <http://duha.mzk.cz/clanky/slavnostni-setkani-knihoven-obci-jihomoravského-kraje-2015>.

MACHÁČKOVÁ, Romana. Cyklus Oči Brna pokračuje. *Duha* [online]. 2016, **30** (2) [cit. 10. 2. 2016]. ISSN 1804-4255. Dostupný z: <http://duha.mzk.cz/clanky/cyklus-oci-brna-pokracuje>.

MACHÁČKOVÁ, Romana. Cyklus Oči Brna v březnu a v dubnu. *Duha* [online]. 2016, **30** (1) [cit. 10. 2. 2016]. ISSN 1804-4255. Dostupný z: <http://duha.mzk.cz/clanky/cyklus-oci-brna-v-breznu-v-dubnu>.

MELICHAR, Marek, HUTAŘ, Jan, RŮŽIČKA, Michal, HRUŠKA, Zdeněk, VAŠEK, Zdeněk, BARTOŠEK, Miroslav a Martin LHOTÁK. Projekt ArcLib – budování systému pro dlouhodobou archivaci digitálních dat v českých knihovnách. *IT lib: Informačné technológie a knižnice*. 2016, **20** (2), s. 13–17. ISSN 1335-793X.

NEJEZCHLEBOVÁ, Jana. Výstava 30. výročí časopisu Duha. *Duha* [online]. 2016, **30** (2) [cit. 10. 2. 2016]. ISSN 1804-4255. Dostupný z: <http://duha.mzk.cz/clanky/vystava-30-vyroci-casopisu-duha>.

NEJEZCHLEBOVÁ, Jana. Třetí desetiletí (2007–2016). *Duha* [online]. 2016, **30** (3) [cit. 10. 2. 2016]. ISSN 1804-4255. Dostupný z: <http://duha.mzk.cz/clanky/treti-desetileti-2006-2016>.

NEJEZCHLEBOVÁ, Jana. 30. výročí časopisu Duha – závěr. *Duha* [online]. 2016, **30** (4) [cit. 10. 2. 2016]. ISSN 1804-4255. Dostupný z: <http://duha.mzk.cz/clanky/30-vyroci-casopisu-duha-zaver>.

PALEČEK, Pavel. Vítězslav Orel (1926–2015): Gregor Mendel's biographer and the rehabilitation of genetics in the Communist Bloc. *History and Philosophy of the Life Sciences*. 2016, **38** (3). DOI: 10.1007/s40656-016-0104-3. ISSN 0391-9714. Dostupný z: <http://link.springer.com/10.1007/s40656-016-0104-3>.

PAVELKOVÁ, Jindra. Budova Moravské zemské knihovny v Brně oslavila 15 let provozu. *Duha* [online]. 2016, **30** (2) [cit. 10. 2. 2016]. ISSN 1804-4255. Dostupný z: <http://duha.mzk.cz/clanky/budova-moravske-zemske-knihovny-v-brne-oslavila-15-let-provozu>.

PAVELKOVÁ, Jindra. Historie a skladba poslední žďárské klášterní knihovny. In: *Bibliotheca Antiqua 2016* [online]. Sborník z 25. konference, 9.–10. listopadu 2016 Olomouc. Olomouc: Vědecká knihovna v Olomouci – Sdružení knihoven ČR, 2016, s. 38–43 [cit. 10. 2. 2016]. ISBN 978-80-86249-79-7, ISBN 978-80-86249-79-7. Dostupný z: <http://www.vkol.cz/cs/aktivity/konference-a-odborna-setkani/25--rocnik-odborne-konference/clanek/program-konference/>.

PAVELKOVÁ, Jindra. Počátky odborné revue Studien und Mitteilungen zur Geschichte des Benediktinerordens. *Studia Bibliographica Posoniensia*. 2016. Bratislava: Univerzitná knižnica v Bratislave, 2016, s. 96–101. ISBN 978-80-89303-52-6, ISSN 1337-0723.

RICHTROVÁ, Eva. Digitization Work at the Library and Archives of the Benedictine Monastery in Rajhrad.

Digitization of Archival Files from the Fonds of the Benedictine Monastery in Rajhrad. *Studia historica Brunensia*. 2015, s. 119–131. ISSN 0231-7710.

ROSECKÝ, Václav a Michal MERTA. *Správce zdrojů*. Software [online]. Brno: Moravská zemská knihovna v Brně, 2016. Dostupný z: <https://github.com/moravianlibrary/RecordManager2>.

RYCHTÁŘ, Jan a Martin ŘEHÁNEK. *Kramérius pro Android*. Software [online]. Brno: Moravská zemská knihovna v Brně, 2016. Dostupný z: <https://github.com/moravianlibrary/kramerus-for-android>.

RYCHTÁŘ, Jan. *Registr Kramériů*. Software [online]. Brno: Moravská zemská knihovna v Brně, 2016. Dostupný z: <https://github.com/moravianlibrary/registr-krameriui>.

STODOLOVÁ, Tereza. Jižní Morava čte. *Duha* [online]. 2016, **30** (2) [cit. 10. 2. 2016]. ISSN 1804-4255. Dostupný z: <http://duha.mzk.cz/clanky/jizni-morava-cte>.

STODOLOVÁ, Tereza. Projekt Jižní Morava čte. *Duha* [online]. 2016, **30** (4) [cit. 10. 2. 2016]. ISSN 1804-4255. Dostupný z: <http://duha.mzk.cz/clanky/projekt-jizni-morava-cte>.

STUDENÍKOVÁ, Štěpánka. Cyklus Oči Brna v říjnu: prof. PhDr. Jiří Sehnal, CSc. *Duha* [online]. 2016, **30** (3) [cit. 10. 2. 2016]. ISSN 1804-4255. Dostupný z: <http://duha.mzk.cz/clanky/cyklus-oci-brna-v-rijnu-prof-phdr-jiri-sehnal-csc>.

ŠINCLOVÁ, Soňa. Bohemistický seminář. *Duha* [online]. 2016, **30** (3) [cit. 10. 2. 2016]. ISSN 1804-4255. Dostupný z: <http://duha.mzk.cz/clanky/bohemisticky-seminar>.

ŠINCLOVÁ, Soňa. Brněnský expresionismus v poli meziválečné literatury. *Duha* [online]. 2016, **30** (4) [cit. 10. 2. 2016]. ISSN 1804-4255. Dostupný z: <http://duha.mzk.cz/clanky/brnensky-expresionismus-v-poli-mezivalecne-literatury>.

ŠINCLOVÁ, Soňa. Frankfurtský knižní veletrh. *Duha* [online]. 2016, **30** (4) [cit. 10. 2. 2016]. ISSN 1804-4255. Dostupný z: <http://duha.mzk.cz/clanky/frankfurtsky-knizni-veletrh>.

ŠINCLOVÁ, Soňa. Knihovny zemí V4 v nástrahách digitálního věku: sborník z konference. *Duha* [online]. 2016, **30** (3) [cit. 10. 2. 2016]. ISSN 1804-4255. Dostupný z: <http://duha.mzk.cz/clanky/knihovny-zemi-v4-v-nastrahach-digitalniho-veku-sbornik-z-konference>.

ŠINCLOVÁ, Soňa. Konference Knihovny zemí V4+ v nástrahách digitálního věku. *Duha* [online]. 2016, **30** (2) [cit. 10. 2. 2016]. ISSN 1804-4255. Dostupný z: <http://duha.mzk.cz/clanky/konference-knihovny-zemi-v4-v-nastrahach-digitalniho-veku>.

ŠINCLOVÁ, Soňa. Prezence české knižní kultury na zahraničních knižních veletrzích. *Duha* [online]. 2016, **30** (1) [cit. 10. 2. 2016]. ISSN 1804-4255. Dostupný z: <http://duha.mzk.cz/clanky/prezentace-ceske-knizni-kultury-na-zahranicnich-kniznich-veletrzich>.

ŠINCLOVÁ, Soňa. Shifting Scenes and Characters: Representations of Salome and the Story of Beheading of John the Baptist in Visual Art. *Visual Past: a Journal for the Study of Past Visual Cultures* [online]. 2016, **3** (1), s. 449–468 [cit. 10. 2. 2016]. ISSN 2199-1383. Dostupný z: http://www.visualpast.de/archive/pdf/vp2016_0449.pdf.

ŠKOP, Michal. Učíme se s tabletem: přání nebo skutečnost? *Duha* [online]. 2016, **30** (1) [cit. 10. 2. 2016]. ISSN 1804-4255. Dostupný z: <http://duha.mzk.cz/clanky/ucime-se-s-tabletem-prani-nebo-skutecnost>.

VESELÁ, Irena. Costanza e Fortezza A. D. 2015 – Eine „republikanische Krönungsoper“. Reflexionen zur Neuaufführung des Werkes. *Frühneuzeit-Info*. 2016, **27**, s. 71–79. ISSN 0940-4007.

VŘESKÁ, Helena. Univerzitná knižnica v Bratislave. *Duha* [online]. 2016, **30** (3) [cit. 10. 2. 2016]. ISSN 1804-4255. Dostupný z: <http://duha.mzk.cz/clanky/univerzitna-kniznica-v-bratislave>.

VYHLÍDAL, Ondřej. *Kramérius pro iOS*. Software [online]. Brno: Moravská zemská knihovna v Brně, 2016. Dostupný: <https://github.com/moravianlibrary/kramerus-for-ios>.

ŽABIČKA, Petr, ŽABIČKOVÁ, Petra a Martin KRAVEC. Knihovny.cz – začínáme. *Knihovny současnosti* [online]. 2016, s. 322–330 [cit. 10. 2. 2016]. ISBN 978-80-86249-80-3 (pdf). Dostupný z: http://sdruk.mlp.cz/data/xinha/sdruk/2016/KKS/sbornik/Knihovny_soucasnosti_2016.pdf.

ŽABIČKA, Petr, ŽABIČKOVÁ, Petra a Martin KRAVEC. Knihovny.cz: Spuštění se blíží. In: *INFORUM* [online]. 2016, 22. ročník konference o profesionálních informačních zdrojích, Praha 24.–25. května 2016, Praha [cit. 10. 2. 2016]. ISSN 1801-2213. Dostupný z: <http://www.inforum.cz/archiv/inforum2016/cs/sbornik/>.

ŽABIČKA, Petr. Betaverze Centrálního portálu českých knihoven se představuje – beta.knihovny.cz. *Čtenář*. 2016, **68** (2), s. 43–46. ISSN 0011-2321.

ŽABIČKOVÁ, Petra, KRAVEC, Martin, ROSECKÝ, Václav a Petr ŽABIČKA. *Portál Knihovny.cz*. Software [online]. Brno: Moravská zemská knihovna v Brně, 2016. Dostupný z: www.knihovny.cz.
ŽABIČKOVÁ, Petra. Open source is awesome: Národní portály v éře digitálního věku. *Čtenář*. 2016, **68** (10), s. 349–351. ISSN 0011-2321.
ŽABIČKOVÁ, Petra. Zapojování knihovny do portálu Knihovny.cz. *Duha* [online]. 2016, **30** (3) [cit. 10. 2. 2016]. ISSN 1804-4255.
Dostupný z: <http://duha.mzk.cz/clanky/zapojovani-knihovny-do-portalu-knihovnycz>.

Vystoupení na konferencích

DAMBORSKÁ, Lenka a Petr ŽABIČKA. Mobilní aplikace pro digitální knihovnu Kramerius (poster, prezentace). In: *INFORUM 2016: 24.–25. 5. 2016, Praha*.
DAMBORSKÁ, Lenka. Digitální knihovna MZK – její vývoj, mobilní aplikace a uživatelé. In: *Knihovny současnosti: 6.–8. 9. 2016, Olomouc*.
DAMBORSKÁ, Lenka. Mobilní aplikace K5 a vývoj Krameria: novinky, současný stav, weboví klienti. In: *Seminář k digitalizaci pro KK V.: 6.–7. 4. 2016, Brno*.
DAMBORSKÁ, Lenka. Mobilní aplikace pro digitální knihovnu Kramerius (Android, iOS). In: *Nové technologie a jejich využití v knihovnách I.: 20. 9. 2016, Praha*.
DAMBORSKÁ, Lenka. Přehled verzí Krameria. In: *Seminář VISK 7: 30. 5. 2016, Praha*.
DILHOFOVÁ, Adéla. Kurz knihovník akvizitér. In: *26. akviziční seminář v Havlíčkově Brodě: 13. 10. 2016, Havlíčkův Brod*.
DUFKA, Jiří a Eva CHODĚJOVSKÁ. Mapy, plány a jejich zpřístupňování. In: *Semilský zimní seminář: 23. 5. 2016, Semily*.
DUFKA, Jiří. Zpřístupňování starých map ve webovém prostředí. In: *Staré mapy v současnosti: 4. 10. 2016, Zlín*.
HEILANDOVÁ, Lucie. Grafická sbírka rajhradského kláštera jako obraz reprezentace a uměleckých aktivit rajhradských benediktinů. In: *Knížnica ako fenomén kultúry a vzdelanosti: 11.–13. 5. 2016, Martin*.
HEILANDOVÁ, Lucie. Trasslerova brněnská půjčovna knih a její stopy ve fondu rajhradské klášterní knihovny. In: *Bibliotheca Antiqua 2016: 9.–10. 11. 2016, Olomouc*.
HRUŠKA, Zdeněk. LTP-Pilot + Arclib a jak to s nimi vypadá. In: *Seminář k digitalizaci pro KK V.: 6.–7. 4. 2016, Brno*.
INDRÁK, Michal. Digitalizace periodik v Moravské zemské knihovně v Brně. In: *Seminář knihoven pamětových institucí Jihomoravského kraje: 25. 4. 2016, Brno*.
INDRÁK, Michal. Strategie digitalizace a její vývoj v MZK + NDK: současný stav. In: *Seminář k digitalizaci pro KK V.: 6.–7. 4. 2016, Brno*.
KRATOCHVÍLOVÁ, Monika. Komunikace se zřizovateli knihoven a finanční podpora knihoven mimo RF. In: *3. workshop pro metodiky knihoven: 20.–21. 10. 2016, Kutná Hora*.
KUBÍČEK, Jaromír. Banská města a slovenské pohádky Němcové–Dobšinského. In: *Kolokvium českých moravských a slovenských bibliografů 2016: 9.–11. 10. 2016*.
KUBÍČEK, Tomáš. Knihovna jako stabilní jistota v nestabilním světě. In: *Redefinování role knihoven v 21. století: 16.–18. 2. 2016, Opava*.
KUBÍČEK, Tomáš. Knihovny zemí V4 v nástrahách digitálního věku. In: *Knihovny zemí V4 v nástrahách digitálního věku, 31. 5. – 1. 6. 2016, Brno*.
KUBÍČEK, Tomáš. Ungarova variace expresionismu. In: *Brněnský expresionismus v poli meziválečné literatury: 7.–8. 9. 2016, Brno*.
PAVELKOVÁ, Jindra. Das Interesse des Klosters Raigern für die Außenwelt aus der Perspektive des Fascis diversarum. In: *Monastica Historica III.: 21.–23. 9. 2016, Melk*.
PAVELKOVÁ, Jindra. Historie a skladba poslední žďárské klášterní knihovny. In: *Bibliotheca Antiqua 2016: 9.–10. 11. 2016, Olomouc*.
RICHTROVÁ, Eva. Česká katolická charita ve službách církve a vlasti. Pokus o „modernizaci“ Charity pod taktovkou komunistického režimu. In: *Konference Modernizace církve od zrušení jezuitského řádu do II. vatikánského koncilu: 20. 5. 2016, Plumlov*.

- RUMÁNEK, Martin. Správa Krameria: bezpečnost, skripty, editor, dotazy. In: *Seminář k digitalizaci pro KK V.: 6.–7. 4. 2016, Brno.*
- SMOLOVÁ, Martina. Peter Jilemnický do otištění Pádu v KLN. In: *Kolokvium českých moravských a slovenských bibliografů 2016: 9.–11. 10. 2016.*
- STODOLOVÁ, Tereza. Metodické centrum pro výstavbu a rekonstrukce knihoven. In: *3. workshop pro metodiky knihoven: 20.–21. 10. 2016, Kutná Hora.*
- ŠINCLOVÁ, Soňa. Mezi symbolismem a expresionismem: umělecká skupina SURSUM. In: *Brněnský expresionismus v poli meziválečné literatury: 7.–8. 9. 2016, Brno.*
- ŠÍR, Filip a Iva HOROVÁ. Connect, Collect, Collaborate: Join Us As We Create the International Bibliography of Discographies. In: *IASA 2016 Conference: 25.–29. 9. 2016.*
- ŠÍR, Filip, HOROVÁ, Iva, NOVOTNÁ, Helena a Gabriel GÖSSEL. Seminář o zvukových dokumentech. In: *Seminář pro krajské knihovny: 2. 12. 2016, Karlovy Vary.*
- ŠÍR, Filip, HOROVÁ, Iva, NOVOTNÁ, Helena a Gabriel GÖSSEL. Seminář o zvukových dokumentech. In: *Seminář pro krajské knihovny: 26. 7. 2016, Hradec Králové.*
- ŠÍR, Filip, HOROVÁ, Iva, NOVOTNÁ, Helena a Gabriel GÖSSEL. Seminář o zvukových dokumentech. In: *Seminář pro krajské knihovny: 25. 10. 2016, Zlín.*
- ŠÍR, Filip, HOROVÁ, Iva, NOVOTNÁ, Helena a Gabriel GÖSSEL. Seminář o zvukových dokumentech. In: *Seminář pro krajské knihovny: 26. 10. 2016, Olomouc.*
- ŠÍR, Filip, HOROVÁ, Iva, NOVOTNÁ, Helena a Gabriel GÖSSEL. Seminář o zvukových dokumentech. In: *Seminář pro krajské knihovny: 15. 11. 2016, Liberec.*
- ŠÍR, Filip, HOROVÁ, Iva, NOVOTNÁ, Helena a Gabriel GÖSSEL. Seminář o zvukových dokumentech. In: *Seminář pro krajské knihovny: 23. 11. 2016, Kladno.*
- ŠÍR, Filip. International Bibliography of Discographies: a Worldwide Collaborative Project. In: *IASA 2016 Conference: 25.–29. 9. 2016.*
- ŽABIČKA, Petr a Bohdana STOKLASOVÁ. KNIHOVNY.CZ – veřejné zahájení provozu centrálního portálu knihoven a novinky pro rok 2017. In: *Archivy, knihovny a muzea v digitálním světě: 30. 11. – 1. 12. 2016, Praha.*
- ŽABIČKA, Petr a Petra ŽABIČKOVÁ. Dvoudenní detailní prezentace CPK. In: *SDRUK – IT sekce – Seminář k CPK: 8.–9. 6. 2016, Brno.*
- ŽABIČKA, Petr a Petra ŽABIČKOVÁ. Knihovny.cz – Discovery portal for Czech Libraries. In: *Knihovny zemí V4 v nástrahách digitálního věku: 31. 5. – 1. 6. 2016, Brno.*
- ŽABIČKA, Petr, ŽABIČKOVÁ, Petra a Martin KRAVEC. Knihovny.cz – spuštění se blíží. In: *INFORUM 2016: 24.–25. 5. 2016, Praha.*
- ŽABIČKA, Petr, ŽABIČKOVÁ, Petra a Martin KRAVEC. Knihovny.cz – začínáme. In: *Knihovny současnosti: 6.–8. 9. 2016, Olomouc.*
- ŽABIČKA, Petr. Analytická bibliografie a CPK. In: *SDRUK – bibliografická sekce: 6. 4. 2016, Praha.*
- ŽABIČKA, Petr. On-line platby v MZK. In: *SDRUK – sekce pro služby: 15. 5. 2016, Praha.*
- ŽABIČKA, Petr. Práce s identitami na portálu knihovny.cz. In: *Seminář Univerzitní identity 2016: 13. 10. 2016, Praha.*

Vedení kvalifikačních prací

Prof. PhDr. Tomáš Kubíček, Ph.D.

Obhájené:

bakalářské práce

Kulhánková, Anna: Peklo Beneš (Pdf UK)

Podobová, Karolína: Odsun; česko-německé vztahy a postava Němce v současné české próze (Pdf UK)

diplomové práce

Marie Procházková: 60. léta v obraze literárních autobiografií (Pdf UK)

Marie Zemanová: Hudební inspirace v díle Milana Kundery (Pdf UK)

Řešené:

bakalářské práce

Kovářová, Iveta: Petr Stančík – Mlýn na mumie (PdF UK)

diplomové práce

Peteříková, Pavlína: Kateřina Tučková – Žitkovské bohyně (PdF UK)

Perglerová, Jitka: Dětský čtenář – dětský básník (PdF UK)

Zajíček, Jan: Narativní analýza románu Jana Němce Dějiny světla (PdF UK)

disertační práce

Faulerová, Lucie: Nespolehlivost ve fikčním vyprávění (FF UPOL)

Pavelková, Olga: Fikční světy antiutopické literatury (FF UK)

Soukupová, Klára: Autobiografie v kontextu teorie pozicionality (FF UK)

Šinclová, Soňa: Postava Salome v proměně reprezentací (FF UPOL)

Ing. Petr Žabička

Řešené:

Diplomové práce

Ondřej Vyhlídal: Klient digitální knihovny Kramerius pro iOS (FI MU)

Fišer, Jakub: Mobilní aplikace pro iOS implementující IIIF API (FI MU)

Mgr. Lucie Heilandová

Řešené:

bakalářské práce

Blažková, Hana: Knihy Bedřicha Sylva Taroucy ve fondu Moravské zemské knihovny (FF MU)

Členství v komisích

Ilona Bašistová

člen pracovní skupiny pro zpracování speciálních dokumentů při Národní knihovně ČR

Mgr. Jiří Dufka

člen pracovní skupiny pro historické fondy při Národní knihovně ČR

Mgr. Radka Chlupová

člen pracovní skupiny pro zpracování seriálů při Národní knihovně ČR

prof. PhDr. Tomáš Kubíček, Ph.D.

člen oborové rady doktorského studia Teorie literatury ÚČL a LV FF UK Praha

člen oborové rady doktorského studia Dějiny novější české literatury FF JČU České Budějovice

člen oborové rady doktorského studia Teorie literatury KB FF UP Olomouc

člen Pražského lingvistického kroužku

člen redakce časopisu *ProInflow*

předseda redakční rady časopisu *Duha*

člen redakční rady časopisu *Česká literatura*

člen vědecké rady FF JČU v Českých Budějovicích

člen vědecké rady JČU v Českých Budějovicích

člen European Narratology Network

externí spolupracovník Forschergruppe Narratologie, Universität Hamburg

spolupracovník Centre de Recherches sur les Arts et le Langage, L'École des hautes études en sciences sociales (EHESS)

vedoucí ediční rady Knihovny možných světů nakladatelství Academia
člen Ústřední knihovnické rady
člen rady CPK
člen Rady Národní knihovny ČR, místopředseda Rady
člen předsednictva SDRUK
člen komise Ceny Jaroslava Seiferta
člen komise Magnesia Litera
člen komise pro podporu překladu české literatury

PhDr. Martina Machátová
garant za PATLIB centrum v MZK

Mgr. Jitka Machová
člen pracovní skupiny pro historické fondy při Národní knihovně ČR

Mgr. Josef Mikulášek
člen pracovní skupiny pro věcný popis při Národní knihovně ČR

PhDr. Jindra Pavelková
člen pracovní skupiny pro historické fondy při Národní knihovně ČR
člen komise VISK 6

Anna Sládková
člen pracovní skupiny pro zpracování speciálních dokumentů při Národní knihovně ČR

PhDr. Štěpánka Studeníková
člen pracovní skupiny pro ochranu, digitalizaci a zpřístupňování zvukových dokumentů (Virtuální národní fonotéka)

Filip Štr, DiS.
Discography Committee v International Association of Sound and Audiovisual Archives, předseda

Mgr. Michal Škop
člen pracovní skupiny pro Koncepti rozvoje knihoven, priorita č. 8 – Zabezpečit efektivní dostupnost EIZ pro širokou veřejnost
člen pracovní skupiny pro Koncepti rozvoje knihoven, priorita č. 19 – Marketing, komunikace

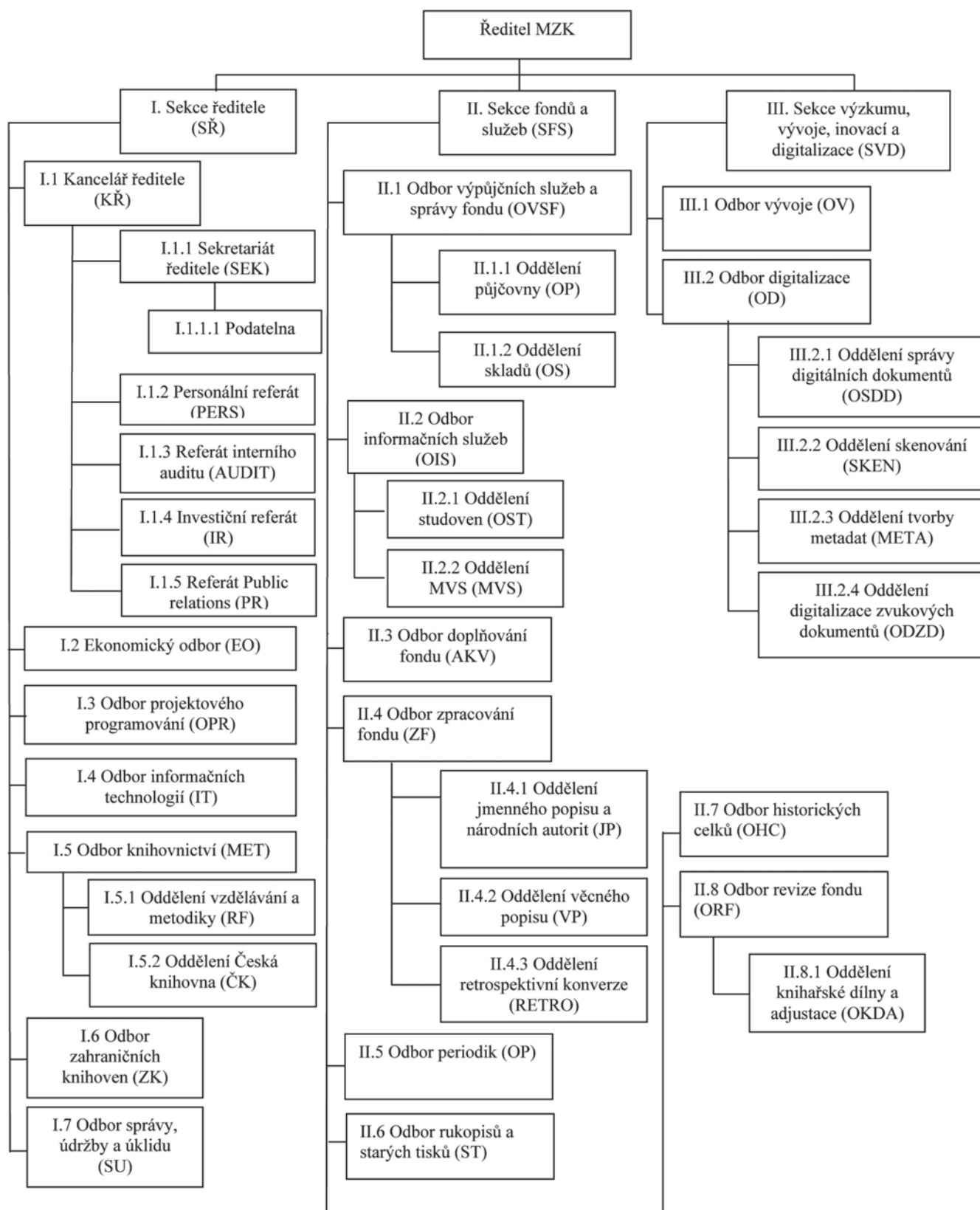
Mgr. Eva Tauwinklová
člen pracovní skupiny pro jmenné zpracování knih při Národní knihovně ČR
člen pracovní skupiny pro zpracování speciálních dokumentů při Národní knihovně ČR

Mgr. et Mgr. Jana Velebová
člen pracovní skupiny pro zpracování speciálních dokumentů při Národní knihovně ČR

Mgr. Irena Veselá, Ph.D.
člen výboru České národní skupiny IAML, z. s.
člen pracovní skupiny pro věcný popis hudebnin a zvukových dokumentů při Národní knihovně ČR
člen pracovní skupiny pro ochranu, digitalizaci a zpřístupnění zvukových dokumentů (Virtuální národní fonotéka)

Ing. Petr Žabička
člen komise VISK 7
člen komise VISK 8
člen vědecké rady Národní knihovny ČR
člen pracovní skupiny digitalizace při Ministerstvu kultury ČR

ORGANIZAČNÍ SCHÉMA ZE DNE 1. 12. 2014

Plnění výkonových ukazatelů za rok 2016

úkol	MZK celkem plán	z toho jednotlivé knihovny (vyplňovat jen, pokud jsou i info mimo MZK)					výměnný fond
		plnění	MZK	RK	NK	AK	
Stav knihovního fondu (2015)		4 202 715	4 126 457	7 068	6 712	16 131	46 347
Celkový stav k 31.12. 2016		4 239 016	4 160 341	7 243	6 745	15 382	49 305
Z toho zpracováno v PC		2 479 225	2 479 225				
1.1 Knihy		1 510 753	1 510 753				
1.2 Zkompleťované seriály		493 315	493 315				
1.3 Ostatní dokumenty (vč. Rkp)		475 157	475 157				
1.3.1 Kartografické dokumenty		19 991	19 991				
1.3.2 Hudebniny		97 382	97 382				
1.3.3 AV dokumenty zvukové		18 401	18 401				
1.3.4 Elektronické dokumenty		19 106	19 106				
1.3.5 Grafika		10 013	10 013				
1.3.6 Normy		1 235	1 235				
1.3.7 Patenty		305 601	305 601				
1.3.8 Rukopisy		3 428	3 428				
Přírůstky knihovního fondu		40 848	37 547	175	165		2 958
2.1 Knihy		30 689	27 428	170	133		2 958
2.2. Zkompleťované seriály		7 321	7 321				
2.3 Ostatní dokumenty		2 835	2 798	5	32		
2.3.1 Kartografické dokumenty		337	337				
2.3.2 Hudebniny		382	382				
2.3.3 AV dokumenty zvukové		775	775				
2.3.4 Elektronické dokumenty		1 059	1 022	5	32		
2.3.5. Grafika		116	116				
2.3.6 Normy		0					
2.3.7 Patenty		147	147				
2.3.8 Rukopisy		19	19				
Úbytky knihovního fondu		4 544	3 663		132	479	
3.1 Knihy		2 892	2 443		114	335	
3.2 Zkompleťované seriály		163	163				
3.3 Ostatní dokumenty		1 489	1 057		18	414	
3.3.1 Kartografické dokumenty		0	0				
3.3.2 Hudebniny		1	1				
3.3.3 AV dokumenty zvukové		406	0		4	402	
3.3.4 Elektronické dokumenty		281	255		14	12	
3.3.5 Grafika		0	0				
3.3.6 Normy		801	801				
3.3.7 Patenty		0	0				

úkol	MZK celkem plán	z toho jednotlivé knihovny (vyplňovat jen, pokud jsou i info mimo MZK)					výměnný fond
		plnění	MZK	RK	NK	AK	
Přírůstek podle způsobu nabytí			37 887				
Povinný výtisk			28 683				
Neperiodické dokumenty			21 789				
Knihy			19 541				
Ostatní dokumenty			2 248				
Periodika			6 894				
Nákup			4 868				
Dary			4 331				
Výměna			5				

Počet titulů docházejících periodik	5 731
ČR	5 578
zahraničí	153
Katalogizace knihovních jednotek	
Jmenná katalogizace – děl	23 418
Z toho popsáno v Clusteru	5 899
Z toho popsáno v MZK01	3 849
Z toho převzato z Clusteru	6 983
Z toho popsáno v odb. periodik	5 927
Z toho popsáno v MZK03	760
Věcná katalogizace – děl	19 511
Z toho popsáno v Clusteru	8 076

Z toho popsáno v MZK01	4 458
Z toho převzato z Clusteru	6 217
Z toho popsáno v MZK03	760
Zrevidováno	15 532
Rekatalogizováno	5 256
Záznamy národních autorit	3 699
Analytický popis článků	1 018
Retrokonverze fondu – tituly	43 256
Retrokonverze v MZK01	38 798
Retrokonverze v MZK03	4 458
Odesláno do Souborného katalogu	131 004
Přijato do Souborného katalogu	113 336

úkol	MZK celkem plán	z toho jednotlivé knihovny (vyplňovat jen, pokud jsou i info mimo MZK)				výměnný fond
		plnění	MZK	RK	NK	AK
Revize knihovního fondu			325 972			
Rádná revize		200 000	217 476			
Mimořádná revize			0			
Revize fondu studoven			108 496			
Číselná revize			0			
Počet adjustovaných svazků (adj.+čas.)		40 000	60 944			
Vazba a opravy knih (knihy, čas, ST)		3 000	5 334			
Restaurátorské a konzervátorské práce RKP a ST			1 430			
Z toho restaurování			102			
Z toho čištění			1 306			
Z toho odpískání			22			
Výpůjčky úhrnem (protokolované i neprotokolované), fyzické, virtuální, prolongace			811 427			
Výpůjčky fyzické			431 573			
Výpůjčky protokolované přes Aleph		30	420 167			
Mimo knihovnu			216 429			
Knihy			204 616			
Seriály			57			
Ost. dok. vč. RKP a hud.			11 756			
Prezenční			203 738			
Knihy			167 631			
Seriály			33 001			
Ost. dok. vč. RKP a hud.			3 106			
Výpůjčky neprotokolované (mimo Aleph)			11 406			
Seriály (včetně běžného ročníku) (OP+ZHR)			11 282			
Ost. dok. vč. RKP a hud.			124			
Prolongace			274 549			
Výpůjčky virtuální			105 305			
Meziknihovní výpůjční služba			11 156			
Půjčeno jiným knihovnám			7 953			
Vnitrostátně			7 802			
Mezinárodně			151			
Půjčeno z jiných knihoven			3 203			
Vnitrostátně			1 327			
Mezinárodně			1 876			
Počet žádaných děl			278 800			
v knihovně			274 549			
v rámci MVS			4 251			
Z toho kladně vyřízených			3 603			

Počet registrovaných čtenářů	20 035	Přednášky, semináře, školení, besedy, promítání, diskuze,	335
Z toho nově registrovaných	7 735	workshopy, besedy, vernisáže výstav	
Počet návštěvníků knihovny	433 368	Počet účastníků	15 038
Počet studijních míst	771	Exkurze	82
Z toho v tiché studovně	13	Počet účastníků	1 921
Z toho v týmových studovnách	42	Kurzy U3V	2
Počet PC pro čtenáře v síti	91	Počet účastníků	68
Virtuální návštěvy web. stránky	570 422	Kolektivní akce pro odbornou veřejnost	27
Informace		Praktická školení a semináře	17
Písemné a ústní registrované inf.	1 101	Počet účastníků	384
Z toho rešerše	57	E-learningové kurzy	8
Počet knihovních jednotek ve volném výběru	104 975	Počet účastníků	335
Počet absenčních knihovních jednotek celkem	71 168	Rekvalifikační knihovnický kurz	2
Počet knihovních jednotek v absenčním volném výběru	36 494	Počet účastníků	34
Počet knihovních jednotek v Zahraničních knihovnách	34 674	Výstavy	26
Počet prezenčních knihovních jednotek celkem	33 807	Digitalizace	
Počet prezenčních knihovních jednotek	2 401	Počet knihovních jednotek	17 603
v Zahraničních knihovnách		Z toho historického fondu přes EOD	26
Počet prezenčních knihovních jednotek ve studovnách	31 406	Počet digitalizovaných stran	3 578 747
Metod.návštěvy a konzultace, praxe	104	Z toho historického fondu přes EOD	2 572
Z toho metodické návštěvy	13	Počet zdigitalizovaných zvukových dokumentů	163
Z toho konzultace	56		
Z toho praxe	35		
Počet titulů vydaných publikací	8		
Z toho jako spolupracující instituce	0		
Z toho periodik	1		
Kolektivní akce pro veřejnost	419		

Neinvestiční výdaje (v tisících Kč)	113 761
Nákup knih. fondu (včetně databází)	11 058
Mzdy pracovníků včetně OON	53 021
Investiční prostředky (v tisících Kč)	15 273
Odpisy v (tisících Kč)	7 555
Vlastní příjmy (v tisících Kč)	6 687
Pronájmy (vedlejší činnost)	1 685
Hlavní činnost	5 002
Přepočtený stav pracovníků	161,37
OON (v tisících Kč)	3 986
Průměrná mzda v Kč	25 322,01
Finanční příspěvky pro MZK	118 473
Příspěvek státu (v tisících Kč) – neinvestiční	103 960
Příspěvek kraje (v tisících Kč) – neinvestiční	3 434
Příspěvek města (v tisících Kč) – neinvestiční	0
Příspěvek státu (v tisících Kč) – neinvestiční	10 031
Příspěvek kraje (v tisících Kč) – neinvestiční	0
Příspěvek města (v tisících Kč) – neinvestiční	0